

JA SAM FILMSKI SNIMATELJ

JA SAM NIKON D800 FULL HD-DSLR. Sa CMOS senzorom sa 36,3 miliona piksela FX formata (35,9 x 24 mm) pored savršenih fotografija pružam i mogućnost snimanja video zapisa i u FX i DX formatu u 30p, 25p ili 24p. Karakteriše me osetljivosti proširiva od ISO 50 do 25.600, sveobuhvatna kontrola zvuka sa eksternim ulazom za slušalice, linijsko ulazno podešavanje za PCM linearna snimanja, nekompensovani HDMI izlaz za spoljne rekordere i monitore. Ja sam velika fotografija. www.iamnikon.rs

At the heart of the image

U FOKUSU

FOTOFINIŠ

KONKURS: MOJE MESTO – MOJI LJUDI

PUTOPIS: TANZANIJA

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE BROJ 91 APRIL 2012 WWW.REFOTO.RS RSD 250, K.M. 8, KUNA 30, DENI 250, EVRA 4

Moda kao izazov
MARKO SOVIJLJ

Dokumentarnost i moda
FRANK HORVAT

PANASONIC
LUMIX DMC-GX1

CANON G1 X

OPREMANJE STUDIJA

DIGITAL ART

NIKON COOLPIX S1200pj

BITKA SA ŠUMOM 3

ŠTAPOM I KANAPOM – LFC

REŽIMI PRETAPANJA

Tehnomanija[®]

Mesto gde se kupuje tehnika

IXUS 220HS BLACK

digitalni fotoaparata
12,1 megapiksela
Ekran: 2,7" zum 5x
Optička stabilizacija slike
Kućiče od nerđajućeg čelika
Full HD sa optičkim zumom
Garancija: 2 godine

SX 220HS PURPLE

digitalni fotoaparata
HS sistem - 12,1 megapiksela
14x zum. Optička stabilizacija slike
Full HD sa optičkim zumom.
LCD ekran od 7,5 cm (3")
Inteligentni automatski režim (32 scene)
Garancija: 2 godine

G1X

digitalni fotoaparata
14,2MP CMOS senzor
4x optički zum
ISO: 100-12800 ISO
Mogućnost snimanja kao 14-obitni RAW fajl
Pokretni LCD ekran od 3"
Video zapis do 1920 x 1080 (24 fps)
Garancija: 2 godine

EOS600D1855IS

digitalni SLR fotoaparata
SENZOR SLIKE
Tip: CMOS senzor
Efektivni pikseli: Približno 18 megapiksela
Format slike: 3:2
Sensor Cleaning: Ručno čišćenje i beleženje podataka uz uklanjanje čestica prašine
Filter primarnih boja FOKUSIRANJE

NOVO

Canon

OLYMPUS

TG 310
RED/BLUE/ORANGE
SILVER/WHITE

digitalni fotoaparata
Vodootporan do 3m, otporan na padove sa visine do 1.5m i otporan na smrzavanje do -10°C
3,6x širokougaoni optički zum
Dvostruka stabilizacija slike
Kompatibilnost sa Eye-Fi karticom
3D foto režim snimanja
720p HD Movie i HDMI kontrola
Garancija: 2 godine

VR 320
BLACK/BLUE/RED/SILVER

digitalni fotoaparata
12,5x širokougaoni optički zum
14 megapiksela
Dvostruka stabilizacija za smanjenje zamućenosti
Kolor LCD, dijagonale 3,0"
Inteligentni automatski režim otkriva pet najčešće korišćenih programa za snimanje
Advanced Face Detection
Garancija: 2 godine

SZ-30MR
BLACK/ SILVER

digitalni fotoaparata
24x širokougaoni optički zum (25-600mm)
Snimanje u sekvenci velikom brzinom 9fps (16MP)
1080p Full HD video i HDMI kontrola
CMOS senzor visoke osetljivosti sa rezolucijom od 16 megapiksela
Funkcija multi snimanja
Smart Panorama
Garancija: 2 godine

SP-810UZ
BLACK/SILVER

digitalni fotoaparata
14 Megapiksela
36x širokougaoni optički zum
Ekran: 3,0" TFT
Dvostruka stabilizacija slike
Kompatibilnost sa Eye-Fi karticom
3D foto režim snimanja
720p HD Movie i HDMI kontrola
Magični filteri
Face Detection tehnologija
Otkrivanje ljubimaca
Garancija: 2 godine

E-PM1 1442 KIT SL

digitalni fotoaparata
12,3 Megapiksela
Veličina ekrana: 3,0" (16:9)
Objektiv 14-42mm
Metalno kućište
Navoj za objektiv: Micro Four Thirds
Tip: 4/3" Live MOS senzor
Supersonic Wave Filter
Stabilizator slike
ISO 200 - 12800
Garancija: 2 godine

Durmitorska 2
Studentski trg 4
Žička 34

Požeška 91
Bačajnički drum 1a
Omladinskih brigada 86

Bele vode - Belo vrelo 2
Zrenjaninski put 103 b
Kanarevo brdo - Vukasovićeve 50 a

Nova Pazova - Industrijska zona bb
Loznica - Šabački put 6
Paraćin - Kneza Miloša bb

www.tehnomanija.rs

CALL CENTAR 011-3713 713

SUPERNOVA TRAVEL

SUPERNOVA KRSTARENJA

Specijalisti za krstarenja!

Beograd, ul. Makedonska 34/1, t. 011 33 73 183, m. 063 821 55 27, www.krstarenje.org

16 **fotografija** MARKO SOVILJ "Futuristička vizija, oličena geometrijskim kreacijama"

Digital Art

Marcin Owczarek

Štapom i kanapom

52

76

38

fotografija

FRANK HORVAT

"Inspiraciju pored umetnosti pro-
našao u ženi i portretu u fotografiji"

ŠTA JE
XQD?
74

PRATITE REFOTO
I NA FACEBOOK
STRANI

facebook

46 Talenti

stalne rubrike

U FOKUSU Karte na pregled, molim!	06
AKTUELNOSTI Izložbe, dešavanja, konkursi	10
DA LI STE ZNALI? Zanimljive činjenice o fotografiji	14
FOTOGRAFI Marko Sovilj Frank Horvat	16 38
TALENTI Foto-eseji studenata na temu "Portret"	46
PUTOPIS Goran Jović nas vodi u Tanzaniju	48
DIGITAL ART Marcin Owczarek i njegova vizija 21. veka	52
RASPRAVE Lomografija i grafički dizajn	55
POPULARNA ISTORIJA Fotografija u Americi od 1950. do 1970.	56
KONKURSI Fotofotni viri ispod snega	75
ŠTAPOM I KANAPOM Stare tehnologije na nov način	76
KOLEKCIONARSKI UGAO Ekakte, saznajte sve o "levorukim" fotoaparatu	78
FOTO-KONKURS Odlične fotografije s temom "Moje mesto, moji ljudi" - samo tako nastavitel	80
FOTO-KLINIKA U ovom broju komentarišu: Ivana Tomanović, Milan Živković, Aleksandar Kelic i Darko Stanimirović	88
PISMA ČITALACA Vaša razmišljanja, pitanja...	96

48

tehnika

AKTUELNA FOTO-OPREMA

NOVITETI Prvi saznajte novitete iz foto-tehnike	58
PANASONIC LUMIX DMC-GX1 Kompaktan, lagan i poseduje poslednje tehnološke inovacije	62
FLEŠ GLAVA JINBEI DP SIII Sve veći kvalitet, a sve niža i pristupačnija cena	65
MONITORI Testirali smo četiri monitora koji mogu zadovoljiti fotografske potrebe	66
NIKON COOLPIX S1200PJ Projektor koji uvek možete imati uz sebe	68
CANON G1 X Veliki senzor u malom pakovanju	70
LEXMARK C540N Za poslove gde kvalitet i brzina štampe više primeraka dolaze do izražaja	72
MEMORIJA Da li je XQD stvarno zamena za CF memorijsku karticu?	74

NOVITETI

58

70

32

foto-škola

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA,
DIGITALNA OBRADA

PRAKSA NA DELU Važnost nosača i trigeru prilikom rada u studiju	24
FOTO-ŠKOLA Manipulacija fotoaparatom i predmetima	28
PROGRAMI Protiv šuma sa dva dodatka (Plug-in) xImage i Nik software DFine 2	32
DIGITALNA FOTO-ŠKOLA Veliki broj alata za bojenje i retuširanje ne bi imao toliko mogućnosti da nema mešanje boja piksela različitih slojeva	34

34

66

FOTO-ŠKOLA

28

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE

OSNIVAČ Slobodan Vukadinović
IZDAVAČ Studio One, Beograd, Pčinjska 15a
DIREKTOR Marija Vukadinović
maria.vukadinovic@studioone.rs
GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Milan Živković, milan.zivkovic@refoto.co.rs
UREDNIK TEHNIKE Boris Bjelica, boris.bjelica@refoto.co.rs
SARADNICI Ivana Tomanović, Svetislav V. Dragović,
Vladimir Červenka, Miroslav Nikolajić, Imre Szabó,
Jelena Matić, Marija Milovanović-Maksimović, Zoran Imsiragić,
Ljubomir Zlatanović, Srđan "Abdee" Abdjević,
Darko Stanimirović, Andrijana Pajović, Predrag Vučković,
Dragan D. Gajić (Makedonija), Sandra Vitaljić (Hrvatska),
Damir Tiljak (Hrvatska), Vojin Mitrović (Pariz)
TEHNIČKA REDAKCIJA I DIZAJN
Sanja Cvejanović, Emilija Jelić
KOORDINATOR REDAKCIJE
Milena Tomić, milena.tomic@studioone.rs
LEKTOR Biljana Gordić
tel. 011/34-49-641; faks. 011/78-60-234
ŠTAMPA Štampanija "Politika AD", Beograd
PRE-PRESS Studio One – Rukopisi i prilozii se ne vraćaju
E-POŠTA: info.refoto@refoto.co.rs
CENA pojedinačnog broja 250 dinara
žiro-račun 160-328850-16

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
77

FOTO: časopis za kulturu fotografije /
glavni i odgovorni urednik Milan Živković. –
1996, br. 1 – . – Beograd (Pčinjska 15a):
Studio One, 1996– (Beograd : Politika). – 30
cm
Mesečno. – Varijantni naslov od 2001. Refoto
ISSN 1450-6394 = Foto (Beograd)
COBISS.SR-ID 117858055

© SVA PRAVA ZADRŽANA
Nijedan deo ove publikacije ne sme biti
reprodukovani ili objavljeni u bilo kojoj formi ili bilo
kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim,
uključujući fotokopiranje, snimanje, unošenje u bilo
koje baze podataka ili sisteme za pretraživanje,
bez prethodne pismene saglasnosti izdavača

© MARKO SOVILJ
IZ SERIJE "14122099" 2009

naslovna strana

BORIS BJELICA
urednik tehnike

Brzina usavršavanja tehnike ponekad je takva da ju je veoma teško pratiti. Našem uredniku tehnike to uspeva pa, iako je uradio nekoliko zanimljivih prikaza, jedan se izdvaja, a vezan je za pojavu novog formata memorijske kartice, pod nazivom XQD. Šta to "Nikon" zna, a drugi čekaju da se dogodi, pokazaće vreme jer, za sada ih koristi jedino fotoaparati Nikon D4.

IVANA TOMANOVIĆ
fotograf i docent

Dva fotografa, dva vremenska perioda, dve tehnologije i jedna tema: moda. Pored izuzetno zanimljivih portfolija, Ivana je pripremila i putopisnu reportažu koja iznova otkriva tajne ali i tuđu koja se stalno prisutna na, takozvanom, crnom kontinentu.

MIROSLAV NIKOLJAČIĆ
kolekcionar

Danas je, pre svega, veoma interesantno posmatrati na koji način su konstruktori mehaničkih fotoaparata rešavali probleme. "Exakte" imaju mnogo interesantnih rešenja od kojih je činjenica da su skoro svi modeli "levoruki", odnosno, da se poluga za prematavanje i okidač nalaze na levoj strani, svakako najzanimljivija. Šta su još nudile "Exakte", videćete u ovom broju.

VLADIMIR ČERVENKA
fotograf

Instant tehnologije u fotografiju su unele metodu učenja sistemom "snimi - pogledaj na ekranu - sačuvaj ili obriši". Ako želite da radite na pravi i mnogo brži način, malo teorije nikada nije na odmet, jer nijedan kontrolni ekran ne može da zameni onaj osećaj koji vam kaže da ste snimili dobru fotografiju.

JELENA MATIĆ
teoretičar umetnosti i medija

Priča o istoriji fotografije stigla je do trenutka kada neobični motivi počinju da vladaju scenom jer se pojavio nov pravac - apstraktni ekspresionizam, koji prihvata veliki broj autora.

ZORAN IMŠIRAGIĆ
Adobe instruktorka

Priča o Photoshopu ustvari je priča bez kraja, a pojedinim temama može se pričati sa mnogo različitih aspekata, pogotovu ako se slične stvari ponavljaju na mnogo mesta. Većinu ljudi koji nemaju Adobe ACE titule, zbunjuje termin Blending Mode, koji označava način interakcije dva sloja ali i načina na koji se nanosi boja. Sve ove termine pronaći ćete i na drugim mestima, na primer, kada koristite opciju Fade, za naknadnu kontrolu jačine primenjenog dejstva filtra. U ovom broju Zoran objašnjava sve načine mešanja i prelivanja koji postoje u okviru najpopularnijeg editora digitalnih fotografija.

SRĐAN ABDIJEVIĆ
fotograf

Zaljubljenost i ljubav definitivno su dva različita pojma. Iako je Abdee neizlečivo zaljubljen u kompaktne fotoaparate, ne prestano se iznova zaljubljuje u nove modele. Ono što je najzanimljivije jeste da u ovom segmentu fotografske industrije postoji ogromna konkurencija (kod D-SLR fotoaparata imamo samo nekoliko firmi) i da su svi modeli naizgled veoma slični. Srđanova opsesija jeste otkrivanje suptilnih razlika koje korisnicima "život znače".

Prava stvar na pravom mestu

Fotografija. Za one koji jedva čekaju slobodan trenutak da s fotoaparatom krenu u potragu za motivima, to je svakako najvažnija sporedna stvar na svetu. Doduše, ima i onih kojima je fotografija posao, pa na amatersko oduševljenje gledaju sasvim drugačije. Mi, a pod time podrazumevam ceo mali tim koji znate kao Refoto, trudimo se da na stranama časopisa svi pronađu nešto što je zanimljivo, aktuelno, a posebno one stvari o kojima nisu znali ništa. Upravo je to najzanimljiviji, ali i najteži deo našeg posla, jer neprekidno treba osmišljavati nešto novo. Ako imate neku ideju koja nama još nije pala na pamet, tj. nismo je obradili, pišite nam.

Da je Refoto zanimljiv i onima koji nisu s prostora gde razlika u jeziku nije tolika da se ne možemo razumeti, svedoči javljanje Marcina Ovcarka, fotografa iz Poljske, koji na specifičan način spaja fotografiju i digitalne manipulacije, stvarajući tako zanimljive radove, koji svakako spadaju u pravu digitalnu umetnost. Pre svega, moram navesti njegovu izuzetnu ekspeditivnost, koja nikako nije karakteristična za naše krajeve, gde je nekako postalo uobičajeno da se kasni ili odugovlači što je moguće više. Za razliku od uobičajenog zivkanja i moljanja, pa sve do pretnji da prilog neće ni ići (jer autor nikako da ga završi), s Marcinom je priča išla sasvim drugačije. On je video našu internet-prezentaciju, napisao pismo i poslao link. Redakcija je dala saglasnost, napravili smo inicijalni "layout" i poslali njemu da ga vidi i odobri. Kako nije imao primedbi, odmah je poslao fotografije u velikoj rezoluciji - i to je bilo to. Za nas nekoliko sati posla, za njega petnaestak minuta da odvoji i pošalje izabrane fotografije.

Ali najvažnije od svega jeste to da su nas njegovi radovi podstakli na to da jedan deo časopisa odvojimo i posvetimo digitalnoj umetnosti koja fotografiju koristi kao osnovu za nastanak novog dela. Ujedno, želim da pozovem sve one koji se bave takvom vrstom obrade, digitalne montaže i manipulacije, da nam pošalju svoje radove, jer će od sada imati rezervisan prostor gde će moći da ih pokažu drugima. Kao što to neprekidno ponavljam, niti sam ja protiv, niti je koncepcija časopisa takva da u njemu nema mesta za digitalnu umetnost u bilo kojoj formi, jedino ih ne treba poistovećivati s fotografijom. I, kao što piše u naslovu, rešili smo da postavimo prave stvari na pravo mesto. A da li ćemo stih pesme nastaviti rečima: i čini to često - e, pa to zavisi isključivo od vašeg odgovora na ovaj naš poziv.

Ovo je ujedno i odgovor na brojne nedoumice, koje nikako da raspetljamo, a u vezi su s borbom časopisa da amaterskoj fotografiji vrati vrednosti koje su se tokom poslednje decenije izgubile u hiperprodukciji, ali i činjenici da je amaterska fotografija postala ozbiljan posao na čijem čelu se, nažalost, nalaze ljudi koji trenutno vode svetsku fotografsku organizaciju, poznatiju kao FIAP. Iako je do sada izgledalo da je to bitka identična onoj koju je vodio Don Kihot, ima naznaka da su stvari počele da se menjaju najbolje. Izgleda da je samo trebalo šutnuti kamen niz padinu, pa da se pokrene lavina, ali u kom pravcu će se ona kretati i kako će se proces završiti, to niko ne može sa sigurnošću da predvidi. Nadam se da će pored festivala "Žisel" u Omoljici i Dana fotografije u Srbiji, koje organizuje ekipa Foto-kluba iz Čačka, biti još izložbi na kojima ima "samo" šest nagrada i pet pohvala i na kojima je moguće izložiti sve primljene i nagradene radove.

Kao što ste već videli na prethodnim stranicama, sadržajem novog broja dominira modna fotografija dvojice autora koje razdvaja poprilično vreme. To se vidi, kako po tehnici kojom su realizovane fotografije, tako i po autorskom pristupu: Frank Horvat je ideje realizovao klasičnim postupcima, a Marko Sovilj u svom radu maksimalno koristi prednosti digitalnih tehnologija koje su idealan alat za materijalizaciju njegovih futurističkih vizija. Nakon što obrišete vodu s usta, koja obično kreće svim tehnomanijama kada čitaju tekstove o uređajima koji su se tek pojavili, a zasnovani su na najnovijim tehnologijama, imate priliku da vidite dvostruku ličnost Marka Stamatovića (kao "klasičnog" fotografa predstavili smo ga u broju 88), koji deo vremena provodi s "digitalcem" u rukama, a onda se vrati u daleku fotografsku prošlost i snima velikofornatnim fotoaparatom. Možda to i ne bi bilo čudno, da te fotoaparate sam ne smišlja i izrađuje - sa sve objektivima.

Iskoristiću prostor i da pohvalim sve koji učestvuju na našem konkursu jer nam iz dana u dan stižu sve bolje fotografije, što najavljuje najžešću konkurenciju koju smo ikada imali i još jednom potvrđuje da je naša zajednička misija i te kako uspešna. I da ne zaboravam da napomenem da je odbrojavanje unazad od 10 započeto i da se Refoto neumitno bliži svom velikom jubileju - stotom broju. Tokom tih nepunih godinu dana zaista će biti zanimljivo pratiti za koliko megapiksela će se "ugojiti" senzori D-SLR fotoaparata, da li ćemo ISO vrednosti meriti milionima, a brzinu snimanja stotinama frejmova u sekundi. Do sada smo shvatili da je pitanje: "Kome to treba?" apsolutno neumesno, a pravi odgovor krije se i u naslovu ove rubrike.

Milan Živković
milan.zivkovic@refoto.co.rs

Milan Živković

reč urednika

sistem za oštro automatsko
Fokusanje od 11 tačaka
sistem prepoznavanja scene
Osetljivost ISO 100-1600
LCD ekran 3"
3 kadra u sekundi
70.2mpx

NIKON
FOTOAPARAT

SET D3000 + 18-55VR

poklon torbica Adventura 120 vrednosti 1.999din
i kartica SanDisk SD4GB vrednosti 1.199din

43.999

5x optički zum
LCD ekran 6,66cm (2.7")
ISO 80-1.600
Video zapis maksimalno 20min
74.2mpx

SAMSUNG
FOTOAPARAT

EC-PL20ZZB

+ poklon torbica vrednosti 600din

6.999

Vrhunski fotoaparati malih dimenzija
sa izmenljivom optikom
SLR kvaliteta slike
Live MOS senzor od 12.3 mpx
FAST AF, najbrži autofokus na svetu u klasi
Full HD Movie sa stereo zvukom
Dubinskom oštrinom
Srpski meni
10 različitih Art filtera i Art filter efekata

OLYMPUS
FOTOAPARAT

E-P3

poklon PEN torba vrednosti 2.999din

94.999

procesor Intel Core i3-2350M
memorija 4Gb DDR3
hard disk 750Gb
grafička kartica
Nvidia GeForce GT520m 1Gb
čitač kartica
integrisana webcamera

TOSHIBA
LAP TOP RAČUNAR

L755-1M0

49.999

SAMSUNG
LAP TOP RAČUNAR

NP300E5A-A01RS

Procesor Intel Pentium B950
4Gb ram memorije
500Gb hard disk
ekran 15,6"
rezolucija 1366x768px
Windows 7 Home Premium 64bit

52.999

PRESTIGIO
TABLET PC
PMP3384

13.990

procesor ARM Cortex A8 1GHz
17,8cm multitouch ekran
3D akcelerator i G senzor
OS Android 2.2 Froyo
VGA kamera
Wi Fi, bluetooth
trajanje baterije do 36h
težina 300g

U fokusu

najbolje fotografije čitalaca ovog meseca

U OVOM BROJU
PRIJATELJ RUBRIKE
POKLANJA BLIC
GLAVU JINBEI S-180

FOTOVIDEO SVET

WWW.FOTOVIDEO SVET.RS

GORAN BAJIĆ, BEOGRAD, "SADA KAO NEKAD"

"Železnička stanica mi je jedno od omiljenih mesta u gradu na koje se uvek rado vraćam i koje zauzima posebno mesto u mom fotografskom opusu. Ono čime sam fasciniran jesu promenljivost i nestalnost, uvek različita atmosfera i ljudi. Na ovoj

fotografiji pokušao sam da uhvatim trenutak predaha konduktera koji je ukradio malo vremena između dolaska i polaska narednog voza."

Goran Bajić živi i radi u Beogradu, a slobodno vreme, koje jedva uspeva da izdvoji, koristi za fotografisanje.

IGOR VITOMIROV, MALME, "MG_1841STONAD"

"Fotografija je snimljena u Malmeu (Švedska). Od opreme sam koristio Canon 5D mark 2 i objektiv 16-35 mm, f/2,8 L, vreme ekspozicije bilo je dvadesetak sekundi na f22 i osetljivost filma bila je ISO 50 i stativ."

Igor Vitomirov ima 37 godina i rođen je u Beogradu. Poslednjih nekoliko godina radi kao profesionalni fotograf i živi u Švedskoj, u Malmeu. Bavi se i umetničkom fotografijom i organizuje samostalne izložbe. Njegova poslednja izložba u Srbiji bila je u decembru 2011. u Narodnom muzeju u Zrenjaninu. Detaljnije možete pogledati na: www.vitomirov.com.

IVANA TODORVIĆ, BEOGRAD, "ZAROBLJEN"

"Fotografija je nastala HTC mobilnim telefonom Cha Cha. Želja mi je da pokažem ljudima da nije bitno šta imaju pri ruci, da li najskuplji fotoaparati koji postoji ili mobilni telefon, bitno je da posmatrate svet oko sebe, da komponujete u glavi dok gledate. Nije tehnički perfektna fotografija ono što izaziva emocije, bar meni... Meni je ovaj cvetić koji sam ugledala u snegu zaista predstavljao ono kako sam se ja osećala onih dana dok je sneg vejavao danima u BGD-u. Zarobljena i smrznuta kao i on. Žica u pozadini još više je doprinela konceptualnosti ove fotografije!"

Ivana Todorović (nickname Lilith) je akademski slikar iz Beograda. Član ULUS-a od 2009. godine i FSS-a. Realizovala je dve samostalne i preko 25 grupnih izložbi u zemlji i regionu. Učesnik je slikarskih i fotografskih kolonija. Radove možete pogledati na <http://www.fotofinis.org/sr/profilfotografa.php?autor=Lilith>.

SRĐAN KIŠ BICSEKI, SENTA, "URBAN VS RURAL"

"Jednostavnost i skladne linije su mi osnova pri fotografisanju. Uvek težim ka tome da fotografija ima notu "nadrealnosti", i pruži zanimljiv vizuelni doživljaj." Inspirisan člankom "Snimate da bude belo" (br. 67, februar 2010), odlučio sam da napravim nekoliko snimaka u gradu u kome živim - Senti. Fotografija je nastala na delu puta od grada do vikend-naselja Čarda, koja se nalazi na obodu Sente. Kako bih izbegao "efekat izmaglice", pri snimanju sam koristio filter Skylight 1a."

Po obrazovanju je master ekonomista smera Marketing. Fotografijom se bavi od 2004. godine. Radovi su mu izlagani na više kolektivnih izložbi ("Dani fotografije u Srbiji", Čačak. Izložba umetničkih fotografija "15. oktobar", Požarevac, Salon digitalne fotografije Paraćin, Monohromatski svet - Refoto itd.). U više navrata, njegove fotografije objavljivane su i u časopisu Refoto.

ROBERTO PAVIĆ, ZAGREB, HRVATSKA, "PRAHA IX"

"Duga ekspozicija Karlovog mosta u Pragu. S obzirom na to da je dan bio oblačan, da je prva polovica kadra rijeka Vltava, filter od 10 stopa bio je dovoljan kako bi se dobila ovakva fotografija. Grad Prag, a posebno Karlov most, moja su velika inspiracija."

Roberto Pavić rođen je u Zagrebu, 1979. godine. Poslednje tri godine amaterski se bavi fotografijom. Kao najveće uspehe ističe objavljivanje fotografija u britanskom časopisu Digital Photo, u knjizi Sony World Photography Awards 2011, te pobjedu na takmičenju "Fotografija godine BIH 2011" - pobjednik u kategoriji Kreativna fotografija.

U FOKUSU

MILOŠ LJUBIČIĆ, BEOGRAD, "PARKOVI PARIZA"

"Fotografija je nastala u prelepom Parizu za vreme Božića. Snimljena je tokom šetnje jednim od mnogobrojnih parkova koji ostavljaju neopisiv utisak. Dužinom celog parka krošnje su kao u milimetar sečene, a kažu da je prizor tek fascinantn kada dođe proleće i drveće ozeleni!"

Miloš Ljubičić rođen je u Zemunu, 1982. godine. Doktor je stomatologije. Zaljubljenik je u fotografiju odmalena, pokušava da zabeleži sve te prelepe prizore koji ga okružuju i ljude oko njega, a posebno osmeh jedne Marije.

ZOOM FOTO
www.zoomfoto.rs

Beograd, Krušedolska 3; Tel: 011 / 414 6042
E-mail: info@zoomfoto.rs;

Canon EOS 7D

& Canon 17-40mm
+ SanDisk CF 8GB Extreme 60mb/s

>> CMOS Senzor APS-C formata od 18 MPix
>> TFT LCD Ekran 7,5cm (3 inča) sa 920.000 tačaka
>> AF system sa 19 krstastih tačaka

SUPER cena: 226.990 din

Nikon D300s

& Nikon MB-D10
+ SanDisk CF 8GB Extreme 60mb/s

>> CMOS Senzor od 12,3 MPix
>> ISO osetljivost od 200 - 3200
>> Multi-CAM 3500 DX AF Sistem za prikaz 51 tačke

SUPER cena: 159.990 din

SUPER PONUDA!

SanDisk

SD 32 GB Extreme 45mb/s	14.149 din
SD 32 GB Extreme Pro 95mb/s	16.499 din
CF 32 GB Extreme 60mb/s	20.099 din
CF 32 GB Extreme Pro 90mb/s	31.499 din

PARIZ IZVAN MAŠTE
FADIL ŠARKI, 29. 3 - 10. 4. GALERIJA '73, BEOGRAD

Fadil se skoro u potpunosti odrekao traganja za stereotipnim vizurama kafića, zaljubljenih parova i umetnika koji slikaju na ulici - scenama koje, zahvaljujući predznanju, svi nosimo u sebi. Umesto fotografija turistički inscenirane romantične prošlosti, hrabro je krenuo da traži prizore budućnosti koja je, barem u Parizu, odavno to prestala da bude. Ono što je otkrio i zabeležio i što dominira fotografijama jesu oštri uglovi i stroge linije koje definišu ogromne prostore. Usamljeni i raštrkani ljudi kreću se tim prostorom često bez ikakve direktne međusobne komunikacije. Sve je neprivredno lepo i skoro u potpunosti očišćeno od bilo čega prirodnog, navodi Milan Živković, autor teksta u katalogu.

EUROXIBITION U BEOGRADU
21 - 27. 5. FOAJE DVORANE KULTURNOG CENTRA BEOGRADA

"EuroXibition" je rezultat šestomesečnog aktivnog rada pet mladih srpskih i pet mladih albanskih fotografa koji su, okupljeni oko ideje vide-nja stvarnosti i Evropske unije, ispoljili svoje stavove kroz slike. Jedna koherentna grupa od deset umetnika porušila je predrasude u njima samima, mitove koji postoje među narodima i suočila se sa sjajem i bedom svojih društava, koja hitaju u susret Evropskoj uniji.

Milena Gorevski

DIFFERENT DIRECTIONS - SAME DESTINATION
SAŠA POLDAN, 16. 3 - 12. 4. GALERIJA MAKINA, PULA

Nakon uspešne izložbe "Sve je u pogledu" zračnih fotografija Islanda, zadovoljstvo nam je predstaviti prvi dio novog Poldanovog projekta Hrvatska iz zraka. Izložbom "Different directions - same destination" Poldan nastavlja zračno istraživanje i opet nas iznenađuje intrigantnim apstrakcijama, enigmatičnim oblicima, vizualnom ravnotežom, potpunom kontrolom svetla i s neumanjenim žarom za letenjem i fotografijom otkriva nove poglede.

Helena Srakočić

7. BINA - BEOGRADSKA INTERNACIONALNA NEDELJA ARHITEKTURE 2012

ENERGIJA GRADA
MILOŠ KOMLENIĆ, 19. 4 - 4. 5. SPOLJNI DEO GALERIJE ARTGET, BEOGRAD

Izložba je nastala gotovo spontanom, intuitivnom reakcijom na utiske putovanja u Berlin, grad koji je postao muzej savremene arhitekture. Ona odslikava impresije jednog stručnog, "arhitektonskog oka", a istovremeno je i jedan opušteni eksperiment s digitalnim tehnologijama.

RAZGLEDNICE IZ EVROPE
19. 4 - 4. 5. GALERIJA ARTGET, BEOGRAD

Izložba "Razglednice iz Evrope" predstavlja osam arhitekata koji potiču s naših prostora. a danas rade u drugim sredinama u institucijama koje imaju važnu ulogu na evropskoj arhitektonskoj sceni. Njihova imena su: Miloš Dimčić, Adam Vukmanov, Igor Pantić, Milena Stopić, Jelena Vučić, Kristijan Čebzan, Dragana Antić i Milan Šijaković.

Jelena Vučić

© Christopher Morris

FESTIVAL SLOVENIA PRESS PHOTO 2012
21. 2 - 31. 3. CANKARJEV DOM, LJUBLJANA, SLOVENIJA

U okviru ovogodišnjeg festivala novinske i dokumentarne fotografije Slovenia Press Photo 2012, koji je počeo otvaranjem izložbe Art Work Projects 21. 2. u Cankarjevom domu u Ljubljani, bile su predstavljene fotografske izložbe i predavanja međunarodno priznatih fotografa i agencija. Izložba "Arabic Spring" autora Yuri Kozyreva u Velikoj sprejemni dvorani Cankarjevoga doma u Ljubljani trajala je do 15. 3, a u desnom atriju Gradske kuće Ljubljana biće otvorena za posetioce do 31. 3. Izložba Christophera Morrisa/VII - Moda, trajeća do kraja meseca, desni atrij Mestne hiše Ljubljana. Festival Slovenia Press Photo 2012 otvoren je 5. 3. i trajao je do 15. 3. Velika sprejemna dvorana Cankarjevoga doma. Više o izložbama <http://www.sloveniapressphoto.si/spp/razstave/967> i o predavanjima <http://www.sloveniapressphoto.si/spp/predavanja/968>.

RADIONICA NOVINSKE FOTOGRAFIJE
5. 5 - 15. 7. BEOGRAD

Od početka maja Imre Szabó ponovo počinje sa radom u radionici. Sve informacije možete dobiti na e-mail: sabophoto@yahoo.com ili 063/284833.

ZATVORENO/CLOSED
13 - 22. 3. MARINA PAULENKA, GALERIJA KRISTOFOR STANKOVIĆ, ZAGREB

U ciklusu Mladi umjetnici u Galeriji Kristofor Stanković, Gradske skupštine Grada Zagreba, i u suradnji s HDLU, Marina Paulenka, dvadesetšestogodišnja fotografkinja iz Vinkovaca, izložit će seriju fotografija "Zatvoreno/Closed". Na prvoj zagrebačkoj samostalnoj izložbi Marina Paulenka izložit će dvadesetak fotografskih diptiha starinskih zagrebačkih obrtničkih izloga. Projektom "Zatvoreno/Closed" Marina Paulenka bavi se posljednjih pola godine, a proces fotografiranja uveliko se sveo na istraživanje, upoznavanje grada Zagreba, te otkrivanja prošlosti.

Taira Hisaja

FOTO-REFERENCA: UPOTREBA FOTOGRAFIJE U SAVREMENIM UMETNIČKIM PRAKSAMA U JAPANU
27. 3 - 17. 4. SATO MASAHARU, SATORU AOJAMA, TAIRA HISAJA, KEISUKE ŠIROTA, GALERIJA ARTGET, BEOGRAD

Izložba predstavlja radove četvorice japanskih umetnika koji koriste fotografiju kao polaznu tačku u formulaciji svog rada. Konceptualni okvir zasniva se na pojmu fotografije kao "reference" u umetnosti, prema definiciji Fransoa Sulaža (Estetika fotografije, 2005). Unutar zasebnog japanskog konteksta, ova pitanja se u izložbi diskutuju kroz četiri različita medija: foto-realizam u slikarskim platnima Taira Hisaja; kombinovanu tehniku akrilika na platnu i fotografije u radu Keisuke Širota; animaciju i video-instalacije Satoru Masaharu; i radove u vezu Satoru Aojama.

KAMERADES VEB-SAJT

Kamerades je foto-kolektiv, nastao kao plod saradnje i druženja šest dokumentarnih fotografa iz Srbije. Misija kolektiva je dokumentovanje promena kroz kritične događaje i značajna pitanja u regionu koji se ubrzano menja usled tranzicionih kretanja. Osnovni cilj je da se podstakne društvena odgovornost kroz komunikaciju, putem vizuelnih narativa, u formi dugoročnih projekata i eseja. Angažovani rad Kameradesa zasnovan je na tradicionalnom pristupu, uz poštovanje najviših vizuelnih i etičkih standarda u foto-žurnalizmu. Kroz takav rad autori žele da ispričaju priče od javnog značaja koje se smatraju fundamentalnim za sagledavanje društva i njegovih potreba danas. Članovi kolektiva su višestruko nagrađivani na domaćoj i međunarodnoj sceni, i učesnici su većeg broja masterklas radionica, koje su organizovali vodeći svetski stručnjaci u oblasti dokumentarne fotografije.

BM Focus Foto

› Jurija Gagarina 149/ lok. 40, Novi Beograd, Srbija TC Topshop, 011/311 99 88, 011/301-78-57;
› Dunavska 12 (u pasažu), Novi Sad, Srbija 021/522-778

NIKON D3000 SET 18-55mm VR & SanDisk SD 8GB

43.990 dinara

NIKON D5100 SET 18-55mm VR & SanDisk SD 4GB Ultra II Baterija EN-EL14

74.990 dinara

NIKON D90 SET 18-105mm VR +50mm f1.8D & SanDisk SD 4GB Ultra Baterija EN-EL3E Lowepro Nova 160

109.990 dinara

Canon G12 & SanDisk SD 8GB Exrteme Pro Baterija NB-7L

55.990 dinara

Eos 550D SET 18-55mm IS & SanDisk SD 8GB Exrteme Pro UV Filter 58mm

68.990 dinara

Eos 1100D SET 18-55mm IS & SanDisk SD 8GB Exrteme Pro UV Filter 58mm

53.990 dinara

KUTAK ZA NAGRAĐENE

Miloš Bičanski / Gettyimages, Atina, Grčka, 24 februar: Policija tokom masovnog protesta – marša povodom generalnog štrajka 24. februara 2010. Demonstranti su izašli na ulice da protestuju protiv mera štednje namenjenim da smanje javnu dužničku krizu.

Miloš Bičanski osvojio je specijalnu nagradu žirija "Greece Unrest" na foto-takmičenju The 8th DAYS JAPAN International Photojournalism Awards 2012.

ŽENE STVARAJU

8. 3 - 1. 4. SVEČANI SALON ŽELEZNIČKE STANICE, BEOGRAD

Udruženje umetnika "Železnica Srbije" četvrti put organizovalo je izložbu radova svojih članova i gostiju, povodom 8. marta. Nastupili su slikari, pesnici, muzičari, ali i fotografi.

Jelena Milovanović Trajković

Pet dama sa 14 fotografija zauzele su vidan prostor u galeriji. O radovima su govorili Božidar Vitas, predsednik Udruženja, i poznati beogradski fotograf i umetnik Tomislav Peternek.

PEJZAŽ

18. 3 - 15. 4. SKOCHKO'S BAR, NOVI SAD

Šest studenata 4. godine na katedri fotografije Akademije umetnosti u Novom Sadu prezentovalo je na neobičan način svoj semestralni zadatak na temu "Pejzaž". Svaki od studenata osmislio je prezentaciju svog rada u odnosu na specifičan prostor bara-galerije u kojem se izložba održava. Rezultat takvog pristupa su svojevrsne instalacije studentskih radova. Na izložbi možete videti radove Selene Krčevinac, Jožefa Fazekaša, Darka Milosavljevića, Teodore Nenadov, Marka Subotina i Marije Erdelji. Organizator i selektor izložbe je doc. mr Ivana Tomanović – mentor na predmetu fotografija studentima četvrte godine.

Katarina Radović

Aleksandrija Ajduković

Ivan Petrović

PRESLIŠAVANJE

ALEKSANDRIJA AJDUKOVIĆ, IVAN PETROVIĆ I KATARINA RADOVIĆ, 19. 3 - 6. 4. GALERIJA REMONT, BEOGRAD

Prva u seriji izložbi u okviru projekta. Izabrani umetnici aktivni su na domaćoj umetničkoj/fotografskoj sceni skoro čitavu deceniju, a već su njihovi prvi radovi i izložbe najavili prodor novih ideja i prekopotrebnu svežinu. Aleksandrija, Ivan i Katarina diplomirali su na Katedri za fotografiju Akademije umetnosti "Braće Karić", koja se u jednom periodu i posebno istakla u promovisanju savremene fotografske edukacije i mladih stvaralaca. Inovativan doprinos fotografiji svih predstavljenih autora reflektuje pre svega njihovu erudiciju, široka interesovanja, punu posvećenost mediju, negovanje teorijskog diskursa, uplive i delovanja i u

drugim umetničkim formama. Ivan Petrović, Katarina Radović, Aleksandrija Ajduković svoj rad zasnivaju na konzistentnim preispitivanjima granica samog medija, njegovih žanrovskih određenja, tehničkih mogućnosti i potencijala kao prenosnika i nosioca ideje. Za ove umetnike fotografija nije samo kruto definisana disciplina ili praksa, već višenamenski medij koji može da se filtrira kroz brojne umetničke procese. Izloženi radovi su mali segmenti produkcija u kojima se autori, kroz istraživanje i proširivanje parametara konvencionalne fotografije, bave njenim temeljnim vrednostima, estetskim, etičkim, društvenim i raznim drugim pitanjima.

POZIV FOTOGRAFIMA NA SARADNJU

Dragoljub Zamurović poziva sve profesionalne fotografe i foto-amatere da mu se pridruže kako bi zajedno napravili foto-monografiju o Beogradu. Ideja je da autori fotografija sami snose troškove štampe i da sav prihod, ostvaren od prodaje, pripadne njima.

Predviđeno je da buduća monografija, čiji je radni naslov "Beogradske priče", bude štampana na najkvalitetnijem papiru formata 31 x 25 cm, s tvrdim koricama i plastificiranim omotom.

Rok za slanje fotografija: 30. 5. 2012.

Više informacija o ovom projektu možete naći na:

<http://blog.serbia-photo.com/>.

PLAYTIME

BOGDAN PAVLOVIĆ, 4 - 10. 4. GALERIJA O3ONE, BEOGRAD

Minimalne, crno-bele, grafičke predstave koje nam Pavlović predlaže situiraju se na samoj granici dokumentarnog i umetničkog. Fotografske disekcije događaja u formalnom su srodstvu s Mejbriđžovim anatomskim foto-studijama ljudi u pokretu, dok su u konceptualnom smislu bliske pristupima Džozefa Bojsa ili pak Iv Klajna, zasnovanim na konstantnoj interakciji socijalnog i estetskog. Siže koji umetnik obrađuje: igra čuvara jedne od najuticajnijih galerija savremene umetnosti – (Gagosian Gallery) i psa britanske slikarke Elizabet Pejton prilikom postavke njene izložbe, seansa šišanja pri kojoj umetnik sam sebe fotografiše, otvaranje izložbe poznatog japanskog dizajnera Tokudžin Jošioke jesu pretekst za novo, vizuelno iščitavanje onoga što podrazumevamo pod terminom svakodnevnog života.

IZDANJA KULTURNOG CENTRA BEOGRAD

Deo izdanja edicija Foto Artget, Teorija predstavili smo u predhodnim brojevima ali sada je to već prava biblioteka, a svaka knjiga zaslužuje mesto na vašoj polici. Mesto prodaje ovih izdanja je Kulturni centar Beograda.

* Cene su okvirne i podložne promenama

O FOTOGRAFIJI I UMETNOSTI

VALTER BENJAMIN

2007; FORMAT 14 X 21 CM; 190 STRANA; POVEZ: MEK; CENA: 450 DINARA; ISBN 978-86-84235-76-5.

Knjiga predstavlja skup eseja Valtera Benjamina koji se, pre svega, odnose na njegovo razmišljanje o fotografiji. Krucijalni esej u ovoj knjizi jeste "Umetničko delo u razdoblju njegove tehničke reproduktivnosti", gde se raspravlja o tradiciji i auri umetničkog dela, s jedne strane, i novim tehnologijama reprodukcije, s druge. U knjizi su predstavljeni osnovi za kritičko razmatranje masovnih vizuelnih medija.

Knjiga poseduje i dodatak, tekst Šarla Bodlera "Moderna publika i fotografija" (iz Salona 1859) i uvodni tekst Milanke Todić – "Valter Benjamin, besmrtni uživatelj slika".

ZA FILOZOFIJU FOTOGRAFIJE

VILEM FLUSER

2005; FORMAT 14 X 21 CM; 80 STRANA; POVEZ: MEK; CENA: 690 DINARA; ISBN 86-84235-50-9.

Vilem Fluser radio je kao profesor filozofije komunikacije na Univerzitetu u Sao Paulu i u tom ruhu je i napisao ovaj svojevrsni esej, posvećen filozofiji fotografije. Autor je postavio osnovnu hipotezu koja počiva na evoluciji ljudske kulture a fotografija je upotrebljena kao oruđe za istraživanje savremene krize kulture i društva. Fenomen fotografije posmatra se kroz nekoliko osnovnih pojmova: slika, fotoaparatus, program, informacija. Autor ove pojmove temeljito obrazlaže i označava kao osnov svake filozofije fotografije. Fluser je ovom knjigom postavio mnoga interesantna pitanja koja imaju za cilj da podstaknu dalje istraživanje fotografije u filozofskom duhu.

SVETLA KOMORA BELEŠKA O FOTOGRAFIJI

ROLAN BART

2011; FORMAT 14 X 21 CM; 117 STRANA; POVEZ: MEK; CENA: 690 DINARA; ISBN 978-86-7996-070-2.

Rolan Bart (1915 – 1980) je značajan francuski semiotičar, književni teoretičar, pisac i slikar. Svetla komora (La chambre claire) je njegovo delo koje se ubraja u najznačajnije radove koji se bave teorijskim pristupom u fotografiji. Rolan Bart prikazuje mogućnost poimanja i shvatanja fotografske slike. Autor sprovodi istraživanje koje se odnosi na to šta je fotografija "sama po sebi" i koje je suštinske osobenosti izdvajaju iz zajednice slika.

O FOTOGRAFIJI

SUZAN SONTAG

2009; FORMAT 14 X 21 CM; 197 STRANA; POVEZ: MEK; CENA: 590 DINARA; ISBN 978-86-7996-038-2.

Knjiga predstavlja skup eseja koji su prvi put objavljeni u časopisu *The New York Review of Books*. Suzan Sontag promišlja i raspravlja o estetskim i moralnim problemima fotografije. U knjizi se mogu pratiti razvoj, put i suštinske promene fotografije u šest celina, tj. eseja. Možda najveće dostignuće Zontagove u ovom istraživanju jeste upotreba i poimanje fotografije u građanskom društvu masovnih medija. Knjiga sadrži i Kratku antologiju citata (U počast V. B.), koja na najbolji način upotpunjuje i argumentuje autorkin stav i razmišljanje.

SVE DRUGO PREDSTAVLJA KOMPROMIS.

NOVO

324RC2, 327RC2
JOYSTICK GLAVE ZA STATIV

- Dve nove joystick glave za stativ unapređene ergonomije, performansi i težine.
- Model 324RC2 adaptivni technopolymer: maksimalne nosivosti 3,5 kg
- Model 327RC2 od magnezijuma visokih performansi: maksimalne nosivosti 5,5 kg
- Odlikuju ih nove šuplje čelične lopte, koje smanjuju težinu i omogućavaju pojačanu friciju, za lagodnu upotrebu bez stresa.
- Dizajnirane, projektovane i proizvedene u Italiji. Prvobitni koncept datira iz 1987. Novi modeli za 2012.

manfrotto.com

Ekskluzivni uvoznik i distributer: REFOT B, Pčinjska 17, 11 000 Beograd, www.refot.com

Plavi dragulj (Blue marble)

Fotografija "Plavi dragulj", koja je snimljena sa NASA satelita Suomi NPP, jedna je od najviše posmatranih na svetu ikada. Za samo jednu nedelju, broj gledanja premašio je brojku od 3,1 miliona. Ujedno, to je deo jedne od najdetaljnijih fotografija naše planete i sastoji se od velikog broja pojedinačnih snimaka velike rezolucije, snimljenih 4. januara ove godine. Ona predstavlja reminiscenciju fotografske ikone istog naziva koja je snimljena 1972. Satelit NPP, koji je ove godine dobio ime Suomi po čuvenom astronomu, nosi pet instrumenata, od kojih je najvažniji VIIRS (The Visible/Infrared Imager Radiometer).

Senja Vild & Nemanja Živković

Dragan efekt

HDR efekat na fotografijama odskora ima posebno ime: Dragan efekt. Ako ste pomislili da je u pitanju neko "naš", niste u pravu, jer ime pripada Andrzej Draganu čija je životna priča veoma zanimljiva: rođen je u Varšavi, studirao je kvantnu fiziku u Amsterdamu, Oksfordu i Lisabonu. Doktorirao je u Poljskoj, a za doktorat je dobio nagradu za najbolju tezu. Dobitnik je brojnih nagrada za muzičke kompozicije, a fotografijom je krenuo da se bavi 2003. Spisak nagrada u toj oblasti je toliko veliki da je bolje da ga pogledate na njegovom sajtu: www.andrzejdragan.com.

Zanimljivosti sa veb-a

www.photoble.com

Sasvim slučajno, saznala sam šta sve mogu da nađem na ovakvom sajtu i shvatila da su informacije korisne svima koji vole da se igraju fotografijom. Razni saveti, najave fotoaparata koji treba da stignu, objektivni, statistike, predlozi... shvatite da je već prošlo ko zna koliko sati i da vam i dalje nije dosta "čepkanja" po sajtu Photoble.

www.trendland.net

Od dizajna, preko vesti iz kulture, umetnosti, pa sve do muzike, mode, fotografije... baš sam bila oduševljena, iako na prvi pogled sve deluje nekako laički napravljeno. Kako sam samo pogrešila. Pored modnih editorijala (koji su drugačiji od stereotipa – kadrovi su ljudi, spontani), pronašla sam konceptualne, umetničke, dokumentarne fotografije. I dok ovo pišem, učitavaju se brojne stranice sa setovima fotografija.

www.annhe.com

Znam da će mi zameriti što pišem o devojčici koja se bavi modnom fotografijom i to zbog njenih godina. Ima 16 godina i fotografiše za razne modne časopise, nakon toga što ju je *Seventeen Magazine* odabrao za jednu od najuticajnijih fotografica čije fotografije su ušle u najjuži izbor za naslovnicu. Ipak, ona radi za modne časopise Argentine, Kine, Koreje, kao i za korporaciju "Nike", a njene fotografije prepune su boja, mistike, prikrivene dramatike koja vas vodi u svet snova koji nastaju na filmu, što je takođe još jedan primer da nije bitno šta koristite od fotoaparata, kakvu opremu imate, nego koliko zapravo volite fotografiju.

www.marchandmeffre.com

Počeli su da fotografišu napuštena mesta koja su dvadesetih godina 20. veka imala veliki značaj u industriji filma, pozorišta. Svi su očekivali da će biti renovirana, obnovljena i da će se u njih vratiti život koji je nekada postojao. Nažalost, ta mesta, nekada puna glamura i prepuna ljudi, ostala su napuštena i danas su samo sećanja na vreme koje je nekada postojalo. Na sreću, fotografski dvojac uspeo je, makar ova i na trenutak, da oživi te prostore.

Beta shell

Za fotografe koji su neprestano u pokretu, a žele da na siguran način sačuvaju svoje "bebe", ali isto tako žele da zadrže slobodu pokreta, bez razmišljanja o tome da li će se nešto desiti opremi, "Beta Shell" ima rešenje. Ova kompanija proizvodi veoma izdržljiva i jednostavna kućišta, unutar kojih će dragoceni objektiv biti savršeno bezbedni. U praksi, sve što je potrebno jeste da zavrnete poklopac i sve je hermetički zatvoreno. Dodatno osiguranje je u obliku mekog prstena, koji u potpunosti zaustavlja pomeranje unutar kućišta, koje je obloženo neoprenom. Kućišta su

izrađena od izdržljivog ABS polimera, i mogu "preživeti" skoro sve. U reklami je navedeno da su otporna i na bombe (Bombproof), jedino što za sada nema sličnog proizvoda koji bi zaštitio i foto-reportera.

Efekat blende

Ako volite veliku dubinsku neoštrinu, onda će vam se svideti ideja da odblescima date oblik koji želite. Na primer, na objektiva s autofokusom i velikim otvorom blende postavite parče crnog papira s izrežanim oblikom koji želite. Kada izrežete odgovarajući oblik, dodajte mu još jedan deo, valjak koji naleže na telo objektiva kako ne biste morali da ga pridržavate rukom. Postavite najveći otvor blende, stavite vašu ruku i fotografirajte. Rezultati su zanimljivi, a izbor je veliki koliko i vaša mašta.

Nicna ND Filter (2 - 400)

Fotografi koji vole veliku dubinsku neoštrinu koriste ND filtre kako bi smanjili količinu svetla i time povećali otvor blende. Na isti način možete produžiti i ekspoziciju ako vam je cilj dobijanje bajkovitih pejzaža s talasima pretvorenim u maglu ili travom na vetru koja se pretvara u dim. Kako su uobičajeni ND filtri "gusti" do oko 8x, za ovakve rezultate do sada je najbolje bilo iskoristiti zaštitno staklo maske za varenje. Firma "Nicna" je tržištu ponudila pristo neverovatnu spravu: vario ND filter s rasponom od 2 do 400. Kao što bi Đorđe Balašević rekao: "...Neki ga hvale, drugi žale, treći kažu...", filter daje zanimljive rezultate – probali smo ga. Malo kolor-korekcija, naknadnog izostravanja i sve je OK. Najzanimljivije jeste to što se pojavio u prodaji na prostorima našeg regiona po pristupačnoj ceni. Kako ovo nije "PR rubrika", informacije potražite na Internetu.

konkursi

MARIJA MILOVANOVIĆ-MAKSIMOVIĆ

KOMPLETNE INFORMACIJE NA ADRESI: WWW.REFOTO.RS

7. MEĐUNARODNA IZLOŽBA FOTOGRAFIJE "EKOLOŠKA ISTINA 2012" 20. 4.

Sekcije i teme: A) "Zemlja pati" – kolor ili monohrom; B) "Voda" – kolor ili monohrom; V) "Pejzaž" – kolor ili monohrom; G) "Životinje" – kolor ili monohrom; D) Slobodna kolor; D) Slobodna – monohrom. Prijava: www.photoclub202.com ili na email photoclub202@gmail.com ili slati CD na adresu: Raša Milojević, COLOR 202, Trg oslobođenja bb, 19000 Zaječar, Srbija.

DEVETI KONKURS "BETINA FOTOGRAFIJA GODINE" 22. 4.

Pozivaju se profesionalni fotoreporteri iz zemalja jugoistočne Evrope sa fotografijama snimljenim u jugoistočnoj Evropi. Prijava: www.betafotokonkurs.com.

11. SPECIAL THEMES CIRCUIT 23. 4.

Teme i sekcije: "Eksperiment"; "Putovanja"; "Portret"; "Akt"; "Voda"; "Panorama"; "Arhitektura"; "Emocije i ljudski odnosi"; "Zabava i humor"; "Sport i pokret"; "Godišnja doba i vreme"; "Drveće"; "Deca"; "Kolor-ekstaza"; "Kina". Dodatne teme za ovu godinu: "Sve o vinu"; "Ulice sveta"; "Roba: kukuruz, hmelj i voda"; "Lavovi"; "Svitanje i zalazak sunca"; "Austrija"; "Zeleno"; "Moje najbolje slike sa odmora"; "Noćne fotografije i veštačko svetlo"; "Priroda i okruženje"; "Arapska fotografija"; "Mrtva priroda"; "Neobično"; "Serije i sekvence". Prijava: 11. Special themes circuit, Chris Hintermaier, Postfach 364, A-4010 Linz, Austria.

GOLDEN SPURS, BELGIJA 28. 4.

Kategorije: generalna; "Priroda"; "Foto-žurnalizam"; "Putovanja". Prijava: <http://www.wvfd.be>.

2012. INTERNATIONAL ART FILM FESTIVAL 30. 4.

Od radova se prihvataju slike, grafički radovi (ilustracije, crteži, itd.) i fotografije. Prijava: <http://newartfestival.com/competition.html>.

VIENNA INTERNATIONAL PHOTO AWARDS 2012. 30. 4.

Tema: slobodna. Prijava: info@thevipawards.com.

10. DANI FOTOGRAFIJE U SRBIJI - ČAČAK 2012

Jubilarni, deseti put, grad Čačak biće domaćin jedne od najznačajnijih manifestacija posvećenih fotografiji u našoj zemlji. Pored izložbe, koja će nastati od fotografija pristiglih na konkurs posetioce očekuje tređnevno druženje ispunjeno brojnim predavanjima, projekcijama i samostalnim izložbama. Organizacija: Foto-savez Srbije i Foto-kino klub "Čačak".

NIKON SMALL WORLD - FOTOGRAFIJA KROZ MIKROSKOP 30. 4.

Foto-mikrografija mora biti snimljena pomoću svetlosnog mikroskopa. Prijava: <http://www.microscopy.com/small-world/registration/entrypage1.aspx>.

1. AGENS DIGITAL PHOTO SALON, MAĐARSKA 30. 4.

Kategorije: A) generalna; B) "Eksperiment"; C) "Foto-žurnalizam". Prijava: www.agens90.com.

YOUNG SCIENTIST JOURNAL PHOTOGRAPHY COMPETITION 2012. 1. 5.

Teme po starosnim grupama: A) "Energija" – generalna, za sve do 18 godina; B) "Kamuflaža" – do 12 godina; C) "Nauka iza Olimpijade" – od 12 do 15 godina; D) "Rezultati nauke" – od 16 do 18 godina. Prijava: <http://www.ysjournal.com/>.

ČETVRTI MEĐUNARODNI FESTIVAL FOTOGRAFIJE ORGAN VIDA 1. 5.

Tema: "Dokumentarna fotografija". Prijava: <http://www.organvida.com/FEST-novosti/>

1. MEĐUNARODNA KRUŽNA IZLOŽBA FOTOGRAFIJE "ART FOTO 2012" 5. 5.

Sekcije i teme: A) Slobodna – (kolor); B) Slobodna – (monohrom); V) "Priroda" – (kolor ili monohrom); G) "Putovanja" – (kolor ili monohrom); D) "Žurnalizam" – (kolor ili monohrom). Prijava: www.fotografija.rs ili na email photo.circuit@gmail.com ili slati CD na adresu: Miloš Milojević, FOTO KLUB 202, Trg oslobođenja bb, 19000 Zaječar, Srbija

WIND IN MIND, GLOBAL WIND DAY PHOTO COMPETITION 6. 5.

Tema: "Energija vetra". Izazov je da se pokaže tehnologija kakva do sada nije viđena. Prijava: <http://www.globalwindday.org/>.

1. IZLOŽBA FOTOGRAFIJA "DUNAV 2012" 10. 5.

Tema: "Voda" (kolor ili crno-bela); Slobodna –

kolor; Slobodna – Crno-bela; "Foto travel" (kolor ili crno-belo); "Priroda" (kolor ili crno-bela); "Foto žurnalizam". Prijava: www.fotoklub-dunav.com ili na e-mail: contact@photoclub-danube.com ili poštom na adresu: Jelena Bujdić Krečković, Stevana Mokranjca 9, 19220 Donji Milanovac, Srbija.

VIII MEĐUNARODNA IZLOŽBA FOTOGRAFIJA 10. 5.

Tema: "Carstvo glijiva". Prijava: dragita@gmail.com.

9. ADANA ROTARY CLUB INTERNATIONAL PHOTOGRAPHY COMPETITION, TURSKA 12. 5.

Tema: slobodna. Prijava: Adana Rotary Club Photo Contest Kurtuluş Dst., 64013 St., Nursen Hanım Apt. No: 19/2 Entresol Seyhan-Adana/TURKEY.

6. VALJEVSKI FOTO-SALON "ŽIVOT 2012" 13. 5.

Tema: "Život". Prijava: Moderna galerija, Vuka Karadžića 11, 14000 Valjevo, Srbija.

32 ANNUAL SPRING PHOTOGRAPHY CONTEST 14. 5.

Prijava: <http://pfmagazine.com/photography-contest/enter-contest-online/>.

1. JPS INTERNATIONAL SALON 2012, INDIJA 14. 5.

Sekcije: A) slobodna; B) "Priroda"; C) "Putovanja"; D) "Foto-žurnalizam". Prijava: www.jpsjodhpur.org.

PRVA MEĐUNARODNA IZLOŽBA FOTOGRAFIJE FOTO EMOCIJA 2012 19. 5.

Tema: A) slobodna (kolor); B) slobodna (crno-bela); C) "Emocija" (kolor ili crno-bela). Prijava: www.ufkk.rs/Ba/photoemotion.

AKSEHIR MUNICIPALITY & SILLE ART PALLACE INTERNATIONAL PHOTO COMPETITION, TURSKA 19. 5.

Tema: "Humor, humoristične priče, lica koja nas zasmeyavaju". Prijava: www.silesant.com.

Pravo učešća na izložbi imaju svi građani Srbije. Autori iz drugih zemalja takođe mogu učestvovati na izložbi ukoliko su članovi Foto-saveza Srbije. Format: od 20x30 cm do 30x45 cm. Dozvoljena debljina opremljene fotografije je 1mm. Info: 064/186-72-83 i na adresama: www.fotosos.org i fkckacak@gmail.com.

Moda

kao izazov
inspiracija
kreacija...

MARKO SOVILJ

KAO PRIPADNIK MLAĐE GENERACIJE MODNIH
FOTOGRAFA, MARKO SOVILJ KREIRA UPEČATLJIVE
SLIKE NOVOG VREMENA U KOM JE FIKCIJA
JEDNAKO STVARNA KAO I SAMA REALNOST

✦ Ivana Tomanović

FOTOGRAFI

Modna fotografija bitan je aspekt komercijalne industrije, s tom razlikom što je u njoj dozvoljeno gotovo sve! Iako, pre svega, mora da zadovolji tržišne zahteve, ona vešto koketira sa slobodom umetničkog izražavanja i krutošću komercijalnog proizvoda. Tu svoju igru obavlja velom privlačnosti, mistike i "svemogućeg", čineći svet mode fantastično privlačnim, kako za konzumente, tako i za njegove tvorce.

Ipak, moda je bitan aspekt ljudskog delovanja. Ona umnogome objašnjava stil i način života, odnose među staležima, polovima, u porodici... Putujući kroz istoriju mode možemo saznati mnogo o svakodnevnom životu u nekoj epohi. A kakvo je ovo naše vreme, šta kaže moda – šta kaže Marko Sovilj?

Živimo u 21. veku, ali na mnogim Markovim fotografijama 22. već uveliko kuca na vrata. Futuristička vizija, oličena u geometrijskim kreacijama, geometrijskim frizurama i geometrijskim ljudima pod "matematičkim" nazivom "14122099" vodi nas u budućnost inspirisanu stripovima iz prošlosti, s jasno istaknutom estetikom sadašnjosti. A ona je sklona ulepšavanju, takoreći plastificiranju, i njene atribute Marko dovodi do maksimuma, preuveličava ih. Ova serija fotografija nastala je kao lični projekat, a tema je vizija budućnosti zahvaćene globalnim zagrevanjem i njegovim mogućim posledicama. Dakle, fotografije nose i poruku, za kojom će Marko posegnuti u još nekoliko serija. Jedna od njih je i serija "Šta žene žele", koja se na duhovit način bavi željama žena i takođe je realizovana kao izložba.

© MARKO SOVILJ, "14122099", 2009

© MARKO SOVILJ, "14122099", 2009

© MARKO SOVILJ, Kampanja za kreatora Marka Mitanovskog, 2009

© MARKO SOVILJ, "14122099", 2009

© MARKO SOVILJ, "Jovanka", 2010

"Sedamdesete" čine dve serije fotografija, prva pod nazivom "Uranak" i druga "Jovanka". Obe se bave romantičnim iluzijama sedamdesetih godina, bezbrižnijeg doba, kada je vreme sporije teklo i kada su ljudi više bili okrenuti prirodi i jedni drugima. Atmosferom, kadrovima, odećom, frizuram i šminkom uspeo je u potpunosti da dočara to vreme, jednako kao i u priči o Jovanki Broz, koja je snimljena u čuvenom "Plavom vozu". Potvrdu da je u svojoj nameri uspeo Marko je dobio na otvaranju izložbe slušajući od posetilaca kako je to ta Jovanka: lepa, elegantna, sa stilom, koji ni na trenutak nisu pomislili da je to samo inscenacija i sećanje na jedno vreme kroz modu i stil.

© MARKO SOVILJ, "Jovanka", 2010

© MARKO SOVILJ, "Jovanka", 2010

FOTOGRAFI

© MARKO SOVILJ, "Uranak", 2010

Da bi bio ovako uspešan u svojim fotografskim fantazijama, Marko ima svoj tim s kojim blisko saraduje, a čine ga frizer, šminker i stilista. Bez njihovih magičnih veština ni ova Markova ne bi bila moguća. Rezultati ovog kreativnog tima našli su svoje mesto u brojnim modnim časopisima poput: *Elle*, *Faar*, *Cosmopolitan*, *Grazia*, ali Marko ističe i rad s dizajnerima na katalozima kolekcija, gde je u mogućnosti da odeću pretvori u platformu za građenje priče koja će biti jednako inspirativna kao i sama odeća. To su kreacije: Dragane Ognjenović, Tatjane Tatalović, Marka Mitranovskog, Jovane Marković i drugih.

© MARKO SOVILJ, "Uranak", 2010

© MARKO SOVILJ, "Uranak", 2010

Izraženu postprodukciju na svojim fotografijama Marko "pravda" igrama u Photoshopu još dok je bio dečak. Iako je fotografsko istraživanje započeo dednim fotoaparatom i te igre donele su mu i nagradu još u osnovnoj školi, svestranost njegovog duha koja ga je vodila u izražavanje kroz crtanje, slikanje, tekstilni i grafički dizajn, konačno je objedinjena u fotografiji. Njegov proces rada obuhvata opsežne pripreme za fotografisanje, ali isto toliko vremena posvećuje i postprodukciji, jer u njoj kreira svoje svetove s junacima polubogovima-poluljudima.

Marka nadahnjuje lepota, izvan svega ženska, i u sličnom izboru modela uočavamo njegove arhetipe, ali i "klasična" lica savremenog doba s hladnim i distanciranim pogledima koja nas privlače savršenom lepotom i odbijaju svojom samodovoljnošću. Ta igra toplo-hladno čini da su muško-ženski odnosi veći napeti, uzbuđljivi i neizvesni.

Iako je skoro svakodnevno angažovan na komercijalnim poslovima, Marko Sovilj ne udaljava se od svoje umetničke vizije i uspeva da ostavi kreativni pečat na mnogim radovima, poigravajući se različitim tehnikama fotografije, postavkom svetla, kadrovima i postprodukcijom. Inspiraciju nalazi, kako u sebi, tako i u svemu što ga okružuje, istražujući nove prostore, zvukove, emocije, nadražaje, kulture...

On živi i radi u skladu sa zahtevima današnjice. Neprestano usavršava tehniku digitalne fotografije i maksimalno koristi mogućnosti koje pruža. Bez obzira na to, ne prestaje da ceni vrednost analogne fotografije. Uživa u tome da u stari fotoaparat ubaci film, napravi seriju fotografija koje nose autentičnost zabeleženog trenutka, koju pruža analogna fotografija. Izrazito senzibilan, brižljivo negujući "dete u sebi", pokušava da deo energije svog unutrašnjeg sveta i mašte, putem fotografije prenese na realnost svog okruženja. ■

© MARKO SOVILJ, "Line", 2008. editorijal za Faar magazin

MARKA NADAHNjuje LEpOTA, IZVAN SVEGA ŽENSKA, I U SLIČNOM IZBORU MODELA UOČAVAMO NJEGOVE ARHETIPE, ALI I "KLASIČNA" LICA SAVREMENOG DOBA S HLADNIM I DISTANCIRANIM POGLEDIMA, KOJA PRIVLAČE SAVRŠENOM LEpOTOM I ODBIJAJU SVOJOM SAMODOVOLJNOŠĆU

© MARKO SOVILJ, "Line", 2008. editorijal za Faar magazin

© MARKO SOVILJ, Kampanja za kreatoriku Jovanu Marković, 2011

© MARKO SOVILJ, Ana Bebić za magazin Story, 2011

© MARKO SOVILJ, "Teodora Baković", 2011

Marko Sovilj

Marko Sovilj rođen je 1986. godine, u Beogradu. Fotografijom počinje da se bavi kao dečak, kada u osmom razredu osvaja prvu nagradu sa serijom crno-belih fotografija, na republičkom takmičenju za osnovne škole u Srbiji. Kao student osvaja prvo mesto na Beogradskom festivalu novih komunikacija za rad na temu Upload/Download, u galeriji O3one. Slede izložbe "Un' womens paradise" u prostorijama Supermarketa: "14122099", galerija Progres; "Šta žene žele" u galeriji Eurocentar; "Sedamdesete", Nacionalna galerija. Od 2007. godine saraduje s najistaknutijim modnim magazinima za koje je fotografisao modne editorijale, kao što su srpska izdanja časopisa: *Elle*, *Faar*, *Cosmopolitan*, *L'Officiel*, *Grazia*... Saraduje s kreatorima, modnim kućama, muzičarima i ostalim ličnostima iz sveta umetnosti i medija.

sistemi RASVETE

STATIVI I OKIDAČI III deo

Milan Živković

RASVETNA TELA NISU NAM OD VELIKE KORISTI AKO NEMAMO NAČIN DA IH POZICIONIRAMO U PROSTORU I SINHRONIZUJEMO SA FOTOAPARATOM. ČESTO ZANEMARUJEMO VAŽNOST NOŠAČA I TRIGERA ŠTO NAM PRILIKOM RADA U STUDIJU MOŽE STVORITI PROBLEME

Fotografija živi i nastaje od svetla, a njen konačni izgled itekako zavisi od položaja izvora svetlosti, tako da je pozicioniranje prva važna stvar. Sva do sada pomenuta rasvetna tela zahtevaju posebne nosače pomoću kojih treba da zauzmu svoje mesto u prostoru, kako bi na željeni način ispunila svoju funkciju. Pored toga, druga i veoma bitna stvar jeste kontrola snage, koju smo pominjali u priči o rasvetnim telima, jer šta vam vredi sva tehnika ako je svetlo prejako, a vi ne možete da udaljite rasvetu, a radite u malom, zatvorenom prostoru.

Šta nam je sve potrebno za udoban i kvalitetan rad u studiju, zavisi prvenstveno od vrste fotografskog posla. Oprema može da se sastoji od nekoliko stativa, pa sve do kamiona opreme. Uostalom, ako pogledate kataloge, primetićete neverovatan broj najraznovrsnijih stativa, nosača, spojnice i drugih elemenata koje spajamo u jednu celinu. Uzmimo, na primer, fotografisanje cele figure namenjene modnom katalogu. Ovoga puta nećemo pominjati šminkere, stiliste, rekvizitu ili organizatora koji zajedno sa dizajnerom stoje nad vašom glavom i zahteva određeni ugao, boju pozadine i raspored rekvizita. Prevedeno na količinu studijske opreme, to znači da vam je potrebno barem tri stativa na koje ćete postaviti rasvetu, potom nosač pozadine koji može biti zidni ili onaj koji se sastoji od nekoliko stativa, i noseće šipke između. Ukoliko nemate asistenta, tada vam je neophodan nosač rasvetnih površina (zilberice). A tu je još...

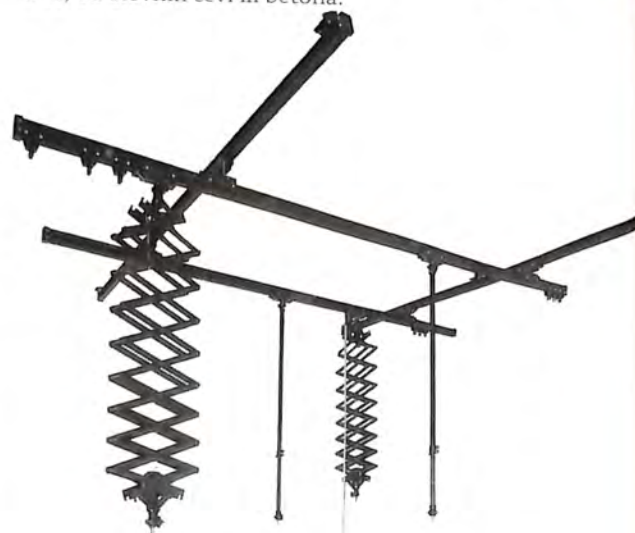
Nosači opreme

Kao što ćete veoma brzo shvatiti opremanje studija proces je kome nema kraja. Svaki novi posao rezultira razmišljanjem: "Da li da kupim još nešto ili da se snadem". Nažalost, kod nas još uvek ne postoji sistem ozbiljnog rentiranja fotografske opreme tako da u svakom studiju postoji veliki broj komada neuobičajene opreme koje fotograf sam pravi ili neki majstor to uradi prema njegovoj ideji. Mi ćemo se ipak u ovoj priči zadržati na standardnoj opremi koju možete pronaći i kod nas.

Prva, i verovatno najvažnija stvar za kreativnu upotrebu studijske rasvete jeste njeno pozicioniranje. Za tu namenu postoji ogroman broj modela najraznovrsnijih stativa i nosača tako da je pre bilo kakve nabavke neophodno definisati mesto na kojem će nosači biti. Imamo tri izbora: plafon, zid i pod studija. Ako nam je u studiju neophodan prostor jer baratamo brojnim rekvizitima, tada je idealno rešenje postavljanje kompletnog sistema na plafon. To, pre svega, zahteva tačnu i preciznu definiciju gde će koje svetlo biti pričvršćeno i okrenuto. Situaciju popravljaju sistemi šina po kojima je moguće pomerati rasvetu. Rasveta koja je okačena na plafon jeste skoro idealno rešenje ali ima jednu manu, a to je cena. Neophodni su nam posebni stativi sa takozvanim sistemom makaza koje lako pomeramo gore-dole, a ako želimo da bude i motorizovan, biće još skuplji. Drugo znatno jeftinije rešenje jeste postavljanje zidnih nosača koji imaju jednu manu, a to je relativno ograničeno kretanje.

Sećate li se poslovice o mostu i čupriji. Ako smo uštedeli na kupovini studijske rasvete i sada smo ponosni

vlasnici monoblok fleš glava, onda je izbor stativa sužen jer moramo koristiti stabilan stativ a to u praksi znači skuplji. Izbor stativa ima nekoliko ključnih tačaka. Prva je svakako visina studija ili visina na koju želimo da postavimo rasvetu. Treba napomenuti da lagane stativne možemo koristiti sa fleš glavama ali bez velikih modifikatora svetla, jer će, na primer, položaj i težina velikog softboksa dovesti do prevrtanja celog seta. Ovome se u određenoj meri možemo suprotstaviti ubacivanjem tegova na donji deo stativa, što će im itekako povećati stabilnost. Ako nemamo tegove, najjednostavnije rešenje jesu plastične boce napunjene vodom, koje međusobno možemo povezati širokom lepljivom trakom. Pojedini proizvođači u ponudi imaju i specijalne torbe namenjene baš ovakvom sistemu smirivanja stativa, s tim da u njih možemo ubaciti flaše ili kese s peskom. Još jedan način koji možemo iskoristiti jesu tegovi za vežbanje ili tegovi koje ćemo sami napraviti, na primer, od olovnih cevi ili betona.

Šine i nosači namenjeni montiranju studijske opreme na plafon. Pored takozvanih pantografa ili makaza, rasvetna tela i opremu možemo montirati i na teleskopske nosače, identične stativima, ali bez nogu.

Osnovni deo na koji se montiraju rasvetna tela nosi naziv spigot. Kako predstavlja standard, svi proizvođači opreme koriste takav priključak.

Studijski stativi

Osnovni pribor za montiranje rasvetnih tela i ostale opreme čine klasični stativi. Ukoliko nas posao vodi na razna mesta, stativi su logičan izbor jer sigurno je da na lokaciji nećemo montirati zidne ili plafonske nosače. Na ilustracijama vidite stabilan, težak i skup stativ, sposoban da izdrži veliku težinu (1). Sledeći je takozvani boom stativ (2) koji, zahvaljujući posebnoj zglobojnoj glavi koja nosi dodatnu šipku rasvetu, možemo postaviti visoko i direktno iznad objekta koji fotografiramo. Alternativa klasičnim stativima jeste takozvani "stacker" model (3) koji ima asimetrično postavljene noge tako da, kada ga sklopimo, zauzima veoma malo prostora. Stativi mogu biti opremljeni i točkicama (4) što olakšava njihovo premeštanje po studiju, a ako nisu, tada je moguće nabaviti posebno, dodatno postolje sa točkicama (5). I, na kraju, najmanji ali ne i najmanje važni, jesu takozvani mikro stativi (6) na koje montiramo rasvetu ako je neophodno da bude nisko postavljena, kao što je na primer rasveta pozadine.

Ključ za kontrolu frikcije obično je potreban kada ga nemate pri sebi. Zato su pojedini proizvođači ubacili priručni i to u prsten kojim se kablovi pričvršćuju za centralnu cev stativa.

Nosači reflektora

Poseban dodatak opremi jesu nosači reflektujućih površina, koje znamo pod nazivom zilberice. Ako nemate pomoćnika ili koristite nekoliko reflektujućih površina, ovakvi nosači su nezaobilazna stvar. Ako se sada setite priče s početka o broju stativa onda svakako treba na pomenuti broj dodati još po jedan stativ za svaki nosač. Jednostavnija varijanta jesu zilberice sa svojim stativom i glavom za podešavanje ali njihov stativ ne možemo onda koristiti u druge namene.

Teg za boom

Za popularne boom stativne možemo reći i da su najsvestraniji a ujedno spadaju u najteže, i to isključivo zbog obaveznog kontratega koji je neophodan kako bi, kao na vagi, težina fleš glave bila na glavi stativa. Na taj način dobijamo stativ kojem možemo menjati visinu i ugao, a uz to nam ostavlja slobodan prostor ispod rasvetnog tela. Treba napomenuti da postoje takozvani super-boom nosači koji kroz središnji deo imaju provučeni mehanizam za menjanje ugla rasvetnih tela. Takođe, postoje i sistemi sa pantografskim prenosom na kojima jednom podesimo ugao koji potom ostaje isti, bez obzira kako postavimo opremu.

Već pomenuti "stacker" stativi, prikačeni posebnim spojnicama jedan za drugi, olakšavaju nošenje opreme s jednog mesta na drugo.

"C" stativi

Takozvani "C" stativi imaju neobičan izgled a ime su dobili prvenstveno zbog oblika nogu. U najvećem broju slučajeva noge se mogu slobodno okretati oko noseće šipke a na pojedinim modelima mogu se i skinuti radi lakšeg pakovanja. Ovakvi stativi prvenstveno su namenjeni dodatnoj opremi, a ako želimo da ih iskoristimo za težu opremu, tada je dobro dodati težinu kako bi sprečili prevrtanje.

U pričama o stativima do sada smo više puta spominjali ovaj mali trik a u studiju je idealno imati nekoliko platnenih džakčića napunjenih peskom, jer nema potrebe za bilo kakvim dodatnim nosačima, prebacimo džak preko noge stativa i ...

Nosači difuznih panela

Kvalitet svetla zavisi od sistema za njegovu kontrolu i o tome će više reći biti u sledećim nastavcima ovog mini serijala. Najznačajnija kontrola svetla odnosi se na njeno raspršivanje, tako da je upotreba difuzera veoma česta. Difuzni paneli daju mogućnost dodatne kontrole ali i njima su potrebni posebni nosači i naravno stativi. Kako bi difuznu površinu postavili pod odgovarajućim uglom u odnosu na izvor svetla, nosači imaju osovine oko kojih rotiraju, a u tu svrhu možemo upotrebiti i glave namenjene boom stativima. Važno je da imamo solidan okvir na koji je nategnuta difuzna površina, koja može biti belo platno, plastika, paus...

Nosači reflektujućih panela

Polistirenske table nezaobilazan su alat u studiju jer predstavljaju idealne reflektujuće površine. Izuzetno lagane, sa nepravilnom, da ne kažem grubom, belom površinom, koja idealno rasipa svetlo... Manipulisanje olakšavaju posebne viljuške na koje doslovno nabodemo parče stiropora, a potom ga, pomoću nekog od sistema nosača, pozicioniramo u prostoru. Postoje i nosači za cele table, a ja sam koristio i jednu svoju modifikaciju: na kuglastu glavu montiran spigot nastavak i adapter (kako bih dobio veću radnu udaljenost), a potom je na nastavak navrnuta viljuška. To daje sistem kojem je lako podesiti položaj i ugao, a može da nosi i veće komade stiropora.

Zidni nosači

Ako spadate u one srećnike koji imaju svoj radni prostor u koji mogu postaviti studio, tada zidni nosači predstavljaju dobrodošlu pomoć. Proizvode se u nekoliko dimenzija, a ono o čemu treba voditi računa jeste visina

na kojoj su pričvršćeni na zid, jer prilikom pomeranja gore-dole osnovna šipka se faktički skraćuje i približava rasvetna tela zidu. S druge strane, kao i plafonski sistemi nosača, oslobađa pod studija.

Nosači pozadine

Ako fotografirate u prostoru gde nema mogućnosti da koristite zidne nosače pozadina namenjene snimanju, onda je rešenje nabavka nosača pozadine koji se sastoji iz dva stativa i poprečne šipke koja se sastoji od nekoliko delova (obično tri ili četiri dela od po 1 m) radi lakšeg transporta. Jedna alternativa ovom rešenju jeste nabavka još dva stativa identična onima koje smo već kupili i naopako postavljanje takozvane super klampe na mesto gde montiramo rasvetna tela - takozvani spigot. U čeljusti superklampe tada postavljamo poprečnu šipku. Prednost korišćenja klasičnih stativa jeste što su oni obično viši ali i to što ih možemo koristiti i za druge potrebe. Uz nosače treba kupiti i nekoliko metalnih štipaljki kojima ćemo fiksirati materijal pozadine.

Teleskopski nosači

Teleskopske šipke promenljive visine koje imaju automatizovane zatezače jedan su od odličnih dodataka klasičnim sistemima nosača jer se lako montiraju, a mogu da izdrže veliki teret. Nekoliko ovakvih nosača može se postaviti u bilo kom prostoru (naravno ako nije višiji od njihove dužine) a onda, pomoću dodatnih nosača, klampi i štipaljki, na njih možemo montirati ostalu opremu, uključujući i rasvetu. Idealne su i kada u prostoru treba postaviti papirnu ili tekstilnu pozadinu.

Okidači (trigeri)

Proizvođači fotografske opreme danas u svojoj ponudi imaju neverovatan broj najrazličitijih modela daljinskih okidača. Pojedini modelima moguće je aktivirati samo fleševе, drugi imaju PC priključak a treći i stopicu u koju je moguće postaviti klasičan blic. Ima i modela koji se napajaju iz mreže a svakako najsavršeniji su oni koje proizvodi kompanija "Pocket Wizard" (o najnovijem i dugo očekivanom modelu više u rubrici "Noviteti") i "Profoto Air Remote".

Prilikom kupovine trigera treba obratiti pažnju na nekoliko stvari o kojima obično ne razmišljamo. Prva stvar jeste tip baterija jer pojedini modeli koriste neuobičajene izvore struje. Druga važna stavka jeste provera dometa, jer može da se dogodi da triger dobro radi kada je blizu, ali ako se fleš nalazi iza zida, onda ga je nemoguće aktivirati. Svakako je dobro birati i modele koji imaju veći izbor, odnosno broj kanala.

Stara izreka da se istorija ponavlja ponovo se dokazuje u praksi. U vreme pre digitalne fotografije, iz čiste radoznalosti, počeo sam da zapisujem imena firmi koje su proizvodile objektivne i opremu za fotoaparate. Odustao sam kada je broj tih firmi prešao tri stotine. Nakon pojave digitalnih fotoaparata, skoro sve ove mini kompanije jednostavno su nestale. Tokom traganja za podacima o studijskoj opremi, shvatio sam da gledam u brojna, i potpuno nepoznata imena proizvođača sa bliskog i dalekog istoka. Najveći broj ovih imena vezan je za dva proizvoda: studijske fleševе i uređaje za njihovo aktiviranje, opšte poznate kao trigeri. Na tržištu se danas mogu naći okidači za svaku namenu koja vam padne na pamet: od okidača za bliceve do okidača za studijske fleševе. Pre desetak godina pojavila se industrija studijske opreme u dalekoj Kini. Nekoliko malih firmi proizvodilo je jeftinu opremu o čijem kvalitetu se stalno raspravljalo ali je i pored toga ona pro-

nalazila svoj put do kupaca koji su, ako ništa drugo, želeli bar da isprobaju kako to izgleda raditi u studiju. Najvažnija stvar koja se dogodila tokom tih godina do danas jeste pojava već pomenutih, nebrojenih firmi i kompanija, tako da su diskutabilni "kinezi" sami sebi postali najveća konkurencija. Rezultat je idealan za korisnike jer borba za tržište dovodi do neprekidnog smanjenja cen, a uz istovremeni rast inovativnih rešenja i kvaliteta proizvoda.

Ipak, postoji i nekoliko stvari o kojima se ne razmišlja, barem ne naglas. Jedna od njih jeste pitanje kompatibilnosti, ili tačnije rečeno, potpune nekompatibilnosti ovih uređaja i to ne jednog proizvođača sa drugim već i u okviru iste firme. Ako ste nabavili novu fleš glavu kako bi dopunili svoju studijsku rasvetu, i želite da joj dodelite neophodni triger, najverovatnije ćete morati da kupite ceo komplet a svoje postojeće geđžete poklonite nekom ko tek počinje. ■

ZOOM FOTO
www.zoomfoto.rs

Beograd, Krušedolska 3; Tel: 011 / 414 6042
E-mail: info@zoomfoto.rs;

Panasonic DMC-G3

& objektiv 14-42 mm
+ Panasonic objektiv H-H020 20mm f1.7
+ Transcend SD 8GB Class 10
>> 16 MPix LIVE MOS i VENUS engine FHD Processor
>> TFT LCD ekran od 7,5cm (3 inča) 460.000 tačaka
sa Touch panelom >> Full HD Video 1920 x 1080 na 60 fps

SUPER cena: 94.990 din

Olympus E-PM1

& objektiv 14-42 mm
+ Joby Gorillapod Hybrid GP2-81EU
+ Transcend SD 8GB Class 10 + Lowepro ILC Classic 50
>> Live MOS senzor slike od 12,3 MPix
>> OLED ekran od 7,5cm (3 inča)
>> Šest različitih Art filtera

SUPER cena: 55.990 din

Sony NEX 5

& objektiv 18-55 mm
+ Manfrotto MKC3-H02
+ Sony Blic HLV-20
+ Transcend SD 8GB Class 10

SUPER cena: 90.990 din

Manipulacija rekvizitom

✦ Vladimir Červenka

POSTUPCIMA KONSTRUKCIJE I KOMPOZICIJE FOTOGRAF MANIPULIŠE FOTOAPARATOM I PREDMETIMA. NA TAJ NAČIN U REALNOST UNOSI NEOPHODNE IZMENE SA CILJEM DA PRIKAZ STVARNOSTI PRILAGODI SVOJOJ ZAMISLI

Vreme je da kažem nekoliko reči o ličnosti koja stoji iza imena Jan Šmok, a koga sam više puta citirao u prethodnim tekstovima. Docent Jan Šmok bio je dugo godina (šezdesetih, sedamdesetih i osamdesetih prošlog veka) šef Katedre za fotografiju na FAMU - Filmskom i televizijskom fakultetu Akademije umetnosti u Pragu i uticao je na formiranje ličnosti mnogih budućih fotografa, među kojima je bio i nemali broj studenata s prostora zapadnog Balkana, tj. iz bivše Jugoslavije. Mi, studenti, zvali smo njegov predmet "Šmokovinom", a zvanični naziv bio je "Teorija opštenja", koja je na našem fakultetu bila prilagođena stvaranju fotografskih i kinematografskih dela. Oni "umetničkije" nastrojani "studenti" gledali su na njegov predmet pomalo sa skepsom, ali ostali su ga pratili s velikim zanimanjem pošto je to za nas bio potpuno drugačiji pristup fotografiji, različit od onih na koje smo nailazili do tada. Na kraju, svako od nas bio je zaražen virusom posebnog načina razmišljanja i pristupa pri rešavanju problema u kreativnoj fotografiji. Jan Šmok je i autor više desetina knjiga iz raznih oblasti fotografije, od kojih, nažalost, kod nas nijedna nije prevedena. Njegovu literaturu koristio sam "obilato" prilikom rešavanja svih problema na koje sam nailazio u svojoj fotografskoj praksi, a koristim je i sada kao osnov, pre svega teoretskog koncepta, dosadašnjih tekstova i tekstova koji slede. Od njega preuzimam i specifičnu terminologiju s kojom mislim da se čitaoci do sada nisu susretali. Prilikom rešavanja praktičnih problema priklanjam se literaturi američkog fotografa Andreea Feiningera "Škola moderne fotografije" i "Visoka škola fotografije" (Orbis, Prag 1971), koja kod nas, nažalost, takođe nije prevedena. Neko će se zapitati na kom stepenu razvoja je u to vreme bila digitalna fotografija i kakve veze ima teorija fotografije iz druge polovine prošlog veka s njom? Odgovor glasi: između konstrukcije i kompozicije klasične i digitalne fotografije ne postoji razlika, tako da sve što se odnosi u toj oblasti na klasiku, odnosi se i na "binarnu" fotografiju, razlike nastaju tek pošto smo pritisnuli okidač i na nekom od medija zabeležili latentnu sliku!

Veliki manipulator koji mnogo hoda

Manipulacija rekvizitom – postupci

U vidnom polju objektiva, kao što smo već rekli, dešava se veoma retko da se nalazi samo jedan predmet. Uvek ih ima više i na neki način su raspoređeni. Neki od predmeta ne mogu da se pomeraju, tj. njima nije moguće manipulirati, dok drugi mogu. Prema tome, u stvarnosti se susrećemo sa dve mogućnosti: – rekvizit ne može da se pomera – njime ne može da se manipuliše; – rekvizit može da se pomera – njime može da se manipuliše.

U zavisnosti od toga da li je moguće manipulirati predmetima u predmetnom prostoru ili ne, postoje dva osnovna metoda u konstruktivnom postupku manipulacije rekvizitom:

- **metod nalaženja (i iščekivanja),**
- **metod aranžiranja.**

Metod nalaženja (i iščekivanja) podrazumeva, doslovno, traženje i nalaženje rekvizita koji u stvarnosti, tj. u predmetnom prostoru slike, imaju odgovarajući

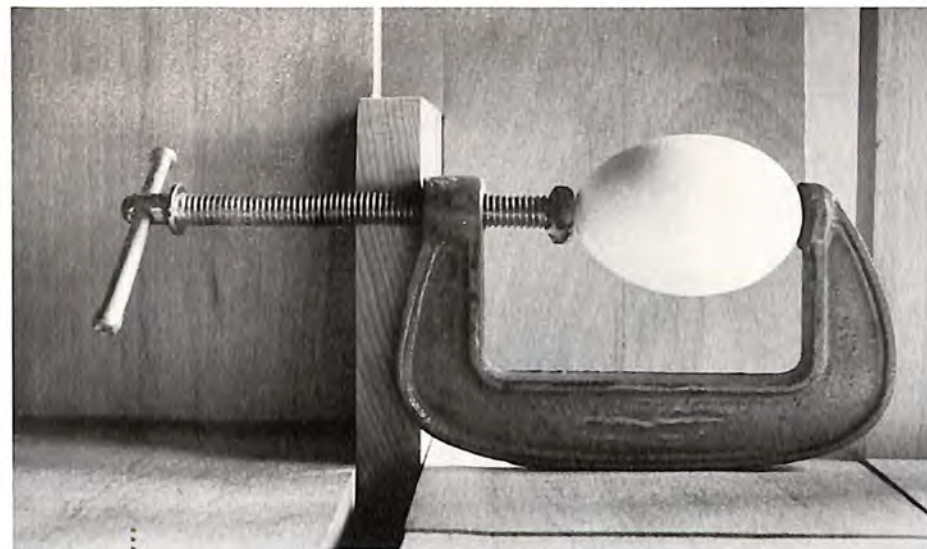
METOD NALAŽENJA I IŠČEKIVANJA PRAG, 1973.

Kafe "Slavija" ispod Akademije FAMU ima velike vitražne prozore kroz koje su gosti, dok piju kafu, mogli da posmatraju ulični promet. Ovi prozori su imali jednu manu, u ovom slučaju prednost, jer su davali iskrivljenu sliku stvarnosti, tako da, distorzija koja je vidljiva na slici, nije rezultat naknadne obrade u laboratoriji ili u Photoshopu, već slika stvarnosti.

Metodom nalaženja trebalo je pronaći prozor koji daje najbolji efekat, što je značilo promenu tri stola i koštalo tri kafe i još sačekati nailazak pravog tramvaja koji je, pošto je bio, otprilike, deseti po redu, koštao jedan liker "becherovke" iz Karlovih Vani. U ovom slučaju reč je o pristupu motivu o kome nije bilo reči u tekstu: autor je, umesto hodanja i traženja motiva, dao prednost drugom pristupu – sedenju u kafani i čekanju da motiv sam dođe. Ipak mu se mora odati priznanje da je do mesta događaja došao hodajući!

međusobni raspored. Ukoliko se rekviziti sami pomeraju, a mi iščekujemo njihov odgovarajući položaj u vidnom polju, takođe govorimo o metodu nalaženja, ali s dodatkom iščekivanja, zbog toga što ne možemo da utičemo na kretanje rekvizita i usmeravamo ih u određenom pravcu, već možemo samo da iščekujemo (i da se nadamo) da oni zauzmu odgovarajući položaj u prostoru. Većina fotografske populacije (pretežno turističke, ali i autorske) koristi ovaj metod rada, a on je i osnovni metod rada kod objektivne reportažne i dokumentarne fotografije, kao i u svim slučajevima kada se određene situacije prihvataju kao date.

Metod aranžiranja podrazumeva slobodnu manipulaciju predmetima u vidnom polju objektiva, tj. rad rekvizitima i njihovo kontrolisano pomeranje u predmetnom prostoru slike, po nahodjenju autora i prema njegovoj autorskoj nameri. Pored toga, on omogućava režiju i potpunu kontrolu događaja, tj. kretanje modela i pokretnih rekvizita u scenskom prostoru, za razliku od prethodnog metoda koji omogućava

METOD ARANŽIRANJA, MRTVA PRIRODA, 1975.

Ova kompozicija bila je namenjena za propagandne svrhe, kao ilustracija preciznosti alata suprotstavljanjem grube mehaničke sile i nežnog prirodnog oblika kako bi se postigao utisak uravnoteženosti. Fotografija je realizovana u studiju isključivo metodom aranžiranja, jaje na slici je treće po redu – prvo nije izdržalo pritisak, a kod drugog je on bio suviše blag, tako da je palo neposredno pre trenutka ekspozicije.

FOTOGRAFIJA REALIZOVANA ZA POTREBE TV PROGRAMA, 1982 : Kombinovani metod nalaženja (ambijent) i aranžiranja (kostim, brkovi, šminka). Glumac Ivan Hajtl tumači ulogu oficira kraljevske vojske Jugoslavije.

MODNA FOTOGRAFIJA, 1987. ŠEŠIRI KREATORKE NATAŠE FILIPOVIĆ.

Kombinovani metod nalaženja i aranžiranja: Ambijent (zadnji plan) i svetlosna situacija (difuzno dnevno svetlo) odabrani su metodom nalaženja, a modeli su dodati metodom aranžiranja – izbor kostima, šminka i režija pokreta (poze).

samo praćenje događaja. Ovaj metod koristi se, pre svega, pri radu u studiju i ima primenu pretežno u likovnoj fotografiji, a pošto ne zavisi od ljudske, a ni od prirodne realnosti, pruža potpunu slobodu odlučivanja u kreiranju situacija: prema autorovom nahodjenju i fotografskoj stvarnosti.

U praksi je česta kombinacija oba metoda – deo scenografije popunjen je nadenim rekvizitima, tj. nepokretnim predmetima kojima ne može da se manipuliše i tada ste primorani da radite metodom nalaženja. Drugi deo scenografije popunjen je rekvizitima koje možete da pomerate, tj. predmetima kojima možete manipulirati, i zato radite metodom aranžiranja. Možemo da zaključimo da postoji i treći metod koji predstavlja kombinaciju oba prethodna metoda, a to je metod nalaženja i aranžiranja.

Metod nalaženja i aranžiranja (kombinovani metod): Ovaj metod pruža velike mogućnosti, pošto koristi prednosti oba navedena postupka i pruža mogućnost njihove primene u najraznovrsnijim međusobnim kombinacijama. Ima veliku primenu u stvaralačkoj fotografiji, kako u autorskoj – subjektivnoj reportaži i dokumentu, tako i u likovnoj fotografiji.

METOD NALAŽENJA I IŠČEKIVANJA, IZ CIKLUSA "KONOPAC ZA VEŠ".

Motiv je pronađen metodom nalaženja, ali bez puno hodanja – dovoljno je bilo da autor izađe u dvorište, ali zato je iščekivanje potrajalo nekoliko godina – primer višekratnog povratka motivu.

TIPIČNI PRIMERI:

Metod nalaženja (i iščekivanja): Gradski eksterijer – autor prema svojoj zamisli nalazi odgovarajući ambijent, pošto rekvizitom ne može da manipuliše pomoću postupaka primarne konstrukcije. Prema tome, mora da pronađe raspored predmeta koji odgovara njegovoj autorskoj nameri i da postupkom eliminacije, koristeći isključivo postupke sekundarne konstrukcije – kadriranja, izbor tačke snimanja, neoštrina (zonsko izoštravanje) i slično, ukloni neodgovarajući i neželjen rekvizit iz kadra. Budući da ne može da manipuliše dnevnim svetlom, pešacima, automobilima, oblacima i tako dalje, mora da sačeka odgovarajući položaj sunca, pešaka i automobila, pojavu oblaka i slično.

Metod aranžiranja: Mrtva priroda – autor slobodno može da pomera sve predmete koji se nalaze u vidnom polju objektivna i da postupkom dodavanja predmetni prostor slike ispuni odabranim rekvizitima po svom nahođenju i zamisli. Autor takođe, slobodno može da manipuliše rekvizitima u datom prostoru, pozadinom, svetlom i ostalim sadržajnim elementima slike.

Metod nalaženja i aranžiranja (kombinovani metod): Modna fotografija u eksterijeru – autor nalazi i bira odgovarajući ambijent, iščekuje doba dana, tj. odgovarajuće svetlo i tako dalje – metodom nalaženja. Posle toga postavlja model u prostor, režira njegove pokrete, doteruje šminku, frizuru, dosvetljava senke i slično, koristeći metod aranžiranja.

Fotografski pristup motivu

Na prvi pogled, realizacija autorske zamisli veoma je jednostavna: imate određenu autorsku nameru, ideju, koncept, tražite odgovarajući rekvizit i ambijent, dovodite ih u zavisnost od osobina sistema (objektiv, medij na kojem će snimak biti zapsan, proces obrade...) i, na kraju, napravite fotografiju čiji sadržaj se, u većoj ili manjoj meri, poklapa sa vašom namerom. Ovaj pristup karakterističan je za autore koji imaju jasnu i čvrstu koncepciju i za profesionalne fotografe, a vezan je pretežno za rad metodom aranžiranja i kombinovanom metodom nalaženja i aranžiranja.

Većina fotografa postupa drugačije – odlazi u "fotografsku" šetnju (izlet), i u potragu za slikom. U šetnji slučajno nailazi na sastave rekvizita koje ga navedu na akciju – da napravi snimak. Takve sastave rekvizita označavamo pojmom motiv, tj. pronađeni inspirativno raspoređeni rekviziti (inspiracija = podsticaj, sugestija, ideja, podstrek za akciju). Ovde treba napraviti podelu populacije "homo fotografikusa" na one kojima je fotoaparatus samo sredstvo za konzerviranje zapisa za uspomenu, i na one kojima je fotografija sredstvo opštenja sa drugima – sredstvo za saopštavanje misli, ideja, stavova i slično, odnosno onih koji pretenduju da budu autori (amateri, fotografi – autori, poluprofesionalni i profesionalni fotografi). Prvu (mnogo veću) grupu nazvaćemo "turistima", a drugu grupu – fotografima iliti autorima. Na koji način se razlikuju jedni od drugih?

METOD ARANŽIRANJA, REKLAMNA FOTOGRAFIJA, 1975.

Fotografija je nastala na osnovu čvrstog koncepta. Kompozicija je osmišljena još pre realizacije fotografije i skicirana (kroki crtež), a autor se prilikom realizacije snimka strogo pridržavao skice i koncepta.

METOD ARANŽIRANJA, MRTVA PRIRODA 1982, CAMERA OBSCURA.

Autor je prema svojoj zamisli, biranjem inspirativne rekvizite realizovao nameru i ostvario odgovarajući rezultat. Osnovni rekviziti bili su čaša i pozadina kojima su, postupkom dodavanja i trenutnom inspiracijom, pridodati ostali rekviziti kojima je autor manipulirao, sve dok nije postigao odgovarajuću kompoziciju.

Prehrambena Industrija

– Turista vidi sastav rekvizita – reakcija: To je lepo – super! – podigne fotoaparatus i snimi konzervu viđenog = zapis za uspomenu.

– Fotograf može da reaguje isto kao i turista, ili specifično, kao fotograf: ne vidi samo nešto lepo, već motiv – inspirativni sastav koji poima kao predložak za budući snimak koji dovodi u direktan odnos s osobinama sistema zapisa. Vidi nešto čime može da radi – fotografski inspirativan motiv koji i ne mora da bude turistički zanimljiv, dok turista vidi samo nešto što mu se dopada.

FOTO-ŠKOLA

Motivi početnika veoma su bliski turističkom pogledu. Specifičnim fotografskim razvojem autor se postepeno priklanja motivima koji su subjektivno autorski uslovljeni – prestaje da bude turist koji škljoca, i postaje fotograf – autor. Neiskusni fotograf odlazi u "fotografske šetnje" – u potragu za slučajnim motivima; fotograf koji već ima izgrađen svoj autorski stav takođe ide u potragu za slučajnim motivima, ali na prethodno odabrana i tačno određena mesta: za događajima, predelima, svetlom, vremenskim prilikama i slično.

Motiv je spojen pretežno s metodom nalaženja, izuzetno s metodom aranžiranja i, kako u datom trenutku svi uslovi za dobar snimak ne moraju biti ispunjeni (položaj sunca, godišnje doba i sl.), morate biti spremni na povratak motivu, čak i višekratnom – sve dok ne ostvarite svoju zamisao (nekim motivima čovek se vraća doživotno). Iskusan fotograf u svaku šetnju sa sobom poneće bar "glupix – idiot fotoaparatus", kojim može da zabeleži motive na koje slučajno naiđe, kako bi im se mogao kasnije vratiti. Takođe, vodi dnevnik snimanja u koji zapisuje bitne podatke (strane sveta – orijentacija, položaj, lokaciju i sl.), a oni najzagriženiji nose pedometar (sprava koja beleži broj napravljenih koraka) kako bi znali koliko su "odradili" na pronalaženju motiva i da li su ispunili svoju normu u kilometrima.

"Homo fotografikusi" mogu se podeliti na kategorije prema opremi, tj. njenoj ceni: prva grupa – turisti: od 50 do 500 evra; druga – oni koji pokušavaju da se izraze putem fotografije: od 500 do 5.000 evra; i treća – oni najzagriženiji i profesionalci: od 5.000 do 500.000 i više evra.

Na pitanje kakvu opremu treba koristiti, odgovor je: svejedno je, jer ako je skupa, skoro svaka oprema je i kvalitetna. Prema kategoriji u koju sami sebe svrstate, na Internetu možete lako pronaći ono što vam treba – samo uklopite cenu kategorije i raspoloživog budžeta! ■

ZOOM FOTO
www.zoomfoto.rs

Beograd, Krušedolska 3; Tel: 011 / 414 6042
E-mail: info@zoomfoto.rs;

Canon S100

- + Sandisk SD 8GB Extreme 45mb/s
- + Joby Gorilla Pod Magnetic GPM-A1M5
- >> CMOS Senzor od 12.1 MPix >> Inteligentna stabilizacija slike HS sistem sa DIGIC 5 procesorom
- >> LCD Pure Color II G 7,5cm (3 inča)

SUPER cena: 58.490 din

Fuji F600 EXR

- + Tjoby Gorilla pod GP1-A1M1
- + Acme Made CMZ Pouch Matte Black Chevron
- >> 16 MPix EXR CMOS Senzor
- >> Širokougaoni objektiv 24mm sa 15x optičkim zumom
- >> Full HD Video 1920 x 1080 sa stereo zvukom

SUPER cena: 30.990 din

SUPER PONUDA

Nikon P500
& Epson Stylus Photo P50

SUPER cena: 49.990 din

Dodaci protiv digitalnog šuma

PLUG-INS

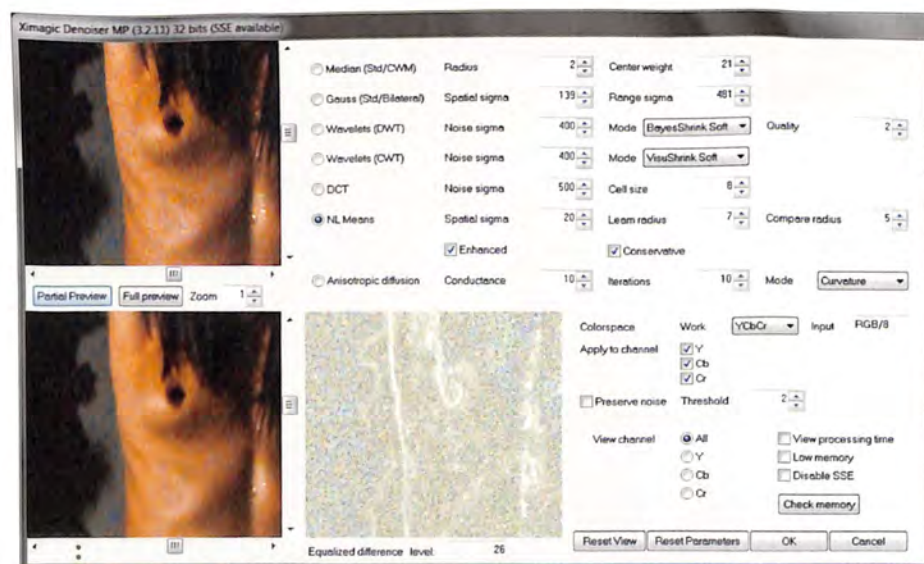
Milan Živković

U PROŠLOM BROJU PISALI SMO O TOME KAKO SE BORITI PROTIV DIGITALNOG ŠUMA SREDSTVIMA KOJA SU NAM UVEK PRI RUCI. OVOGA PUTA VIDEĆETE ŠTA SVE MOGU TAKOZVANI DODACI (PLUG-IN), OD KOJIH JE JEDAN BESPLATAN ZA KORIŠĆENJE, A DRUGI JE DEO PONUDE POZNATOG PROIZVOĐAČA "NIK SOFTWARE"

Ximage Denoiser

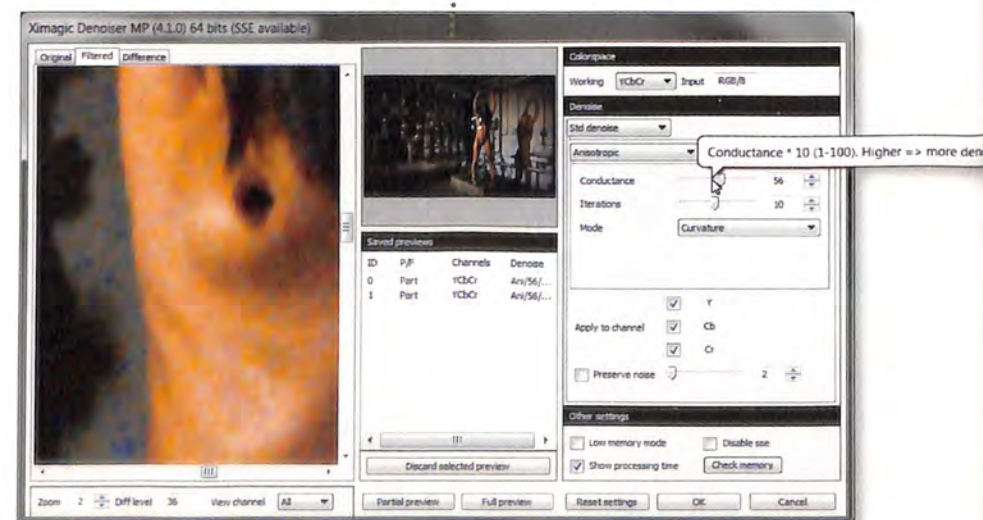
Najkraće rečeno, Ximage Denoise je dodatak kojim je moguća korekcija šuma. Kako postoji više tipova digitalnog šuma, tako u okviru ovog programa postoji i nekoliko različitih algoritama: **Median** (Std/Center Weighted), **Gauss** (Std/Bilateral), **DWT** (Overcomplete Wavelets), **CWT** (Complex wavelets), **DCT** (Discrete cosine), **NLM** (Non Local Means), **Non-linear** (anisotropic), **Diffusion** (Curvature & Gradient). Izbor odgovarajućeg algoritma zahteva malo učenja i proba, a zavisi od toga kako je fotografija snimljena i koja je vrsta šuma dominantna. Prva dva metoda zasnovana su na lokalnom zamučivanju jer tokom procesa koriste mali broj piksela koji okružuju onaj na koji se, u stvari, deluje. Zamučenje fotografije ponekad nije prihvatljivo i zato postoji i opcija bilateral koja koristi poseban filter kojim se negativne posledice maksimalno kontrolišu. Sledeća tri metoda koriste oscilacije intenziteta šuma tako što digitalnu sliku rastavljaju i ponovo generišu, ali uzimajući u obzir količinu zamučjenja i potrebnog očuvanja konturnih linija. Ako je količina šuma manja, onda je jedan od najboljih metoda onaj po imenu Non Local Means, kojim se ujedno mogu uklanjati i ogrebotine. Ako je količina šuma veća, tada je kombinacija Wavelets i Non Local Means metoda nezamenljiva, što odgovara onome što stalno pominjemo: višestruka primena manjih doza određenog efekta obično daje mnogo bolje rezultate od "grube sile". Jedina mana jeste to što zahteva više vremena za obradu. Poslednji način po imenu Non-linear (anisotropic) diffusion koristi matematičku jednačinu difuzije kako bi definisao i uklonio digitalan šum, ali je prvenstveno namenjen medicinskim snimcima.

Mali savet za sve one koji isprobavaju mogućnosti jeste da svoje testove rade na manjoj fotografiji, tj. iskopiranim detalju, kako ne bi dugo čekali na rezultat koji neće biti zadovoljavajući.

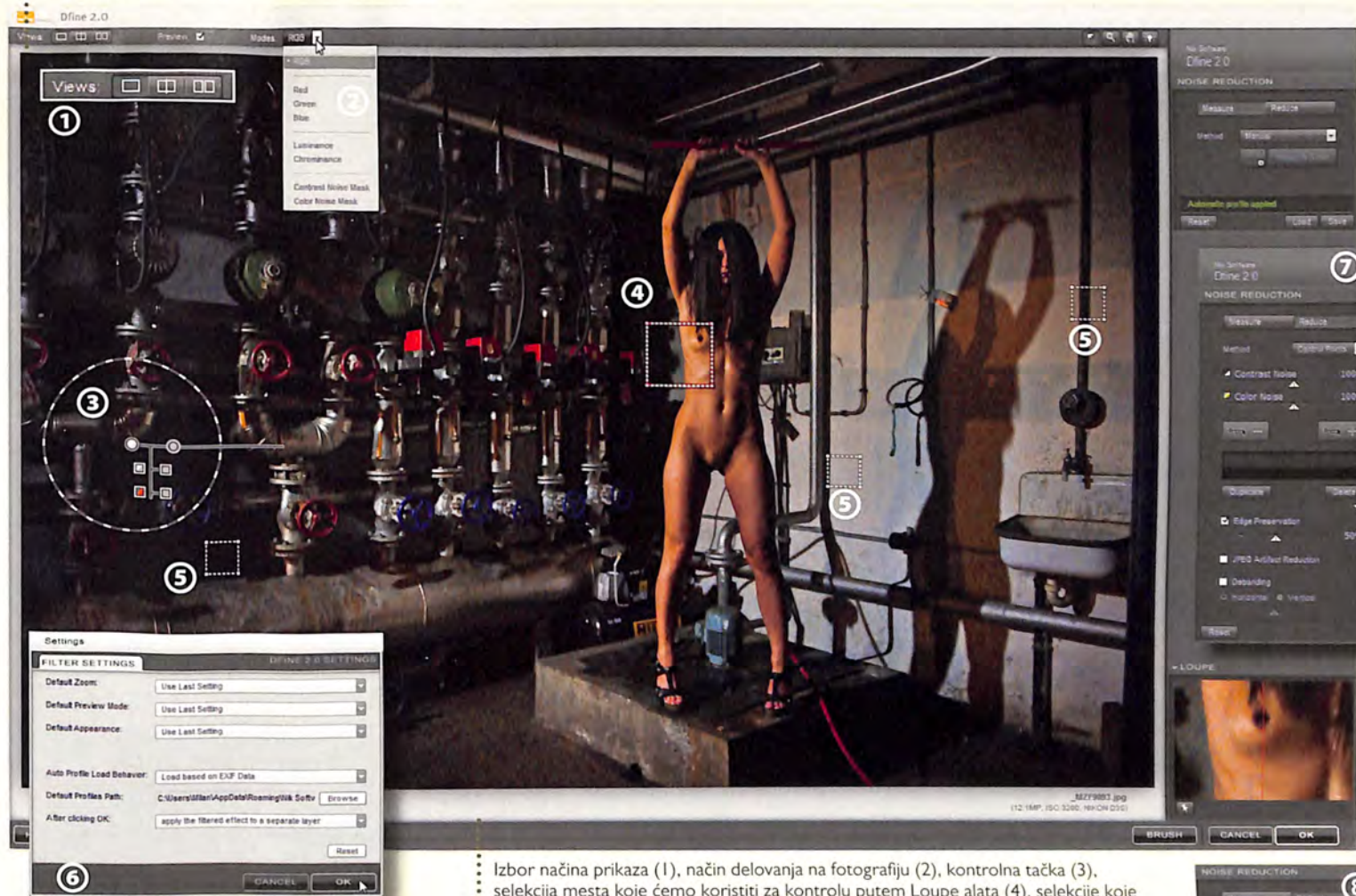

Kontrolni prozor verzije 3.2.11 pruža obilje informacija, ali je evidentno da nije povedeno računa o "običnim smrtnicima" jer nema pravog uputstva za korišćenje, a učenje se svodi na pokušaje.

Redizajniran i pojednostavljen kontrolni prozor verzije 4.1.0 pruža lakšu kontrolu nad izborom metoda korigovanja šuma. Korisna stvar jeste i opcija takozvanih "hintova" koji su, u stvari, lokalizovane kratke pomoćne informacije, koje se pojavljuju kada na određenom mestu zadržimo kursor. Pomoću njih, korišćenje programa maksimalno je olakšano.

Nik Software Dfine 2.0 karakteriše veliki kontrolni prozor, čiju veličinu možete prilagoditi veličini displeja na kojem radite. Veoma je korisna opcija Views (1), kojom birate da li ćete i kako posmatrati rezultat podešavanja.

Izbor načina prikaza (1), način delovanja na fotografiju (2), kontrolna tačka (3), selekcija mesta koje ćemo koristiti za kontrolu putem Loupe alata (4), selekcije koje program automatski generiše prilikom merenja količine šuma (5), kontrolni prozor osnovnih predpodešavanja (6) i kontrole primene filtra Measure (7) i Reduce (8).

Nik Software Dfine

Program, tj. dodatak (plug-in) Photoshopu i sličnim editorima digitalnih fotografija donosi potpuno nov način kontrole šuma koji omogućava zadržavanje velike količine neophodnih detalja, što automatski znači veću oštrinu i minimalizovanje već pomenutog efekta "vodenih bojica". Prva važna stvar jeste automatizovano profilisanje prema fotoaparatu kojim je fotografija snimljena, a uz to je moguće jednom dobijene profile sačuvati za dalju upotrebu, posebno ako to radite u takozvanom Batch režimu. Korisnički prozor je takođe pretrpeo poboljšanja, od kojih je najvažnija mogućnost promene njegove veličine. Precizna i brza kontrola delovanja na odre-

dena mesta moguća je pomoću alata Selective Tool, uz mogućnost korišćenja četki. Slojevi i njima pripadajuće maske mogu biti automatski generisani, što povećava preciznost tokom rada. Treba napomenuti i to da nov Dfine koristi i način rada poznat kao Smart Filter, tako da možete korigovati efekat čak i kada je filter primenjen.

Korisnici programa Lightroom i Aperture imaju priliku da iskoriste i podršku za istovremeni rad na više fotografija (Multi-image Support). Ako otvorite više fotografija u okviru kontrolnog prozora, pojavljuju se dugmići "Previous" i "Next", tako da možete isti efekat primeniti na više fotografija.

U point tehnologija

Programeri kompanije "Nik Software" već dugo godina koriste jedinstvenu i, po mnogo čemu revolucionarnu, tehnologiju U point kontrolnih tačaka. Ovakav metod rada najbolje poznaju korisnici Nikon Capture NX programa, koji je delo ove firme. Od verzije 2 program Dfine ima mogućnost selektivne primene kontrole šuma, tj. korisnik može ukloniti šum samo na onim delovima

Klizač podešavanja veličine kontrolne tačke (1), kontrola redukcije kontrastnog (2) i kolornog šuma (3).

fotografije gde to želi. Isti posao moguće je uraditi i uz pomoć Photoshopa izradom selekcija ili dupliranjem slojeva i brisanjem, što zahteva određeno vreme. Postavljanjem kontrolne tačke i lakim podešavanjem dobijamo rezultate koji su precizni i pre svega veoma brzi jer se svi potrebni parametri podešavaju direktno na klizačima, koji su sastavni deo kontrolne tačke. U praksi to znači da prvo postavimo kontrolnu tačku, podesimo njenu veličinu, a potom i jačinu dejstva.

Photoshopov blender

Zoran Imširagić

- Normal
- Dissolve
- Behind
- Clear
- Darken
- Multiply
- Color Burn
- Linear Burn
- Darker Color
- Lighten
- Screen
- Color Dodge
- Linear Dodge (Add)
- Lighter Color
- Overlay
- Soft Light
- Hard Light
- Vivid Light
- Linear Light
- Pin Light
- Hard Mix
- Difference
- Exclusion
- Subtract
- Divide
- Hue
- Saturation
- Color
- Luminosity

PHOTOSHOP NUDI
OBILJE MOGUĆNOSTI
ZA PRAVLJENJE
INTERESANTNIH
EFEKATA KORIŠĆENJEM
RAZLIČITIH REŽIMA
MEŠANJA

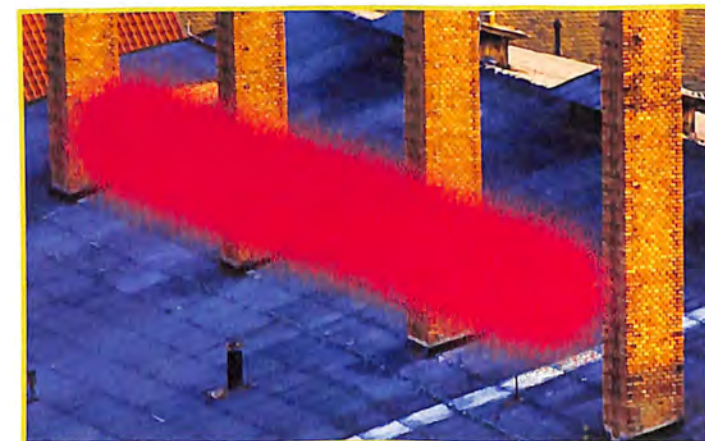
Blend mode

Blend znači "mešanje" ili "stapanje". Photoshop omogućava mešanje boja piksela za veliki broj alata za bojenje i retuširanje, kao i mešanje boja piksela različitih slojeva. Naravno, postavlja se pitanje, šta se sa čim meša? Generalno gledano, meša se boja piksela koju je slika originalno imala (osnovna boja) i boja koju dodajete, nekim od alata za bojenje i retuširanje, ili boja piksela sloja iznad (izabrana boja), što daje "rezultujuću boju". Režime mešanja nude alati: četka, olovka, alat za zamenu boje (Color Replacement Tool), obe alatke za "lečenje" (Healing Brushes), pečati za kloniranje, alatka za prelive (Gradient Tool), kantica s bojom i paket alata za zamučenje, izoštravanje i razmazivanje (Blur, Sharpen i Smudge alatke).

Najviše režima mešanja ima četka, o čemu će biti reči u ovom tekstu, i ona pokriva sve osim režima zamene (tzv. Replace) alatke za "lečenje". Princip rada svakog režima je objašnjen, što vam može pomoći da uvedete veću kontrolu u retušu, kao i pravljenju zanimljivih efekata. Slojevi, takođe, mogu da se mešaju, što daje izuzetne efekte i neke neočekivane rezultate, što ćete moći da vidite u drugom delu ovog teksta.

NORMAL: Menja i boji svaki piksel u ciljanoj boji. To je početni režim. Kada se radi slikama koje su u Bitmap ili indeksnom kolornom modelu, ovaj režim naziva se Threshold (Prag).

Dissolve: Menja i boji svaki piksel u ciljanoj boji, ali u zavisnosti od pokrivenosti (opacity) razmešta piksele. Ovaj efekat ne kreira delimično providne piksele, već gušćim ili redim rasporedom piksela pune izabrane boje kreira taj efekat.

BEHIND: Boji samo providne piksele, pa se čini kao da boji iza (engl. behind). Radi samo na sloju u kome nije zaključana providnost.

CLEAR: Boji piksele tako da postanu providni, što je jednako efektu koji proizvodi alatka Gumica. Radi samo na sloju u kome nije zaključana providnost.

ČETKE KROZ SLOJEVE

Problem koji se javlja kod bojenja četkama jeste što se u tom procesu trajno menja boja piksela slike. To onemogućava bilo kakvu kasniju promenu onoga što je učinjeno – bilo nanese boje, intenziteta, oblika i, konačno, samo uklanjanje celog bojenja. Budući da i slojevi imaju mogućnost mešanja, rešenje je da se četkama boji na praznom sloju kojem je zadat željeni režim mešanja. Efekat je isti, ali je kontrola mnogo veća, jer originalni pikseli nisu obojeni, već se sve dešava na posebnom sloju ispod. Sloju može da se podese pokrivenost (opacity), promeni režim mešanja, sama nanese boja može da se ukloni ili promeni.

NORMAL		DARKEEN: Boji izabranom bojom samo piksele svetlije od nje, dok na sve tamnije nema uticaja.	SCREEN: Upoređuje kolornu informaciju svakog kanala i kombinuje inverzne boje osnovne i izabrane boje. Rezultat je uvek svetlija boja. Bojenje crnom nema efekta, dok bela uvek daje belu.	MULTIPLY: Kombinuje osnovnu boju piksela s izabranom bojom. Rezultat je uvek tamnija boja. Bojenje crnom uvek daje crnu, a s belom ne menja osnovnu boju.	COLOR DODGE: Upoređuje osnovnu i izabranu boju i posvetljuje osnovnu da bi odgovarala izabranoj, smanjivanjem kontrasta između njih. Mešanje s crnom ne proizvodi efekat.
DISSOLVE		COLOR BURN: Upoređuje osnovnu i izabranu boju i potamnjuje osnovnu u odnosu na izabranu, povećanjem kontrasta. Mešanje s belom bojom ne proizvodi efekat.	LINEAR DODGE (ADD): Upoređuje osnovnu i izabranu boju i posvetljuje osnovnu da odgovara izabranoj, povećavajući svetloću. Mešanje s crnom ne proizvodi efekat.	LINEAR BURN: Upoređuje osnovnu i izabranu boju i potamnjuje osnovnu u skladu s izabranom smanjivanjem svetloće (brightness). Mešanje s belom bojom ne proizvodi efekat.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
BEHIND		LINEAR DODGE: Upoređuje osnovnu i izabranu boju i posvetljuje osnovnu da odgovara izabranoj, povećavajući svetloću. Mešanje s crnom ne proizvodi efekat.	LINEAR BURN: Upoređuje osnovnu i izabranu boju i potamnjuje osnovnu u skladu s izabranom smanjivanjem svetloće (brightness). Mešanje s belom bojom ne proizvodi efekat.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
CLEAR		LIGHTEN: Boji izabranom bojom samo piksele tamnije od nje, dok na sve svetlije nema uticaja. Obrnuto od Darken.	SOFT LIGHT: Potamnjuje ili posvetljava, zavisno od izabrane boje. Ako je izabrana boja svetlija od 50% crne, slika biva posvetljenija kao da je korišćena alatka Dodge, a ako je tamnija od 50% crne, kao da je upotrebljena alatka Burn. Bojenje čistom crnom ili belom proizvodi izrazito tamnije ili svetlije efekte, ali ne boji osnovnu boju u čistu crnu ili belu.	HARD LIGHT: Ovo mešanje slično je Soft Lightu, ali je intenzivnije, pa bojenje čistom crnom ili belom boji osnovnu boju u crnu ili belu.	DIFFERENCE: Poredi informaciju o boji po kanalima i oduzima, ili osnovnu boju od izabrane, ili izabranu od osnovne, zavisno koja ima veću vrednosti svetloće. Bojenje belom pravi inverzne boje, dok s crnom nema efekta.
DARKEEN		DIFFERENCE: Poredi informaciju o boji po kanalima i oduzima, ili osnovnu boju od izabrane, ili izabranu od osnovne, zavisno koja ima veću vrednosti svetloće. Bojenje belom pravi inverzne boje, dok s crnom nema efekta.	COLOR: Rezultira bojom čija je L (luminance) vrednost uzeta od osnovne boje, a H (hue) i S (saturation) je uzeta od izabrane boje. Ovo čuva "sivu" (gray) informaciju o slici, pa je ovaj režim mešanja zgodan prilikom bojenja monohromatskih slika.	VIVID LIGHT: Potamnjuje ili posvetljuje piksele, tako što menja kontrast u zavisnosti od izabrane boje. Ako je izabrana boja svetlija od 50% crne, pikseli će biti posvetljeni smanjivanjem kontrasta, a ako je tamnija od 50% crne, pikseli će biti potamnjeni povećanjem kontrasta.	LUMINOSITY: Rezultira bojom čije su H (hue) i S (saturation) vrednosti uzete od osnovne boje, a i L (luminance) je uzeta od izabrane boje. Ovaj režim pravi efekat suprotan od režima Color.
SCREEN		EXCLUSION: Stvara efekat sličan režimu Difference, ali manje kontrastno. Mešanje s belom pravi suprotne kolorne vrednosti od izvorne boje. Mešanje s crnom ne proizvodi efekat.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
MULTIPLY		LUMINOSITY: Rezultira bojom čije su H (hue) i S (saturation) vrednosti uzete od osnovne boje, a i L (luminance) je uzeta od izabrane boje. Ovaj režim pravi efekat suprotan od režima Color.	LUMINOSITY: Rezultira bojom čije su H (hue) i S (saturation) vrednosti uzete od osnovne boje, a i L (luminance) je uzeta od izabrane boje. Ovaj režim pravi efekat suprotan od režima Color.	LUMINOSITY: Rezultira bojom čije su H (hue) i S (saturation) vrednosti uzete od osnovne boje, a i L (luminance) je uzeta od izabrane boje. Ovaj režim pravi efekat suprotan od režima Color.	LUMINOSITY: Rezultira bojom čije su H (hue) i S (saturation) vrednosti uzete od osnovne boje, a i L (luminance) je uzeta od izabrane boje. Ovaj režim pravi efekat suprotan od režima Color.
COLOR DODGE		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
COLOR BURN		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
LINEAR DODGE		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
LINEAR BURN		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
OVERLAY		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
LIGHTEN		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
SOFT LIGHT		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
HARD LIGHT		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
DIFFERENCE		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
COLOR		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
VIVID LIGHT		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
EXCLUSION		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.
LUMINOSITY		OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.	OVERLAY: Dodaje izabranu boju osnovnoj, zadržavajući vrednosti svetlog i tamnog osnovne boje.

ZOOM FOTO
www.zoomfoto.rs

Beograd, Krušedolska 3; Tel: 011 / 414 6042
E-mail: info@zoomfoto.rs;

Nikon D5100

& objektiv 18-55 mm + Sigma 18-125 mm
+ Transcend SD 16GB Class 10
>> CMOS senzor slike DX formata od 16,2 MPix
>> EXPPEED 2 procesor za obradu slike
>> Obrtni LCD ekran od 7,5 cm (3 inča)

SUPER cena: 91.990 din

Sony Alpha SLT 55

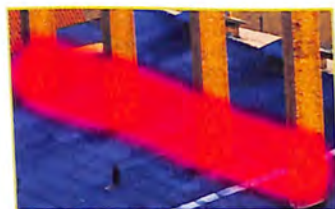
& objektiv 18-55 mm
+ Sony Remote RMTD5SLR s Daljinski okidač
+ Transcend SD 8GB Class 10
>> Exmor™ APS HD CMOS senzor sa 16,2 MPix
>> BIONZ procesor sa dvostrukim smanjenjem šuma
>> Snimanje Full HD video zapisa

SUPER cena: 87.990 din

SUPER PONUDA!

Canon EOS 600D
& objektiv 18-55 IS
+ Sigma 70-300 APO Macro
+ Transcend Sd 8GB Class 10
SUPER cena: 96.990 din

LINEAR LIGHT: Potamnjuje ili posvetljuje piksele tako što menja svetloću (brightness) u zavisnosti od izabrane boje. Ako je izabrana boja svetlija od 50% crne, pikseli će biti posvetljeni povećanjem svetloće, a ako je tamnija od 50% crne, pikseli će biti potamnjeni smanjivanjem svetloće.

SUBTRACT: Upoređujući informacije o boji, u svakom kanalu oduzima izabranu boju od osnovne boje. Ako je rezultat oduzimanja negativan, prebacuje se u vrednost 0.

LIGHTER COLOR: Upoređuje ukupnu vrednost boja svih kanala osnovne i izabrane boje i prikazuje onu koja ima veću kolornu vrednost (RGB).

DARKER COLOR: Upoređuje ukupnu vrednost boja svih kanala osnovne i izabrane boje i prikazuje onu koja ima manju kolornu vrednost (RGB).

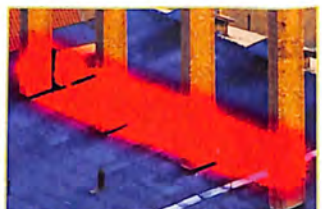
DIVIDE: Upoređujući informacije o boji, u svakom kanalu deli izabranu boju od osnovne boje.

PIN LIGHT: Menja boje u zavisnosti od izabrane. Ako je izabrana boja svetlija od 50% crne, pikseli tamniji od izabrane boje biće zamenjeni, a pikseli svetliji od izabrane boje neće biti promenjeni. Ako je izabrana boja tamnija od 50% crne, pikseli svetliji od nje biće zamenjeni, a tamniji će ostati nepromenjeni.

HUE: Rezultira bojom čije su L (luminance) i S (saturation) vrednosti uzete od osnovne, a nijansa H(hue) od izabrane boje.

HARD MIX: Dodaje crvenom, zelenom i plavom kanalu RGB vrednosti izabrane boje. Ako je zbir osnovne i izabrane boje po kanalu 255 i veći, kanal dobija vrednost 255, a ako je manji 0, to znači da pikseli mogu da imaju samo vrednosti 255 ili 0 po kanalu. Kod CMYK slika ovo mešanje dodaje vrednosti u CMYK kanalima po istom principu, samo što je vrednost 100 ili 0.

- LINEAR LIGHT
- SUBTRACT
- LIGHTER COLOR
- DARKER COLOR
- DIVIDE
- PIN LIGHT
- HUE
- HARD MIX

- LINEAR DODGE
- MULTIPLY
- OVERLAY
- COLOR BURN
- SOFT LIGHT
- HARD MIX
- LINEAR BURN
- HARD LIGHT
- EXCLUSION
- SCREEN
- VIVID LIGHT
- COLOR DODGE
- LINEAR LIGHT
- NORMAL
- OVERLAY
- HARD MIX
- DIVIDE
- DIFFERENCE
- SCREEN
- LUMINOSITY

Mešanje identičnih slojeva

Slojevi podržavaju iste režime mešanja kao i alati za bojenje (osim režima Behind i Clear, što je logično s obzirom na njihovu prirodu). Izuzetni efekti mogu se postići upravo samom mogućnošću mešanja piksela. Ovde postoje dve mogućnosti – mešanje dva identična sloja, gde se vrednosti piksela pojačavaju, slabe ili dovode do ekstrema (potpuna crna ili bela slika), i mešanje različitih slojeva, što otvara vrata za beskonačno eksperimentisanje.

- Normal
- Dissolve
- Darken
- Multiply
- Color Burn
- Linear Burn
- Darker Color
- Lighten
- Screen
- Color Dodge
- Linear Dodge (Add)
- Lighter Color
- Overlay
- Soft Light
- Hard Light
- Vivid Light
- Linear Light
- Pin Light
- Hard Mix
- Difference
- Exclusion
- Subtract
- Divide
- Hue
- Saturation
- Color
- Luminosity

● Režimi koji ne izazivaju promene

Originalna slika

Linear Dodge (Add)

Multiply

Overlay

Color Burn

Soft Light

Hard Mix

Linear Burn

Hard Light

Exclusion

Screen

Vivid Light

Color Dodge

Linear Light

OSTALI ALATI

Kada su u pitanju alati za bojenje i retuširanje, do njihovih režima mešanja može se doći preko malog padajućeg menija koji se nalazi na kontrolnom panelu iznad radnog ekrana. To je unificirana pozicija za sve ove alate, što prilično olakšava rad. Obična četka (Brush), kao što je već rečeno, nudi sve opisane režime mešanja, zajedno s olovkom (Pencil) i kanticom za bojenje (Paint Bucket). Alatka za prelive (Gradient Tool), zajedno s pečatima za kloniranje i "istorijskom" četkom (History Brush)

nudi sve navedene režime osim Clear. Alatka za zamenu boje (Color Replacement Tool) nudi samo režime koji se bave promenom boje, dok alatke za "lečenje" nude opcije shodno svojoj nameni. Alatke za "lečenje" imaju režim zamena (Replace) koji zapravo isključuje sistem za fino uklapanje piksela, koji je najjača strana ovih alata. Paket alata za zamućenje i razmazivanje (Blur, Sharpen i Smudge alatke) nudi samo mali broj režima mešanja, opet, u skladu sa svojom namenom.

- ✓ Hue
- ✓ Saturation
- ✓ Color
- ✓ Luminosity

Režimi mešanja koje nudi Alatka za zamenu boje (Color Replacement Tool).

- ✓ Normal Replace
- Multiply
- Screen
- Darken
- Lighten
- Color
- Luminosity

Režimi mešanja koje nude alatke za "lečenje" (Healing i Spot Healing Brush).

- ✓ Normal
- Darken
- Lighten
- Hue
- Saturation
- Color
- Luminosity

Režimi mešanja koje nudi paket alata za zamućenje, izoštravanje i razmazivanje (Blur, Sharpen i Smudge).

Mešanje različitih slojeva

Normal

Overlay

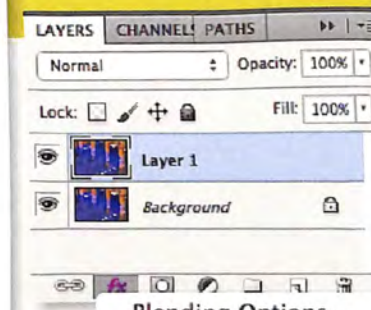

Hard Mix

Difference

- Normal
- Dissolve
- Darken
- Multiply
- Color Burn
- Linear Burn
- Darker Color
- Lighten
- Screen
- Color Dodge
- Linear Dodge (Add)
- Lighter Color
- Overlay
- Soft Light
- Hard Light
- Vivid Light
- Linear Light
- Pin Light
- Hard Mix
- Difference
- Exclusion
- Subtract
- Divide
- Hue
- Saturation
- Color
- Luminosity

Blending Options...

- Drop Shadow...
- Inner Shadow...
- Outer Glow...
- Inner Glow...
- Bevel and Emboss...
- Satin...
- Color Overlay...
- Gradient Overlay...
- Pattern Overlay...
- Stroke...

- New Layer... ⌘ N
- Duplicate Layer...
- Delete Layer
- Delete Hidden Layers
- New Group...
- New Group from Layers...
- Lock All Layers in Group...
- Convert to Smart Object
- Edit Contents
- Layer Properties...
- Blending Options... (highlighted)
- Edit Adjustment...
- Create Clipping Mask ⌘ G
- Link Layers
- Select Linked Layers
- Merge Down ⌘ E
- Merge Visible ⌘ E
- Flatten Image
- Animation Options
- Panel Options...
- Close
- Close Tab Group

© FRANK HORVAT, "Chien qui fume",
Jardin des Modes, Pariz, 1957

Frank Horvat

Dokumentarnost i moda

FRANK HORVAT STUPIO JE NA SCENU PRE ŠEST DECENIJA. SPECIFIČAN PRISTUP MODNOJ FOTOGRAFIJI SVRSTAO GA JE U NAJZNAČAJNIJE AUTORE DRUGE POLOVINE DVADESETOG VEKA

✦ Jelena Matić

Širok pogled i neumorni duh tokom svih ovih godina vodili su ga i ka drugim temama i istraživanjima. Fotografijom je počeo da se bavi još kao dečak, a ozbiljnije interesovanje i angažovanje usledilo je tokom studija u Milanu, a ubrzo zatim i u Parizu. Presudan događaj na neki način predstavlja poznanstvo sa dvojicom legendarnih fotografa – Anrijem Kartije-Bresonom (Henri Cartier-Bresson) i Robertom

Kapom (Robert Capa). Upravo će Breson biti jedan od njegovih glavnih kritičara i savetnika. Od 1952. do 1953. godine, kada je uradio cikluse fotografija o Pakistanu i Indiji, pa do kraja dvadesetog veka, Horvat je putovao po svetu i fotografisao uglavnom ljude, običaje, svakidašnjicu. Pored Indije i Pakistana, u reprezentativna dela dokumentarne fotografije ubrajaju se ciklusi iz Kine, Egipta, Japana, Australije, Brazila, Amerike, Engleske i Francuske.

© FRANK HORVAT,
"Sa I. Bianchi i M. Bousquet",
Harper's Bazaar, Pariz, 1962

© FRANK HORVAT, "Sa Deborah Dixon", Harper's Bazaar, Njujork, 1961

© FRANK HORVAT.
"Modna kolekcija Iv Sen Loren
inspirisana Mondrianom",
Harper's Bazaar, Madrid, 1964

© FRANK HORVAT.
"Kupaći kostim",
Harper's Bazaar,
Tunis, 1965

NEKE OD PRVIH
SNIMAKA URADIO
JE POČETKOM
PEDESETIH
GODINA U FIRENCI
ZA MODNU REVIJU
"ALTA MODA".
PRAVI PROBOJ
NAPRAVIO JE OD
DRUGE POLOVINE
PEDESETIH I
POČETKOM
ŠEZDESETIH
GODINA. USLEDILA
JE SARADNJA S
RENOMIRANIM
MODNIM
ČASOPISIMA

Otprilike u isto vreme kada je snimio rane foto-reportaže, Horvat je počeo da se interesuje i za modnu fotografiju. Neke od prvih snimaka uradio je početkom pedesetih godina u Firenci, za modnu reviju "Alta Moda". Pravi proboj napravio je od druge polovine pedesetih i početkom šezdesetih godina. Usledila je saradnja s renomiranim modnim časopisima kao što su: *Jardin des Modes*, *Harper's Bazaar*, *Vogue*, *Elle*, *Twen*, *Glamour US*.

U to vreme, na njihovim stranama dominirale su fotografije Helmuta Njutna (Helmut Newton), Ričarda Avedona (Richard Avedon), Sesila Bitona (Cecil Beaton), Irvinga Pena (Irving Penn). Kako sâm priznaje, njegov način rada nisu odmah prihvatili urednici, ali je Horvat veoma brzo uspeo da se nametne slobodnijim pristupom. To su mu omogućili, pre svega, fotoaparati malog formata od 35 mm, koje je od samog početka koristio, kao i iskustvo reportažnog fotografa.

Drugim rečima, odbacio je ustogljene poze i klasične kadrove. Umesto toga, modu je preselio u urbane

i seoske eksterijere i enterijere, na ulice, u kafiće, parkove, trgove, među obične prolaznike, prodavače i male-velike stvari i situacije svakidašnjice. Iako među njegovim snimcima ima onih koji su unapred isplanirani, većina deluje kao da je nastala potpuno spontano. Zahvaljujući tome, ali i fokusiranjem ponekad samo na neki modni detalj, Horvat je eleganciju i sofisticiranost visoke mode predstavio na potpuno nov, komunikativniji i pristupačniji način. Najbolju potvrdu ovoga predstavljaju fotografije modela snimljenih među žandarmerijom i decom u školi (za časopis *Elle*), s čuvenim italijanskim rediteljem Felinijem, za *Harper's Bazaar*, fotografija Koko Šanel (Coco Chanel) uhvaćena upravo u trenutku kako na stepeništu, u senci, posmatra svoju reviju u Parizu 1958. godine. Naravno, njima i mnogim drugim priključuje se i jedna od najupečatljivijih fotografija "Cipela i Ajfelov toranj" (Shoe and Eiffel Tower) iz 1974. godine, koja se nalazila na plakatu Horvatove izložbe, prikazane na prošlogodišnjim Danima fotografije u Rovinju (Photo Days Rovinj, *Refoto* br. 83).

© FRANK HORVAT.
"Kupačice", Brighton, 1960

© FRANK HORVAT, "Sa Deborah Dixon",
za Harper's Bazaar, Rim, 1962

© FRANK HORVAT,
"Par", šetalište uz Luvr, Pariz, 1955

© FRANK HORVAT, "Coco Chanel
posmatra svoju reviju", Pariz, 1958

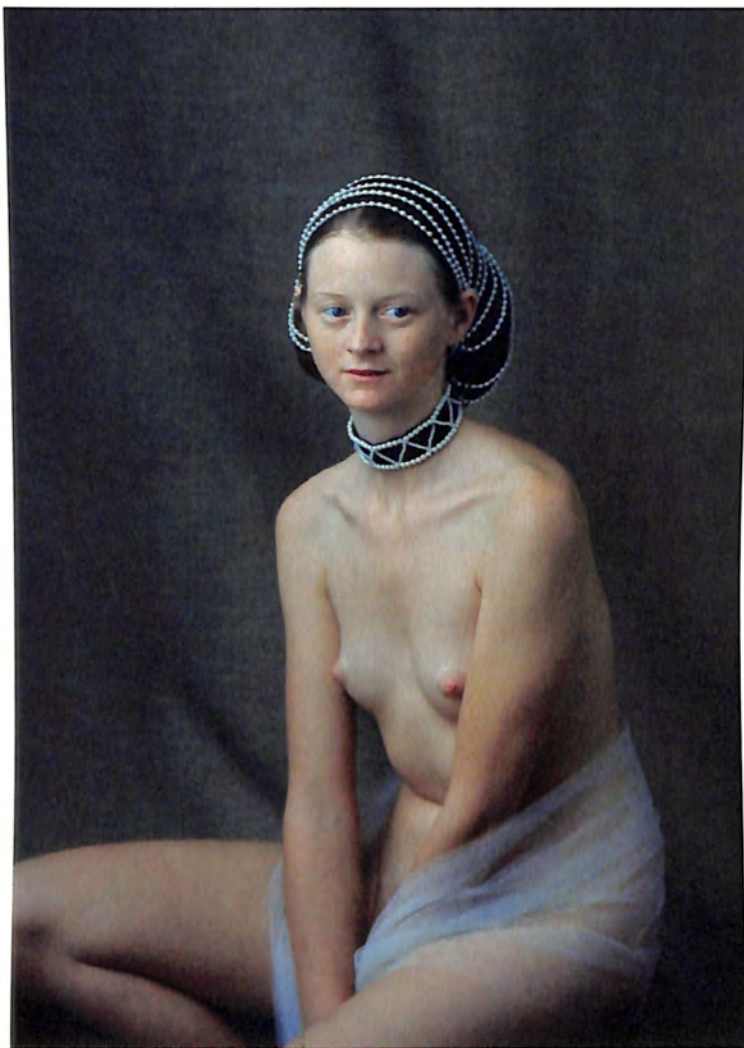

FOTOGRAFI

Paralelno s profesionalnim angažovanjem i afirmacijom, tokom osamdesetih godina Horvat se okrenuo kolor-fotografiji i realizovao je nekoliko fotografskih projekata. Neki od njih su: "Veoma slične" (Vraies Semblances, 1980–1986); "Njujork gore i dole" (New York Up and Down, 1980–86); "Između pogleda" (Entre Vues, 1986–87). Prvi ciklus "Veoma slične", po sadržaju i načinu snimanja predstavlja odličan omaž remek-delima majstora zapadnoevropskog slikarstva. No, Horvat je u jednom od svojih najranijih projekata inspiraciju pored umetnosti pronašao u ženi i portretu u fotografiji. U pitanju je serija kolor-fotografija na kojoj su, pored angažovanih modela, predstavljene žene koje manje-više igraju važnu ulogu u njegovom životu. Snimajući ih u studiju, u odgovarajućim kostimima i pozama, Horvat ih je transformisao u Gojinu "Golu Maju", Degaove "Balerine", Engrovu "Odalisku". Paralelno s ovom, a potpuno drugačije tematike, nastala je i serija o pozitivnim i negativnim stranama jednog od njegovih omiljenih gradova – "Njujork gore i dole". Kao i kod prethodnog ciklusa, kolorit i ovde igra važnu ulogu. Na fotografijama snimanim u različito doba dana i punim atmosfere, smenjuju se neboderi, ljudi, ulice, predmeti, stvarajući priču o grotesknim, tužnim, lepim, smešnim momentima i ljudima. Za razliku od ovih, projekat "Između pogleda", Horvat je posvetio svojim kolegama. U pitanju je serija crno-belih portretnih fotografija i intervjuva koje je uradio s nekim od vodećih svetskih fotografa kao što su: Mario Đakomeli (Mario Giacomelli), Helmut Njutn (Helmut Newton), Jozef Kudelka (Joseph Koudelka), Sara Mun (Sarah Moon), Žanlup Sjeff (Jeanloup Sieff), Džoel Piter Vitkin (Joel Peter Witkin), Rober Duano (Robert Doisneau). Godine 1990. objavljena je i knjiga istoimenog naziva na francuskom jeziku. Ovo je ujedno i period kada počinje nova faza u njegovom stvaralaštvu.

Nakon crno-bele i kolor, Frank Horvat započeo je eksperimentisanje s digitalnom fotografijom. Uradio je tri serije fotografija: "Bestijarij" (Bestiaire, 1993–94), "Himera" (Chimerès, 1995) i "Ovidijeve metamorfoze" (Les Métamorphoses d'Ovide, 1996). Kasnijoj fazi njegovog stvaralaštva pripadaju "Fotografski žurnal" (Un Journal Photographique, 1999), gde je fotografisao svaki dan, od početka pa do kraja poslednje godine dvadesetog veka, i "Veronika" (La Véronique, 2002–2003), posvećen njegovoj supruzi.

Danas Frank Horvat ima osamdeset i četiri godine. Redovno uređuje svoj sajt www.horvatland.com, a pre nekoliko meseci prebacio je fotografije na iPad. Iako se bavio crno-belom, kolor i digitalnom fotografijom, a većina njegovih modnih fotografija smatra se ikonama, Horvat je od samog početka traganje za lepom i sadržajnom fotografijom koja zahteva mnogo više od jednog pogleda, uvek usmeravao ka poznatim i nepoznatim ljudima i tako banalnim, a opet njemu posebnim trenucima života.

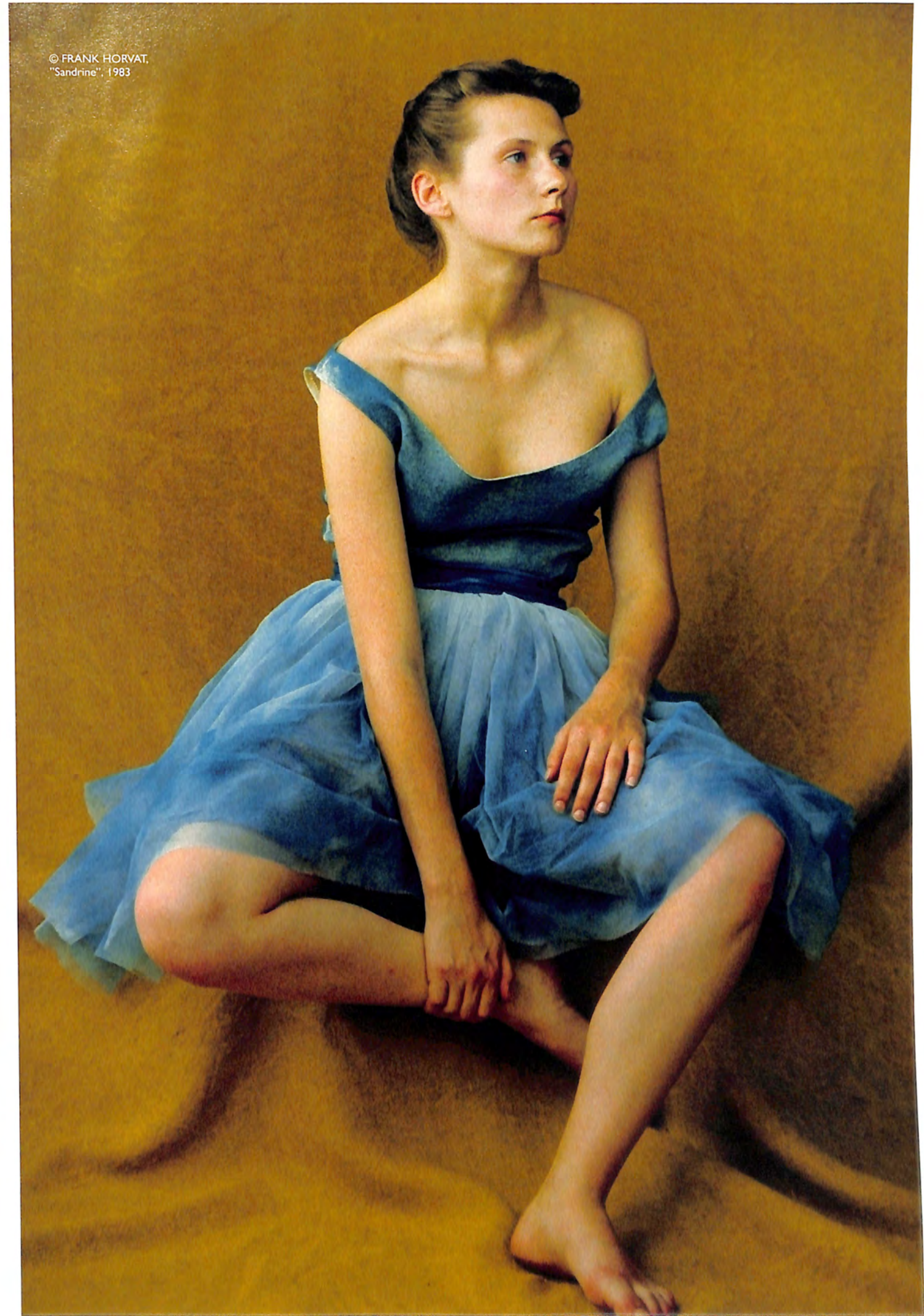

© FRANK HORVAT, "Kristin", 1982

© FRANK HORVAT, "Evelyne"

© FRANK HORVAT, "Claude", 1984

© FRANK HORVAT,
"Sandrine", 1983

Frank Horvat

Rođen je 1928. godine u Abaziji (Italija, danas Opatija (Hrvatska), u porodici lekara. Devet godina kasnije seli se u Lugano (Švajcarska). Nakon Drugog svetskog rata studira umetnost na Akademiji "Brera" u Milanu. Jedna od prvih izložbi na kojoj su predstavljeni i njegovi radovi bila je "Porodica čoveka" ("The Family of Man") Edvarda Štajhena (Edward Steichen). Član agencije "Magnum" bio je kratko – od 1958. do 1961. godine. Saradivao je i s časopisima *Picture Post* i *Life*. Pored pomenutih ciklusa, izdvajaju se: *Vremenska mašina (Time Machine, 1962–63)*; *Portreti drveća (Portraits d'arbres, 1976–86)*; *Degaove skulpture (Sculptures de Degas, 1990)*; *Romaničke skulpture (Sculptures romanes 1996–97)*; *Omaž Kataloniji (Hommage à la Catalogne, 2001)*. Do sada je objavio oko trideset knjiga, uglavnom na francuskom i engleskom jeziku. Učestovao je na velikom broju grupnih izložbi i priredio impozantan broj samostalnih izložbi. Njegove fotografije nalaze se u kolekcijama Nacionalne biblioteke, Centra Pompidu (Pariz), Muzeja Viktorije i Alberta (London), Muzeja moderne umetnosti (Njujork), Muzeja Ludvig (Keln) i mnogim drugim. ■

••• **SIMBIOZA**
 Subjekat: Ilija Latinović.
 Fotografisala: Dragana Latinović.

Kratke priče o ljudima

FAKULTET ZA MEDIJE I KOMUNIKACIJE
 UNIVERZITETA SINGIDUNUM

PROŠLOG DECEMBRA, PETNAEST STUDENATA PREDSTAVILO SE U GALERIJU O3ONE IZLOŽBOM FOTOGRAFIJA POD NAZIVOM "15X" NA KOJOJ SU PRIKAZALI FOTO-ESEJE NA TEMU "PORTRET", NASTALE TOKOM MASTER STUDIJA

⊕ **Ivana Tomanović**

Program studija

U nizu visokih škola na kojima se izučava fotografija, prvi put predstavljamo jednu privatnu, tačnije Fakultet za medije i komunikaciju Univerziteta Singidunum na kojem je 2009. godine osnovan Departman digitalne umetnosti i novih medija, prvo sa master programom, a zatim i osnovnim studijama. Ovaj fakultet koncipiran je kao centar za istraživanje digitalnih medija, umetnosti i kulture kroz praktičan rad, teoriju i kreativno mišljenje, pa departman ima predavače iz različitih oblasti društvenih nauka i umetnosti: fotografe, režisere, dizajnere, muzičare, teoretičare umetnosti, teoretičare filma i novih medija, istoričare umetnosti, filozofe, muzikologe, komunikologe.

••••• **EVERY TIME I GO TO A MOVIE...**
 (deo fotografija)
 Subjekat: Tea Lukač. Fotografisala: Nada Kostić

Program osnovnih studija ima za polazište prevazilaženje granica između teorijskog i praktičnog znanja, uspostavljanje kritičkog mišljenja kao procesa u kojem se prelamaju znanja iz različitih oblasti društvenog delovanja. Program master studija koncipiran je kao istraživački rad koji problematizuje vezu između kreativnog i subverzivnog.

Nakon završenih studija studenti su osposobljeni za rad u digitalnim medijima, kao što su fotografija, film, umetnička direkcija u oblasti dizajna, advertajzinga, video-grafike, kratke video forme, Interneta, kao i kritičku recepciju i interpretaciju digitalne kulture.

Izložba studentskih radova

U ovom prikazu izdvojili smo radove studenata master programa koji su predstavljeni na izložbi u decembru prošle godine u galeriji O3ONE pod nazivom 15X. Sve fotografije nastale su pod mentorstvom profesora Aleksandara Kelića, koji vodi predmet Fotografija.

Na izložbi je predstavljeno petnaest foto-eseja na temu Portret, a radove su izložili: Dragana Latinović, Jovana Milivojević, Milena Mišić, Jelica Pavlović, Nada Kostić, Aleksandar Čosić, Mia Marković, Gordan Jarić, Dina Ejduš, Dimitrije Košarić, Olivera Miletić, Biljana Bošković, Vera Sablič, Vesna Petović i Dina Todorović.

Zadatak je bio da kroz fotografski esej prikažu jednu ličnost, osobu po njihovom izboru i da na slobodan i kreativan način prikažu neke od njenih karakternih osobina, interesovanja, afiniteta, želja, nadanja, emocija...

Pristupi studenata bili su, naravno, različiti iako bi se dokumentarizam mogao izdvojiti kao zajednički imenitelj skoro svim fotografijama.

••••• **UPLETENE MACE** (jedna od fotografija)
 Subjekat: Neda Dabić. Fotografisala: Jovana Milojević.

••••• **UKRADENI IDENTITETI**, (jedna od fotografija)
 Subjekat: Dragana Latinović. Fotografisao: Gordan Jarić.

••• **ZVERKA** (jedna od fotografija)
 Subjekat: Vera Sablič. Fotografisala: Dina Rudić.

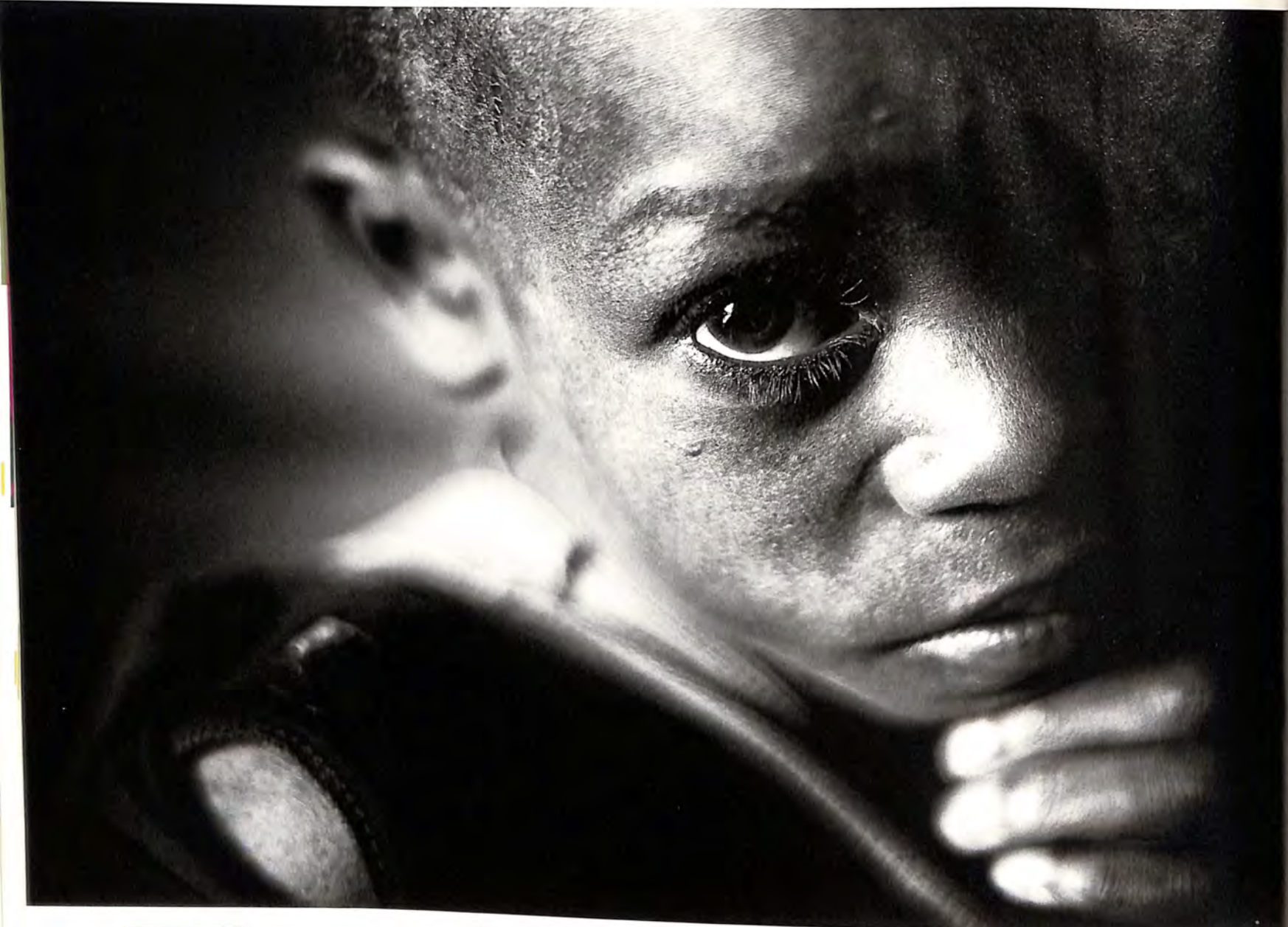

••• **REVIEW** (jedna od fotografija)
 Subjekat: Milena Mišić.
 Fotografisala: Jelica Pavlović.

Od klasičnog dokumentovanja svakodnevnih aktivnosti ili zanimanja uz psihološki prikaz ličnosti, do namenski aranžiranih fotografija koje kritikuju propagirane vrednosti savremenog društva. Tu su i zanimljivi kolaži kao spoj realnog i izmaštanog, konceptualni portreti koji se bave identitetom i težnjama savremenog mladog čoveka.

Studenti su za svoje modele birali ljude na margini društva, svoje najbliže, prijatelje, kolege sa studija... Bez opterećivanja klasičnom fotografskom estetikom, stvorili su male priče o običnim ljudima sa željom da u te priče utkaju i sebe, svoj kreativni stav, nazor na svet i potrebu da se ostavi trag, za večnost, za nove generacije. ■

••••• **SEGUI IL TUO CORSO, LASCIA DIR LE GENTI**
 (jedna od fotografija)
 Subjekat: Vladimir Miletić
 Fotografisala: Olivera Miletić

© GORAN JOVIĆ, "Iskrenost", Tanzanija 2011

Tanzanija

zemlja suza i smijeha

GORAN JOVIĆ

MESEC DANA PROVEO JE GORAN JOVIĆ U TANZANIJI. TO VELIKO ŽIVOTNO ISKUSTVO PROMENILO JE NJEGOV ODNOS PREMA FOTOGRAFIJI, ŽIVOTU, SAMOM SEBI. VRATIO SE DA NAĐE TE ISTE LJUDE I NJIHOVE TEŠKE ŽIVOTNE PRIČE

✦ Ivana Tomanović

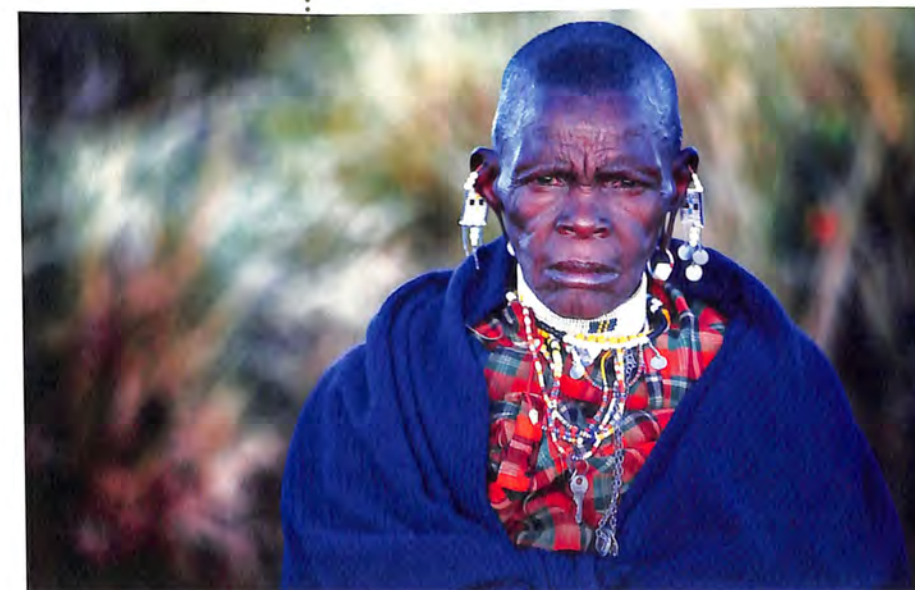

© GORAN JOVIĆ, "Sklonište od kiše", Ngorongoro, Tanzanija 2011

© GORAN JOVIĆ, "Boje Masaia", Tanzanija 2011

Prvo putovanje

"U Tanzaniju sam krenuo u sklopu udruge "Kolajna ljubavi" koja pomaže nezbrinutu djecu. Polazak je organiziran iz Budimpešte na Novu godinu, presjedanje u Kairu i Dar es Salaam te stižemo u rano jutro. Po izlasku iz aviona, čeka nas toplinski udar sa -5 C° u Mađarskoj na $+25\text{ C}^{\circ}$ na Crnom kontinentu. Hvatamo prvi lokalni let do Arushe i onda nastavljamo terencem na naše prvo odredište – Ngorongoro krater. Čim dođete među Masai plemena, zaboravite vrućinu i umor od putovanja. Tamo vas dočekuje ples, pjesma i šarenilo boja, a sve zajedno djeluje fascinantno.

U petnaest dana prevalili smo tisuće kilometara, kako bi obišli svu djecu s popisa koji smo dobili od misionara, počevši od Ngorongoro regije na sjeveru zemlje, pa sve do grada Songee na jugu. Dan za danom prelazimo kilometre loših cesta u prepunim autobusima, a vožnja je ispunjena nizom neobičnih situacija. Na primjer, kad vam netko upućuje poljupce, to nije izraz nekakvih osjećaja, već samo znak prodavača da nešto prodaje. Naravno, bilo je trenutaka kad sam morao spremiti fotoaparata jer su mi tražili novce za fotografiranje, ali uglavnom su to bila mjesta koja su imala doticaj s turistima.

Dolazak u zabačena sela uvijek je iznova bio šok, kako za mene tako i za domorodce. Ja sam sebi postavljao pitanje "Zar je moguće da ljudi tako žive?", a oni su u čudu gledali bijelca s fotoaparatom. Naravno, odmah imate želju fotografirati, ali uvijek treba sačekati da vas ljudi prihvate. Baka koja je bolesna i napuštena od bližnjih, te u kući ima tek jedan kilogram riže, dijete od pet godina koje živi s djedom, a on zarađuje za život prodajom manga, koji padne sa stabla ispred kuće. To su sve priče koje susrećete u Tanzaniji i moja je zadaća bila da ih prenesem putem fotografije.

Neizbježni povratak

Tih petnaest dana s drugom prošlo je prebrzo, i znao sam da ću se morati vratiti. To se i dogodilo 4. studenoga 2011. Ali, ovoga puta sam u avionu bio sam. Opet na putu za Dar es Salaam i Ngorongoro krater, baza mi je bila u Nainokanoka selu, koje se nalazi na 2.800 m nadmorske visine. Otuda sam išao u istraživanje sa svojim Masai vodičem, Wilfredom.

© GORAN JOVIĆ, "Moj svet", Tanzanija 2011

Dolazak u Nainokanoka selo bio je zanimljiv jer sam sa sobom ponio izradene fotografije ljudi koje sam fotografirao prethodnoga puta. Kako su samo bili oduševljeni što se mogu vidjeti na fotografijama!

Međutim, odlazak u selo Olbalbal bio je zbilja potresan. Nakon obilaska školskih prostorija koje su ruševne, ali ipak prepune đaka, došlo je vrijeme ručka. Gledao sam kako se šest stotina đaka u poderanim

© GORAN JOVIĆ, "Na poljima kukuruza", Tanzanija 2011

© GORAN JOVIĆ, "Tuga", Tanzanija 2011

uniformama, prljavi i gladni, bore za mjesto u redu za hranu, dok ih jedan od učitelja šibom tuče da ostanu mirni u tom redu, a za ručak su dobili samo malo kukuruzne kašice. Trebalo mi je neko vrijeme da se saberem pa da krenem s fotografijom koja bi, nadam se, trebala potaknuti ljude da naprave nešto za tu djecu.

Sati hodanja iz Olbalbal sela, penjanje na 3.000 m i prolaz kroz Empakai krater zbilja je bio naporan i prvi put sam došao u iskušenje baciti foto-opremu sa sebe, jer me je rijedak zrak i deset kilograma opreme iscrpilo na putu prema Odlonyo Lengai vulkanu ili, kako ga Masai zovu, Božja planina. Dolazak u sela podno vulkana je posebna priča jer sam imao priliku jesti njihovu domaću hranu i spavati na komadu kože s Masaima, u njihovim kućama. Jednostavnost i velikodušnost tih ljudi me je naprosto oduševila jer, iako nemaju gotovo ništa, spremni su i to malo podijeliti s vama.

Nezaboravni susreti

Prvih dana, bile su zanimljive reakcije domaćih stanovništva kada ugledaju bijelca s fotoaparatom. Prvo se javljao strah, zbog kojeg su bježali od mog objektivu, ali kada bi ih uspio fotografirati, onda bi prstima prelazili preko ekrana fotoaparata jer bi vidjeli sebe u nekom malom prozorčiću. Toliko bi se oduševili da bi uskoro cijelo selo bilo oko mene. Djeca bi iskoristila priliku i prelazila prstima preko moje kože koja je čudne boje, a uz to ima i dlake po sebi! Nakon par dana, već sam postao

© GORAN JOVIĆ, "Poverenje i sumnja", Tanzanija 2011

Dolazak u Afriku u kišnom dijelu sezone predstavljao je izazov za mene, ali i za moju fotografsku opremu jer sam je neprestano morao paziti. No, u isto vrijeme data mi je prilika da zabilježim tu specifičnu atmosferu.

domaći, znao sam kad su dnevni rituali ispijanja čaja od kozjeg ili kravljeg mlijeka, naučio sam kako se radi "ugali" – njihovo najčešće jelo, koje i nema baš neki naročit ukus.

Nakon par dana odsustva veselio me povratak u bazu jer sam imao priliku uletjeti u "kupaonicu", a zbilja vam ne bih želio opisivati kako sam izgledao. Moj vodič Wilfred dobio je zasluženi odmor jer je sve dane provedene samnom tražio smještaj i osiguravao nam hranu, a uz to je i savladao tehniku dosvijetljavanja, te

postao odličan asistent! Čak mi je u par navrata skrenuo pozornost na odlične kadrove.

S tim sam ljudima proveo mjesec dana. U Tanzaniju sam krenuo s ciljem da napravim nešto za njih, radeći portrete kojima ocrtavam njihove živote. Tražio sam njih, a našao sam sebe. Ti ljudi pomogli su mi u nastojanju da napravim nešto za njih, pronašao sam se u smjeru fotografije, a moji životni prioriteti su se promijenili. Znam da ću se opet vratiti tim ljudima." ■

© GORAN JOVIĆ, "Strastveni fudbal", Tanzanija 2011

© GORAN JOVIĆ, "Pausa za ručak", Tanzanija 2011

© GORAN JOVIĆ, "Lice Afrike", Tanzanija 2011

NA PUTOVANJE TANZANIJOM OD FOTO-OPREME PONIO SAM: CANON 5D MARK II, OBJEKTIVE CANON 50 MM F/1,4, 17-40 F/4, 70-200 F/2,8, 100-400 F/4,5-5,6 I 15 MM FISHEYE – RIBLJE OKO. ZATIM, MANFROTTO STATIV, LASTOLITE DOSVJETLJIVAČ, LEE FILTERE I KOMPAKTNI DIGITALAC CANON G10 KAO PRIČUVNI FOTOAPARAT.

"Kralj Distopije",
iz serije "Zemlja distopije", 2011

Nesavršen čovjek

MARCIN OWCZAREK

ČOVEK JE NESAVRŠEN. ČOVEK JE DIVLJI, POHLEPNI BUNTOVNIK OTUĐEN OD PRIRODE, LEBDI U PROSTORU IZMEĐU PRIVIDNOG MIRA I LUDILA, DALEKO OD SVOJE ISTINSKE PRIRODE. ŽIVI U KAVEZU ZAROBLJEN ILUZIJAMA SVOG SVETA: SOCIJALNE TIRANIJE, ŽELJE ZA POSEDOVANJEM, POTROŠNJE, LJUBOMORE, MRŽNJE...

"Puž", iz serije
"Slučajnosti", 2007

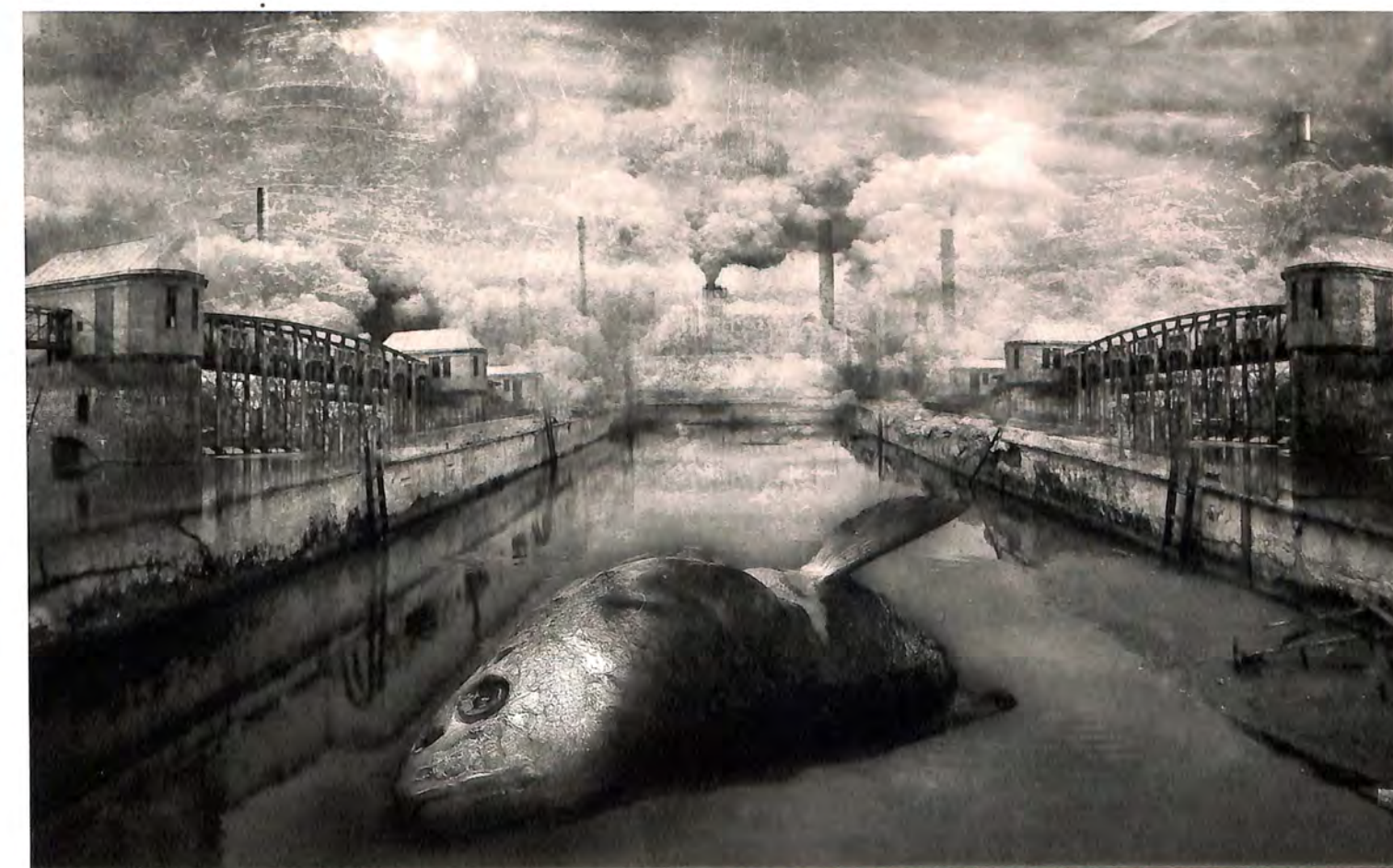

"Princ Distopije",
iz serije "Zemlja distopije", 2011

Sve u svemu, to ga je i dovelo do situacije u kojoj je izgubljena najvrednija vrlina: odnos s drugim ljudskim bićima i prirodom koja ga okružuje. Zbog toga, moja umetnost uvek ima sarkastičan naglasak koji se odnosi na stanje našeg sveta i stanje čoveka.

Antiutopijski, kritički način obrade i izrade fotografija temelji se na antropološkim istraživanjima. Fokusiran sam na istraživanje i tumačenje uticaja novih tehnolo-

gija, bioloških naučnih kategorija, nesvesnog, ljudskih strahova, morala, socijalne situacije, ponašanja, navika, rituala, bioloških promena, iskorištavanja životinja, depresija u urbanim okruženjima koje izaziva prenaseljenost, krčenje šuma, globalna glad i još više ljudski život. Kao rezultat toga, stvaram svoju sliku 21. veka i društva u kojem je naglašen proces dehumanizacije, mehanizacije i standardizacije ljudskog roda, lažnih normi i skoro iluzionističkih vrednosti koje izvrću

"Tanais",
iz serije "Mrtvi gradovi", 2010

"Ljubavnici",
iz serije "Zemlja Distopije", 2011

istinu o društvu, vladavini, religiji, zakonima, propagandi, prevrtljivom ogledalu televizije ...

Po mom mišljenju, danas je neophodno artikulirati globalne stavove jer ovaj mali svet i ljudsku vrstu vode prema ropstvu, novom nuklearnom dobu i, na kraju, totalnom izumiranju i nestanku.

Divim se stilovima kao što su dadaizam i nadrealizam. Moj duh leti na krilima kontrakulture, vođen idejom transgresije. Svoje kolaže vidim kao proročanstva ljudskog propadanja, i konačne posledice takvog stanja, poznatog kao apokalipsa. Brojni mudri ljudi rekli su ovo pre mene, ali ja ću ponoviti: mi smo odgovorni za ovaj svet i druga ljudska bića. U našim rukama je odluka: da li želimo živjeti zajedno ili ćemo stvoriti još čudovišta koja će se boriti jedna protiv drugih?

Planeta ima svoju budućnost. Ima li je čovek? ■

"Vrt urbanog zadovoljstva", iz serije "Zemlja Distopije", 2011

"Hermes - vodič u podzemni svet",
iz serije "Zemlja Distopije", 2011

"Neznani junak", iz serije
"Zemlja Distopije", 2011

Lomografija i grafički dizajn

DA LI JE ANALOGNA FOTOGRAFIJA JOŠ UVEK PRISUTNA U PROCESU DIZAJNA I KAKO SE U TU VRSTU POSLA UKLAPA FOTOGRAFISANJE BAZIRANO NA NEPOŠTOVANJU BILO KAKVIH PRAVILA

✦ Milica Krstić

Časopis Refoto često pomaže učenicima i studentima fotografije. Ovoga puta gost redakcije bila je studentkinja grafičkog dizajna na Beogradskoj politehnici. Prenosimo vam deo razgovora sa urednikom časopisa Milanom Živkovićem, odnosno pitanja na koja je odgovor potražila u našoj redakciji.

• **Koje su, prema Vašem mišljenju, najveće prednosti i mane analogne fotografije u poređenju s digitalnom?**

Moram da napomenem da je upoređivanje dve tehnologije koje daju iste rezultate postalo nezaobilazno u razgovorima o fotografiji uopšte. Realno gledajući, sve to jeste samo sredstvo da se stigne do konačnog rezultata, tj. gotove fotografije. Kada je digitalan način snimanja postao uobičajena stvar, vodile su se ozbiljne rasprave o tome da li je digitalna fotografija uopšte fotografija jer, navodno, nema negativ-pozitiv postupka, latentne slike. Digitalan način rada omogućava takav način kontrole koji dozvoljava i neukima da dobiju dobre rezultate sistemom pokušaja i korigovanja grešaka, a kao i kod analognog procesa, latentna slika postoji sve dok je ne prikažemo na displeju fotoaparata ili monitoru računara, ili ne napravimo papirnu kopiju. Uostalom, u nekom od sledećih brojeva biće objavljen tekst analogno-digitalne paralele, koji se bavi sličnostima, naizgled različitih, procesa.

• **Smatrate li da bi analogna fotografija i dalje trebalo da se koristi u grafičkom dizajnu, s obzirom na to da ju je, usled tehničkog napretka, potisnula digitalna?**

Pre desetak godina došao sam u naizgled ne-rešivu situaciju. Radio sam katalog IT proizvoda, dobio "deadline" od štamparije, ali pojedini uređaji mogli su da stignu onog dana kada je sve odavno trebalo da bude u štamparskoj mašini. Dan pre toga odjurio sam do prodavnice i kupio svoj prvi digitalni fotoaparat, Nikon Coolpix 5000, i završio katalog na vreme jer sam iz procesa izbacio obradu filma, skeniranje... Treba shvatiti da su razlike male, jedino su digitalne tehnologije donele atribut instant: snimiš, proveriš i primeniš. To je ujedno i glavni razlog nezadrživog širenja i masovne primene digitalne fotografije u dizajnu i grafičkoj industriji. Setio sam se da bi slično pitanje trebalo

postaviti dizajnerima, jer koliko znam, nema više nikoga ko u procesu dizajniranja koristi airbrush, letraset i letratone, ili radi papirnu montažu teksta pripremljenog foto-slogom i fotografija koje su posebnim raster folijama pripremljene za takozvanu polutonsku štampu.

• **Koji su Vaši stavovi prema lomografiji kao pravcu?**

Kao i u svim pravcima umetnosti, autor bira svoj alat i materijale. Lomografija je veoma zanimljiv pokret koji doslovno nudi igranje fotografijom i materijalima jer u proces fotografisanja na mnogo načina vraća faktor nepredvidivog. Ono što generalno zameram jeste nedoslednost najvećeg broja autora koji pričaju o analognom procesu i hvale se lomografijama, ali većina radova postoji u elektronskoj, tj. digitalnoj formi. Lomografija se, u najvećem broju slučajeva, svodi na korišćenje nekog od luckastih fotoaparata, razvijanja i skeniranja, nakon čega sledi štampanje, bilo u fotografskoj radnji ili na kućnom štampaču. Mislim da je to uništenje osnovne ideje jer se tokom tog digitalnog dela koriste skeneri koji obrade snimak, uklone mrlje i ogrebotine, "ispeglaju" kontrast i saturaciju... U stvari, oskrnave osnovnu "lomo" ideju.

• **Kako Vam se čini ideja o promovisanju analogne fotografije pomoću lomografije?**

Analogno, analogno... Veoma zamagljene vizije i stavovi. Prava analogna fotografija postoji jedino u ovakvom obliku: snimanje, razvijanje (bilo crno-belog ili kolor filma) u kućnoj laboratoriji i izrada fotografija na istom mestu. Nekako svi previdaju, nesvesno ili mnogo verovatnije svesno, da je lanac analognog prekinut onog trenutka kada razvijen film dođe na printer. Možda niste razmišljali o tome, ali danas ima samo nekoliko laboratorija u kojima se koriste mašine s direktnim projektovanjem slike s filma, a sve ostale koriste LCD panele.

• **Jedan od osnovnih lomografskih postulata jeste: "Ne poštuju nikakva pravila". U kojoj meri je to moguće i dobro u primeni? Kolika je primenljivost lomografske fotografije u grafičkom dizajnu u odnosu na ranije analogne fotografije?**

Iako su ovo dva pitanja, spojiću ih u jedno jer su u ozbiljnoj koliziji. Ideje o nepoštovanju pravila i primene takvih fotografija u dizajnu teško su spojive ako su u pitanju konkretni zahtevi. Uzmimo, na primer, reklamni katalog nekog proizvoda koji želite da prodate, a snimili ste ga bez pravila, na starom filmu, mutno ili razmazano, sa sve ogrebotinama i prašinom. Ako takav predlog dizajna odnesete naručiocu posla, rezultat će biti višestruke traume glave, jer će vam portfolio olupati o glavu. S druge strane, ovakav način rada može dati fantastične rezultate ako je u pitanju dizajn nečega što fotografisanje lomo postupkom može da isprati, a pod tim podrazumevam muzičke omote, naslovne strane umetničkih kataloga... Pre mnogo godina, omot ploče Pitera Gebrijela (Peter Gabriel) bio je pravi primer ovakve ideje, snimljen na polaroidu koji je, tokom postupka transfera na papir, zagrevan, pa se jedna strana snimka, tj. polovina lica istopila i slila. Što se tiče ozbiljne analogne fotografije i poslova i danas postoje stvari koje je nemoguće uraditi digitalno, a pod tim podrazumevam korišćenje velikofornatnih kamera i to prvenstveno zbog specifične perspektive i dubinske neoštine.

• **Mislite li da će lomografija doživeti popularizaciju u budućnosti?**

Hiperprodukcija, kao posledica jeftinog načina rada gde snimak ne košta ništa, dovodi do zasićenja, a to će sigurno rezultirati većim brojem onih koji traže alternativne metode izražavanja, među kojima je i Lomografija. ■

Prijatelj
časopisa
ReFoto

radio
na frekvencijama
99.1 / 100.8 / 105.4 MHz

HARRY CALLAHAN, "Eleanor", 1948

Apstrakcija | DEO

KRAJEM ČETVRTI I POČETKOM PETE DECENIJE DVADESETOG VEKA AMERIČKA FOTOGRAFIJA, KAO I EVROPSKA, ZAKORAČILA JE U NOVO, UJEDNO I NAJDINAMIČNIJE I NAJRADIKALNIJE POGLAVLJE

✦ Jelena Matić

Pored izložbe "Porodica čoveka", istoriju fotografije u Americi od 1950. do 1970. godine obeležilo je mnoštvo različitih tendencija, pojava i autora poput: Roberta Frenka (Robert Frank),

Majnora Vajta (Minor White), Harija Kalahana (Harry Callahan), Vilijema Klajna (William Klein), Lia Fridlandera (Lee Friedlander) i drugih koji se ne mogu obuhvatiti samo u jednom prikazu.

Za mnoge evropske arhitekta, teoretičare, umetnike kao što su: Mis van der Roe (Mies van der Rohe), Valter Gropijus (Walter Gropius), Maks Ernst (Max Ernst), Laslo Moholj-Nadž (László Moholy-Nagy), pre i posle Drugog svetskog rata, Amerika je predstavljala izazovno mesto koje im je pružalo mogućnost za razvoj i primenu njihovih shvatanja i iskustava. Još 1937. godine Laslo Moholj-Nadž preselio se u Čikago, gde je pokrenuo Institut za dizajn (Institute of Design) ili Novi bauhaus, na kome se radilo po originalnom programu Bauhauusa. S druge

HARRY CALLAHAN, "Eleanor", Čikago, 1949

strane, 1945. godine u američkoj umetnosti objavio se nov pravac – apstraktni ekspresionizam. Njegovi glavni predstavnici bili su: Džekson Polok (Jackson Pollock), Barnet Njumen (Barnett Newman), Franc Klajn (Franz Kline), Vilem de Kuning (Willem de Kooning), Mark Rotko (Mark Rothko), Ed Rajnhart (Ad Reinhardt) i težili su izražavanju unutrašnjih duhovnih osećanja i vizija apstraktnim formama. Paralelno s ovim, na fotografsku scenu dolazi grupa mladih fotografa koji crpe ideje i uticaje upravo iz apstraktnog ekspresionizma, novog bauhauusa, ali i psihoanalize, nadrealizma, istočnjačke filozofije, kao i iz radova velikana američke fotografije: Alfreda Štiglica (Alfred Stieglitz), Anselma Adamsa (Ansel Adams) i Edvarda Vestona (Edward Weston). Koristeći uglavnom fotoaparate velikog formata i vodeći se stavovima predstavnika apstraktnog ekspresionizma i Alfreda Štiglica, stvarali su apstraktne fotografije koje su odražavale njihove emocije i unutrašnji svet.

MINOR WHITE, Tom Murphy, San Francisko, 1948

Dvojica glavnih predstavnika ove struje – Hari Kalahan i Majnor Vajt – pored praktičnog, tj. umetničkog delovanja, ostaviše veliki trag na polju fotografske edukacije. Kalahan, koji je jedno vreme radio kao predavač na Novom bauhausu eksperimentisao je s duplim ekspozicijama, montažama, kolor-fotografijom. Radio je fotoaparatom velikog i malog formata i bez upotrebe veštačkog osvetljenja. Fotografisao je aktove, ulične scene, zgrade, pejzaže, suprugu Elenor, koja mu je bila jedan od omiljenih modela, a fotografije su mu prepoznatljive uglavnom po minimalizmu, savršenoj kompoziciji i jakom kontrastu crnih i belih površina: Korov protiv neba (Weed Against Sky, 1948); Čikago (Chicago, 1961); Mičigen (Michigan, 1941); Njujork (New York, 1971). Na Kalahanov poziv Novom bauhausu, početkom pedesetih godina priključio se još jedan fotograf – Aron Siskind (Aaron Siskind). Jedan od najaktivnijih članova "Film i foto lige" ("Film and Photo League"), poznat po projektu Harlemski dokument (Harlem Document), o čemu je ranije pisano (Refoto br. 72.), Siskind je neke od prvih apstraktnih fotografija uradio početkom četrdesetih godina. Koristeći krupni plan, uglavnom se fokusirao na urbane ili prirodne fragmente iz svog neposrednog okruženja, poput grafitna na gradskim ulicama, ispucale boje na zidovi-

AARON SISKIND, "Harlem dokument", fotografije 1932–1940, Providence, ostrvo Rhode

LITERATURA:

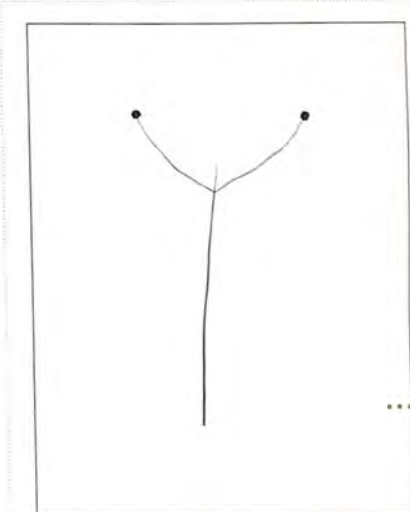
Michael Frizot (ed.), A New History of Photography, Konemann, 1998.
Mary Warner Marien, Photography – A Cultural History, Laurence King 2002.
Naomi Rosenblum, A World History of Photography, Abbeville Press, 2007

MAJNOR VAJT

(1908, MINIAPOLIS – 1976, BOSTON)

Studirao je botaniku na Univerzitetu u Minesoti (University of Minnesota). Tu je naučio dosta o fotografiji, zahvaljujući, pre svega, časovima mikrofotografije. U ovom periodu bavio se i poezijom. Godine 1938. seli se u Portland, gde se priključuje Fotografskom klubu i započinje ozbiljnije da se bavi fotografijom. Nakon Drugog svetskog rata odlazi u Njujork, gde studira estetiku i istoriju umetnosti na Univerzitetu Kolumbija (Columbia University). Od 1946. do 1953. godine na poziv Anselma Adamsa i Dorotee Lang (Dorothea Lang) pomaže uspostavljanju Katedre za fotografiju na Kalifornijskoj školi lepih

umetnosti (California School of Fine Arts) u San Francisku. Potom prelazi u Ročester u Njujorku i radi kao glavni kustos Muzeja Džordža Istmana (Georg Eastman House). Paralelno s ovim angažovanjem, uređivao je časopis *Image*. Zajedno s Doroteom Lang, Anselom Adamsom, Barbarom Morgan (Barbara Morgan), Nensi i Bomontom Njuholom (Nancy and Beaumont Newhall) 1952. godine osnovao je čuveni časopis *Aperture*, koji je kasnije prerastao u izdavačku kuću. Poslednjih desetak godina života proveo je radeći kao profesor na Institutu za tehnologiju u Masačusetu (Massachusetts Institute of Tehnology).

HARRY CALLAHAN, "Korov protiv neba", 1948

HARI KALAHAN

(1912, DETROIT – 1999, ATLANTA)

Studirao je inženjerstvo na Državnom univerzitetu Mičigen (Michigan State University). Za fotografiju se zainteresovao krajem tridesetih godina. Početkom četrdesetih postaje član fotografskog udruženja u Detroitu, gde je pohađao časove Anselma Adamsa. Nakon završetka studija radio je za firmu "Chrysler Motors". Na poziv Lasla Moholj-Nadja 1946. godine dolazi na mesto predavača fotografije na Institutu za dizajn u Čikagu. Tu ostaje sve do 1961. godine, kada odlazi u Rod Ajland, gde je u Školi za dizajn (Rhode Island School of Design) oformio Katedru za fotografiju. Do 1973. radio je kao šef katedre i profesor. Kada se povukao s mesta šefa katedre, nastavio je da predaje sve do odlaska u penziju, 1977. godine. Od 1960. godine, pa do danas, objavljeno je nekoliko njegovih monografija, među kojima su: Fotografije: Umnožena slika (The Multiple Image, 1961); Fotografije: Hari Kalahan (Photographs: Harry Callahan, 1965); Hari Kalahan: Kolor (Harry Callahan: Color, 1980) i Ilica vode (Water's Edge, 1980). ■

Srđan Abdijević Abdee

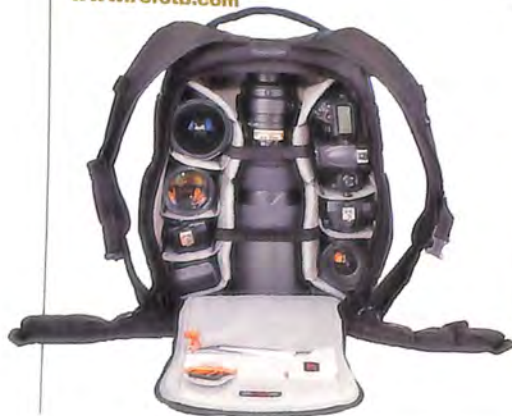

Apple NOVI IPAD

Kompanija "Apple" punom parom ide napred i ne posustaje u nameri da bude lider kada su tehnološke inovacije u pitanju. Ovog puta pažnju svetskih ljubitelja "gežeta" zaokupili su novim iPadom koji, iako nije dobio novu oznaku u imenu, doneo je nekoliko stvari zbog kojih će biti veoma zanimljiv fotografima. Novi iPad donosi do sada, za taj tip uređaja, neviđenu rezoluciju displeja, tj. 2.048 x 1.536 piksela. Displej sadržajem "hrani" grafički procesor sa četiri jezgra, a oni koji vole da fotografiju pomoću uređaja čija se ergonomija može uporediti s keramičkom pločicom, za tu svrhu mogu da koriste kameru sa pet megapiksela i f/2,4 objektivom. Što se novog softvera tiče, "Apple" ni tu nije razočarao, pa je za svega pet dolara moguće kupiti novu iPhoto aplikaciju za katalogizaciju i obradu fotografija. Cena novog iPada kreće se od 400 evra za WiFi model sa 16 GB, do 830 evra za verziju sa 64 GB i 4 G (LTE) modemom. www.apple.com

LowePro FLIPSIDE 500AW

Za ovu godinu kompanija "LowePro" najavila je mnogo noviteta, a prvom najavom biće posebno oduševljeni ljubitelji velikih rančeva koji sve svoje vole da nose sa sobom. Najveći Flipside ranac dovoljno je prostran da primi bilo koji profesionalni D-SLR u vertikalnom položaju sa sve nakačenim velikim teleobjektivom i uz to još dosta opreme. Najavljena cena ovog modela jeste 180 evra. www.refotb.com

Samsung OTPORNE KARTICE

Iz "Samsunga" stiže najava SD i mikro SD kartica otpornih na uticaj magnetnih polja, vlage i mehanička oštećenja. Kartice pripadaju klasi 10 i izrađuju se u kapacitetima od 16 i 32 GB.

www.samsung.rs

Sony JOŠ NOVIH KOMPAKTNIH FOTOAPARATA

"Sony" je i ovog puta najavio nekoliko zanimljivih moćnih mališana. Nov **WX150** poseduje 10X optički zum u neverovatno tankom kućištu, sa sve najnovijim CMOS senzorom rezolucije 18 megapiksela, koji omogućava veoma brz autofokus. Isti senzor nalazi se i u modelu **T66**, koji ima "periskopski" objektiv sa 5X optičkim uvećanjem i OLED displej osetljiv na dodir. Jeftiniji parnjaci ovih fotoaparata – **W690**, tj. vodootporni – **T20** imaju CCD senzor rezolucije 16 megapiksela. Pored "džepnih", najavljeno je i pet novih ultrazum modela. Sony **HX10V** je osnovni model sa 16X zum objektivom (24–384 mm), displejom dijagonale tri inča, velike rezolucije i senzorom sa 18,2

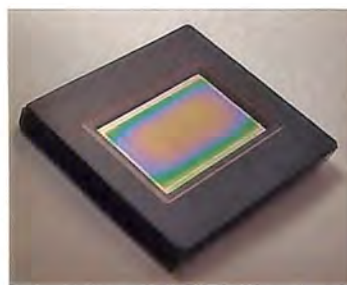
megapiksela. Model **HX20V** poseduje objektiv od 25 do 500 mm, a **HX30V** je to isto samo s dodatkom bežične (WiFi) konekcije. Najbolji model u ponudi svakako je **HX200V**: oblika je SLR fotoaparata i poseduje objektiv raspona 27–810 mm, dok su mu ostale karakteristike kao kod prethodnih modela. Svi najavljeni fotoaparati snimaju video u punoj HD rezoluciji, a prema tvrdnjama proizvođača imaju munjevit autofokus kome je po danu potrebno svega 0,13 sekundi. Oni s ograničenim budžetom moći će da se odluče za **H90** koji poseduje objektiv 24–384 mm u kompaktnom telu i senzor sa 16,1 megapikselom. Za razliku od većih i skupljih modela, H90 snima 720p video i ima displej nešto manje rezolucije. www.sony.rs

NHK DOBRODOŠLI U BUDUĆNOST - 8K SA 120FPS

Japanski javni servis NHK razvija nov senzor koji će moći da snima 8K video (7.680 x 4.320, UHDTV) i to sa čitavih 120 sličica u sekundi. Video u rezoluciji koja je čak 16 puta viša nego HD stići će u japanske domove negde oko 2020. godine.

www.nhk.or.jp

Canon NOVA "PETICA"!

Posle dugog iščekivanja i mnogobrojnih glasina konačno je predstavljen nov 5D. Nov model nosi krajnje maštovito i inovativno ime i zove se Canon EOS 5D Mark III, a donosi dobar deo onoga što su korisnici priželjkivali. Bez obzira što spolja fotoaparati liči na prethodnika, promene su prilično velike. Iako nov senzor, naravno, punog formata ima isti broj megapiksela kao i pre – 22,3 MP, pruža veći kvalitet i bolje ISO karakteristike. Zahvaljujući Digic 5+ procesoru, brzina rada i rafalnog snimanja drastično je povećana, te je sada moguće snimati šest fotografija u sekundi. Raspon ISO vrednosti kreće se od 100 do 25.600, uz mogućnost proširenja na ISO 50 i do čak 102.400, a nešto je veći i dinamički raspon. Najveća zamerka od ranije – autofokus, sada je ispravljena, te novi AF sistem koji ovaj model deli sa 1D X ima čak 61 polje, od kojih je 41 krstastog tipa, dok je pet duplo krstasto, čime je osigurana, do sada u ovoj klasi neviđena, preciznost. Sistem za merenje svetla iCFI koji radi u 63 zone "sarađuje" sa autofokusom i fotografu omogućava manje brige o ekspoziciji. Naravno, ovaj model donosi i velika poboljšanja kada je video-snimanje u pitanju, te je sada olakšan

monitoring zvuka, kao i rad sa više kamera.

Zatvarač je deklarisan na 150.000 okidanja, a tražilo konačno nudi 100% pokrivenost. Nažalost, više neće biti moguće promeniti mat staklo, ali je sreća u nesreći to što je moguće uključiti linije za pomoć pri kadriranju. Pored UDMA slota za CF kartice, 5D Mark III poseduje i slot za SD. Displej dijagonale 3,2 inča (8,11 cm) ima rezoluciju od jednog megapiksela, te je olakšana provera oštine snimljenog materijala. Uz fotoaparati moguće je dokupiti i nov BG-E11 vertikalni rukohvat koji donosi standardni komplet duplih komandi i mogućnost korišćenja dve baterije. Fotoaparati će biti dostupni od kraja marta po ceni od 3.300 evra.

I JOŠ ŠTOGOD IZ CANONA...

Uz nov fotoaparati valja imati i nov blic. **Speedlite 600EX-RT** je profesionalni blic s vodećim brojem 60, koji prvi put u "Canon" svetu donosi daljinsko okidanje pomoću radio-veze. Koristeći takav blic kao master ili nov **ST-E3-RT** okidač moguće je kontrolisati čak 15.600 EX-RT fleševa, udaljenih do 30 metara. Blic je opremljen adapterom za kolor-gelove, panelom za tzv. catchlight (one zvezdice u očima devojčkim), a pokriva raspon objektivna od 20 do 200 mm (14 mm ako se koristi difuzorski adapter). Nov **GP-E2** jeste GPS prijemnik, koji na novim "Canonovim" fotoaparati informaciju o lokaciji upisuje u EXIF, dok ga je u kombinaciji sa starijim modelima moguće koristiti za pravljenje log fajla u koji se lokacija upisuje u zadatom intervalu. Za bežično povezivanje koristi **WFT-E7** transmitter, koji se može priključiti i na gigabitni ethernet. Ovaj transmitter može

se prebaciti i u tzv. serverski režim i tada je moguće fotoaparati bežično koristiti pomoću uređaja koji imaju internet-pretraživač. www.canon.rs

At the heart of the image

"DA SAM APARAT ZA KAVU, VAŠA KAVA BI BILA SPREMNA I PRIJE NO PRITISNETE TIPKU. ALI, JA SAM U STVARI, FOTOAPARAT..."

JA SAM | 1 KLIK ISPRED

JA SAM NOVI NIKON J1. I ja sam inteligentan, zato što zabilježim fotografiju prije i nakon što vi doista pritisnete tipku. Zato više nikada ne možete propustiti trenutak. Ja sam mali sustav s izmjenjivim objektivima i karakteristikama kakve do sada niste vidjeli, kao što su fotografije koje ožive. Ja sam ih nazvao „Motion Snapshot“. Ja sam život, najbolje zabilježen. nikon.com.hr

fototeh

Fototeh d.o.o. • Prislavlje 2 (Bočarski dom) • 10000 Zagreb
Tel: 01 6196 609 • Fax: 01 6196 608 • E-mail: info@fototeh.hr

Epson STYLUS PHOTO 1500W - A3+ ŠTAMPAČ

Inkštet štampači većih formata postaju sve dostupniji, a da niska cena ne znači i nizak kvalitet, opet dokazuje "Epson", koji za svega 410 evra nudi štampu u rezoluciji 5.760 x 1.440 dpi i to u A3+ formatu. Pored različitih vrsta papira, ovaj štampač može da štampa i na kovertama, preslikačima i CD i DVD medijima. Za fotografiju maksimalnog formata posebno mu je svega oko tri minuta, a za štampu koristi sistem sa šest kartridža. Za bežično povezivanje zadužena je WiFi veza, a fotografije sa iOS i Android mobilnih telefona možete štampati direktno pomoću "Epsonove" iPrint aplikacije.

www.ewe.rs i www.epson.com

SLR Magic ZEZALICE

Pored ozbiljnih fiksnih objektivsa s manuelnim fokusom, kompanija "SLR Magic" proizvodi i tzv. objektivne igračke za CSC fotoaparate. Ovog puta predstavili su "pinhole" za mikročetvorotrećinski sistem, 11 mm f1,4 (ekvivalent formatu od 60 mm) za Pentax Q i 28 mm (ekvivalent formatu od 42 mm) Bokeh-morphic objektiv s promenljivom blendom za Sony E-sistem.

www.slrmagic.com

Pentax JOŠ JEDNA OGRANIČENA EDICIJA

Srebrni Pentax K5 pojavice se još jednom, ali ovog puta u kompletu sa smc PENTAX-DA 40 mm F2,8 XS objektivom koji je dizajnirao Mark Njusun. Biće ponuđeno svega 1.500 ovakvih kompleta.

www.pentax.eu

Kata ORBIT I LIGHT PIC TORBE

Urbani fotografi vrlo dobro znaju koliko je teško uskladiti potrebu za nošenjem fotoopreme i svakodnevnih, npr. poslovnih potrepa. Upravo je za takve kao stvorena "Kata Orbit" serija torbi koje se mogu nositi i na ramenu i na leđima. Zahvaljujući modularnoj konstrukciji, ova torba može se potpuno prilagoditi potrebama, a dolazi u tri veličine po ceni od 120 evra za najmanji, do 170 evra za najveći model.

Light Pic serija namenjena je nežnijem polu i svima koji se tako osećaju, a krasi je dopadljiv i istovremeno elegantan dizajn. Proizvodiće se u tri veličine, a koštaće od 80 do 110 evra.

www.kata-bags.com

Pocket Wizard NOVI "DŽEPNI ČAROBNJACI"

Pocket Wizard radio-okidači neophodan su alat mnogim profesionalcima čiji posao zahteva daljinsko okidanje bliceva i fotoaparata. Treća generacija Plus okidača nudi mogućnost okidanja četiri grupe fotoaparata i bliceva preko 32 radio-kanala, kao i brzo rafalno snimanje jer podržava čak 14,5 snimaka u sekundi. Nov PW podržava i fokusiranje, tj. moguće je daljinski pritisnuti okidač "na pola". Korisnički interfejs je sada daleko jednostavniji zahvaljujući LCD-u s pozadinskim osvetljenjem. Pocket Wizard Plus III biće dostupan krajem marta po ceni od oko 140 evra.

www.pocketwizard.com

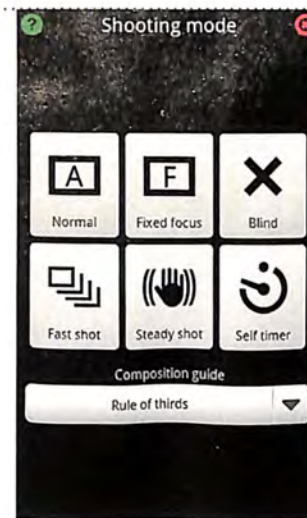

Nokia ČETRDESETJEDAN MEGAPIKSEL. AL' U MOBILNOM!

Nekadašnji gigant, finska "Nokia", najavila je revoluciju u svetu kamera na mobilnim telefonima i to u vidu modela Nokia 808 koji donosi ogroman senzor sa 41 megapiksela. Tehnologija PureView zasniiva se na tzv. spajanju piksela, tj. fotografije koje će ovaj telefon praviti imaće rezoluciju od pet megapiksela, ali će biti odličnog kvaliteta, s niskim nivoom šuma i velikim dinamičkim opsegom. Postojeće, naravno, i mogućnost upisa u punoj rezoluciji. Nov 1/1,2" senzor je samo nešto malo manji od "Nikonovog" CX formata, a podržava snimanje u različitim proporcijama (4:3 i 16:9) bez gubitka kvaliteta zbog efikasnog korišćenja površine senzora. Iako objektiv ne poseduje optički zum, softverski je moguće zumirati, te je raspon objektivsa od 28 do 78 mm. Maksimalni otvor blende je f/2,4, a pored LED svetla za HD video-snimanje, ovaj telefon poseduje klasičan ksenonski blic. Telefon iz nekog razloga radi pod operativnim sistemom Symbian, tj. po novoj nomenklaturi Nokia Belle OS, a sve to tera ARM11 procesor na 1,3GHz. Ovaj model trebalo bi da se pojavi u maju.

www.nokia.rs

Vignette ANDROID APLIKACIJA

Nekada je vrhunska uvreda za fotografa bila da mu se kaže da je nešto mogao i mobilnim telefonom da "uslika". E, onda su se desile neke promene. Mobilni telefoni postali su moćniji, a kompanije "Epl" ("Apple") i "Gugl" ("Google") su svojim iOS-om, tj. Android OS-om učinile da mobilni uređaji postanu zaista multimedijalni. U brojnim aplikacijama za pomenute mobilne operativne sisteme među najpopularnijim su svakako fotografske aplikacije. Od ovog broja

predstavljaju po jedan takav programčić, a krenuću od meni omiljene, Vijnete. Vijneta je aplikacija koja u svega 180 kilobajta kreativnom korisniku pruža gotovo beskrayne mogućnosti. Program se može koristiti na dva načina: može potpuno da zameni standardnu aplikaciju za fotografisanje, a mogu se u njoj otvoriti i fotografije snimljene pomoću neke druge aplikacije ili drugih uređaja. Kada se aplikacija koristi za fotografisanje, podržani su "touch focus" i "touch shutter", a sva bitna podešavanja dostupna su posle jednog dodira displeja ili pritiskom na "back" taster. Pored kompenzacije ekspozicije i izbora balansa belog moguće je isključiti autofokus, uključiti linije za pomoć pri kadriranju, izabrati rafalno

snimanje i, što je najzanimljivije, može se potpuno isključiti živi prikaz, te je svaka fotografija, snimljena na taj način, jedno malo iznenađenje. E, a sad ono najlepše: u aktuelnoj verziji Vijneta poseduje 84 različita efekta i 59 varijanti za "uramljivanje". Efekti uglavnom emuliraju film, a variraju od klasičnog negativna i slajda, preko crno-belog i polaroida, pa sve do kros-procesa i "holgolikih" igračaka. Slično važi i za tzv. ramove koji, u stvari, mogu da budu izrezi u različitim proporcijama, ali i dijaramice ili polaroid transferi. Aplikacija radi na svim uređajima s Android operativnim sistemom, uz napomenu da na onim sporijim obrada i upis fotografije mogu prilično da potraju ako se koristi maksimalna rezolucija.

ZANIMLJIVI SADRŽAJI PO NAJPOVOLJNIJOJ CENI!

Izaberite najpovoljniji paket koji Vam donosi obilje zanimljivog sadržaja i pogodnosti. Koristite besplatan TvIT wireless uređaj i napravite hot spot u svome domu. Plaćajte tri usluge na jednom računu. Koristite istovremeno više usluga vrhunskog kvaliteta.

Orion TVIT

TELEVIZIJA INTERNET TELEFONIJA

Pretpлата za tri usluge
već od **1.990 dinara**
mesečno!

TvIT - tri usluge u jednom paketu:

TELEVIZIJA sa velikim izborom kanala i digitalnim kvalitetom slike

INTERNET uvek dostupan i stvarno neograničen uz brzine 1 do 10 Mbps

TELEFONIJA uvek slobodna fiksna linija sa 100 do 600 besplatnih minuta razgovora

ORION telekom Ozbiljna veza

Sve cene su izražene sa PDV-om.
Usluga dostupna na teritoriji pokrivenosti.
Za više informacija o ponudi: www.oriontelekom.rs

Prodaja:
011 4100 200

Panasonic Lumix DMC-GX1 Za iskusnije korisnike

OVO JE NAJNOVIJA NADogradnja PANASONIC G-SERIJE CSC (KOMPAKTNI SISTEMSKI FOTOAPARATI) FOTOAPARATA S KLASIČNIM DIZAJNOM I KREATIVNIM MOGUĆNOSTIMA KOJIMA TREBA DA PRIVUČE NAPREDNE KORISNIKE. PANASONIC LUMIX DMC-GX1 JE KOMPAKTAN, LAGAN, POSEDUJE POSLEDNJE TEHNOLOŠKE INOVACIJE I NA RASPOLAGANJU IMA PUNO RAZLIČITIH OBJEKTIVA. IMA SVE PREDUSLOVE DA MOŽE DA ZAMENI SKUPE I TEŠKE D-SLR FOTOAPARATE

Boris Bjelica

I pored toga što u nazivu ima broj "1", na prvi pogled može se zaključiti da je naslednik fotoaparata Lumix DMC-GF1. Uvođenjem nove GX kategorije, "Panasonic" je nastojao da obraduje i popuni prazninu koja je nastala, jer su napredni korisnici dva puta bili razočarani kada su se pojavili fotoaparati Lumix DMC-GF2 i Lumix DMC-GF3. Oni su bili moderni i s dosta tehničkih novina, ali više namenjeni širokom krugu korisnika i onima bez fotografskog znanja. Iskusniji korisnici, međutim, više vole fotoaparate koji imaju retro stil i više izdvojenih komandi. Nova GX-serija sada na mnogo jačem tržištu treba da se takmiči sa "Sony" i "Samsung" fotoaparatima sa APS-C senzorom. Lumix DMC-GX1 ima senzor od 16 miliona piksela (isti koji je koristio G3), maksimalnu osetljivost od ISO 12.800 i brže automatsko izoštravanje.

U RUCI

Ovaj fotoaparat izgleda gotovo isto kao model GF1 koji je privukao veliki broj iskusnijih korisnika. Ima jednostavan pravougaoni oblik s brojnim izdvojenim dugmičima za direktno postavljanje parametara. Ciljano je dizajniran da privuče korisnike kojima je prioritet na ručnim podešavanjima, a ne na savremenom izgledu. I pored spoljašnje sličnosti, on je više nego osveženje fotoaparata GF1, a tome najviše doprinosi displej osetljiv na dodir. Njega smo videli i na ostalim novijim modelima G-serije, ali kod ovog modela napravljen je odličan balans između izdvojenih komandi i komandi na displeju, osetljivom na dodir. Drugo značajno poboljšanje jeste veći i udobniji rukohvat koji obezbeđuje čvrsto i sigurno držanje ovog fotoaparata. "Panasonic" ovaj model nudi u crnoj i srebrnoj boji.

OBJEKTIV

Za razliku od "Olympusa" koji koristi stabilizaciju slike zasnovanu na pomeranju senzora, "Panasonic" ide u drugom pravcu i skoro svi njegovi objektivni imaju optičku stabilizaciju slike. "Panasonic" raspolaze bogatim izborom objektivna, a osnovni komplet objektivna biće Lumix G X Vario PZ 14-42 mm f/3,5-5,6 ASPH. POWER O.I.S. Ova nova serija je kompaktna i nema klasične prstenove za ručno zumiranje i izoštravanje, već dva dugmeta kojim se obavljaju ove dve operacije.

A RUKOHVAT

Znatno je veći i udobniji od bilo kojeg modela iz GF-serije i obezbeđuje čvrsto i sigurno držanje ovog fotoaparata.

B TRAŽILO

Nema ugrađeno optičko tražilo, ali za njega je "Panasonic" napravio novo eksterno elektronsko tražilo (DFC-LF2) koje se postavlja na šinu za blic. Ima potpuno nov konektor, pa se tako ne može koristiti za starije modele GF-serije i, naravno, kada se tražilo postavi na fotoaparat, nije moguće postaviti eksterni blic. Na njemu se može podešavati dioptrija i zakretati prema gore za 90 stepeni. Njegova rezolucija i uvećanje na nivou su onoga što imaju fotoaparati G2 i GH2.

C DISPLEJ

Ima displej dijagonale od tri inča s rezolucijom od 460.000 tačaka, što i nije baš najbolja ponuda koja se danas može naći na tržištu. Osetljiv je na dodir kao i ostali noviji fotoaparati iz G-serije. Na taj način moguće je kontrolisati parametre u meniju, prilikom pregledanja fotografije i birati mesto u kojem želite da fotoaparat postavi tačku izoštravanja, a možete i fotografisati direktnim dodirima na displej. Jedna od novina je i virtualni horizont.

OSETLJIV NA DODIR

I pored toga što sam se i ranije susretao s displejima osetljivim na dodir, kod ovog fotoaparata on je vrlo brzo postao moj omiljeni deo. Posедуje fantastičnu opciju – ne samo da selektuje polje izoštravanja jednostavnim dodirima displeja (možete birati veličinu tačke za izoštravanje, menjati žižnu daljinu kada je objektiv s motorizovanim zumiranjem na fotoaparatu već može i da fotografiše kada dodirnete displej. Sve postaje tako jednostavno: napravite kompoziciju koju želite i dodirnete displej kako biste izabrali autofokusno polje kada želite da snimate fotografiju. Kada dođete u situaciju da treba da snimate objekte koji se kreću, jednostavno pritisnete na displeju da obeležite objekat koji želite da fotoaparat prati i fotoaparat će ga pratiti sve dok objekat ne napusti displej, što je odlična stvar za akcione fotografije. Tako, kada je u pitanju rukovanje fotoaparatom, "potukao" je sve svoje konkurente u klasi. S uobičajenim režimima za fotografisanje kao što su: prioritet otvora blende, prioritet zatvarača ili ručno biranje parametara, ovaj CSC fotoaparat daje potpunu slobodu kakvu očekujete samo od D-SLR fotoaparata bez milion

BLIC

Ugrađeni blic izvlači se iz tela uz pomoć posebnog mehanizma i pozicioniran je izvan ose objektivna, a glava blica podiže se 24 mm iznad tela fotoaparata. I pored toga što nije predviđeno, mehanizam za podizanje blica može se zaključiti s glavom blica okrenutom ka gore, čime ćete dobiti lepše osvetljen objekat. Naravno, morate biti veoma pažljivi da ne oštetite mehanizam, a "Panasonic" bi mogao razmisliti da ovu mogućnost primeni u budućim modelima. Ima šinu s kontaktima za priključak eksternog blica.

PRIKLJUČCI

Pored klasičnog kombinovanog USB i video izlaza ima i HDMI video izlaz za prikaz fotografije i video-zapisa na televizorima velike rezolucije, priključak za žičani daljinski okidač, ali nema priključak za eksterni mikrofoni.

BATERIJA

Prostor za punjivu Li-jon bateriju koja nosi oznaku DMW-BLD10, ima kapacitet 1.010 mAh i kojom je moguće snimiti oko 310 snimaka ili 155 minuta video-zapisa. Iza istih vrata nalazi se prostor i za memorijsku karticu.

ZADNJA KONTROLNA DUGMAD

Na desnoj strani fotoaparata ima sedam kontrolnih dugmiča plus džojstik sa četiri smera kretanja. Dva funkcijska dugmiča Fn1 i Fn2 mogu se prilagoditi vlastitim potrebama za izbore neke od dvadeset sedam funkcija. Ako je to potrebno, može se dodeliti i ista funkcija na više dugmiča.

dugmiča, s kojima morate da se izborite pre nego što snimate fotografiju. Meni se kontrolise i podešava takođe na displeju, tako da je veoma lako podesiti fotoaparat. Ipak, za one kojima se ovakav način kontrole rada fotoaparata ne dopada, ostavljena je mogućnost kontrolisanja i regularnim kontrolama, koje su smeštene pored displeja. Kada pregledate snimljene fotografije, možete dodirima na displej zumirati ili jednostavno prelistavati slike. Kada snimate u manuelnom režimu rada, imate mogućnost prebacivanja između promene otvora blende i brzine zatvarača jednostavnim pritiskom na tačicu za izbor komandi na zadnjoj strani fotoaparata, a koji je smešten tačno gde se nalazi prst.

MOGUĆNOSTI

Ima mnogo mogućnosti za snimanje kreativnih fotografija i video-zapisa. Na gornjoj strani fotoaparata nalaze se ugrađeni blic i šina za dodatni eksterni blic, ukoliko želite da ga koristite. Ova šina može da se koristi i za postavljanje elektronskog tražila, koje se povezuje preko šine i priključka ispod Video-zapis snima u punoj HD

POGLED ODOZGO

Gornji deo fotoaparata najviše nalikuje fotoaparatu GF1. Pored okidača nalazi se točičić za izbor režima rada, dugme za direktno snimanje video-zapisa i dugme za direktan pristup iAUTO režimu rada, a novina je poluga za uključivanje fotoaparata.

rezoluciji (1.920 x 1.080) i može momentalno da se uključi pritiskom na malo crveno dugme na gornjem delu fotoaparata. Na gornjoj strani nalazi se i stereo-mikrofon koji se koristi prilikom snimanja videa, ali nema priključak za eksterni mikrofon, što bi bilo očekivano. Postoji još samo jedno dugme na gornjoj strani za iA (Inteligentna automatika) režim rada. Ovo je opcija za one koji vole da brzo potraže pomoć od automatike fotoaparata jer će preuzeti punu kontrolu, automatski će prepoznati šta želite

da fotografirate i, u zavisnosti od toga, podesiti parametre na fotoaparatu. Za manje iskusne korisnike, tu su režimi rada sa scenama i kreativni filtri. Ima i virtuelni horizont, a sa 3D objektivom može da pravi i trodimenzionalne fotografije. Fotografije četiri snimka u sekundi, a kada snimate u SH režimu rada, moguće je fotografisati do 20 snimaka u sekundi, ali s rezolucijom od četiri miliona piksela i lošijim kvalitetom snimljenih fotografija. Ono po čemu se može pohvaliti jeste da je brzina izoštravanja zaista impresivna i sigurno je jedan od najbržih CSC fotoaparata.

KVALITET FOTOGRAFIJA

Ima senzor s rezolucijom od 16 miliona piksela, koji je isti kao i kod fotoaparata Lumix DMC-G3. Fini detalji na snimljenim fotografijama sačuvani su na širokom rasponu ISO osetljivosti. Za osetljivosti ispod ISO 800, šum na snimljenim fotografijama gotovo da ne predstavlja nikakav problem i uporediv je s onim koji daju D-SLR fotoaparati sa APS-C formatom senzora. Za osetljivosti iznad ISO 1.600 šum postoji, ali su fotografije upotrebljive. Ako fotografirate s maksimalnom osetljivošću od ISO 12.800, šum na snimljenim fotografijama biće na istom nivou kao što je bilo zrno na filmovima od ISO 1.600. Fotografije su dobro eksponirane, s dobrim dinamičkim opsegom za ovu veličinu senzora, a i reprodukcija tena lica je dobra.

NA TESTU

ISO 400

ISO 3.200

ISO 6.400

UTISAK

Zaista mi je bilo zadovoljstvo koristiti ovaj fotoaparat jer ima dobro raspoređene komande koje, zajedno s displejom osetljivim na dodir, omogućavaju brzo i jednostavno postavljanje željenih parametara. Pored toga što se vidi da je jasno usmeren prema korisnicima koji više vole ručno podešavanje, ovaj fotoaparat ima i odličan, potpuno automatizovan, način rada. Tu je, pre svega, veoma važan sistem za prepoznavanje lica (Face Detection), koji s brzim autofokusnim sistemom omogućava brzo i precizno izoštravanje. Možda nije najmanji i najlakši CSC fotoaparat na tržištu, ali je pogodan za one koji žele fotoaparat dobrih karakteristika i može da stane u džep, što je apsolutno izvodljivo ako na njega stavite neki od tzv. palačinka objektiv. Snimljene fotografije dobrog su kvaliteta i s osetljivostima do ISO 800 mogu da se, rame uz rame, nose i sa D-SLR fotoaparatima koji imaju veći senzor.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	PANASONIC LUMIX DMC-GX1
Cena (sa PDV)*	60.600 din. (600 evra) telo
Priključak za objektiv-bajonet	Micro 4/3
Faktor uvećanja žižne daljine	2 x
Tip senzora / veličina	Live MOS / 17,3 x 13 mm
Odnos strana senzora	1,5 (4:3)
Efektivna rezolucija	16 miliona piksela JPEG, RAW, RAW + JPEG, MPO+JPEG (sa 3D objektivom) / AVCHD, MPEG4 (video-zapis)
Format u kojem snima	nema (može se kupiti dodatno elektronsko tražilo)
Tražilo	3 inča (7,5 cm) sa 460.000 piksela, osetljiv na dodir sistem s detekcijom kontrasta
Displej	da
Autofokus	60 s do 1/4.000 s i B
AF osvetljivač	1/160 s
Brzina zatvarača	4 snimka u sekundi, 7 fotografija u RAW formatu ili 28 fotografija u JPEG formatu
Sinhronizacija blica	iAuto, P, A, S, M, C1, C2 i 17 programa sa scenama
Brzina kontinualnog fotografisanja	višezonsko, centralno i spot
Ekspozicijski režimi rada	Auto i ručno (od 100 do 12.800 s korakom 1/3)
Merni sistem	+/- 5 EV (korak 0,3 EV)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	+/-2 (korak 0,3 EV)
Korekcija ekspozicije	3,5 ili 7 snimaka s korakom +/- od 0,3 do 2 EV
Korekcija snage blica	Auto, 5 definisanih opcija, prethodno izmereni i u kelvinima
AutoBracketing	da/ da
Balans belog	da
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	TTL
Ugrađeni blic	SD / SDHC / SDXC
Blic TTL sistem	da (žičani DMW-RSL1)
Tip memorijske kartice	da
Daljinski okidač	da
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	ne (koristi optičku stabilizaciju slike na objektivu)
Stabilizacija slike	USB 2.0 / video izlaz, daljinski okidač i mini HDMI
Priključci	Li-jon baterija DMW-BLD10 (1.010 mAh)
Napajanje	oko 310 snimaka ili 155 minuta video-zapisa
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	116 x 68 x 39 mm / 272 g
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)	Li-jon baterija DMW-BLB13, punjač, poklopac za telo, kabl, USB kabl, video-kabl i CD-ROM s programima
Sadržaj kutije	www.panasonic.rs
Informacije	

*Cene su okvirne i podložne promenama

- +** Kompaktan dizajn, kvalitet izrade, jednostavan za rukovanje, odličan displej osetljiv na dodir, mogućnost podešavanja velikog broja parametara, kvalitet snimljenih fotografija do ISO 800, HD video-zapis, brz AF.
- Nedostatak ugrađenog optičkog tražila, nema priključak za eksterni mikrofon, ograničen broj manualnih podešavanja kada se snima video-zapis, kvalitet snimljenih fotografija kada se fotografise u SH režimu rada.

OCENA

Kvalitet izrade:	■■■■■
Rukovanje:	■■■■■
Mogućnosti:	■■■■■
Kvalitet fotografije:	■■■■■
Cena/Kvalitet:	■■■■■
UKUPNA OCENA	■■■■■

Jinbei Digital Pioneer DP SIII-300

DA SE NA TRŽIŠTU FOTOGRAFSKE OPREME VODI VELIKA BORBA SVEDOČI SKORO SVAKODNEVNA POJAVA NOVIH MODELA. U TOJ UTAKMICI NAJBOLJE PROLAZI PUBLIKA JER JE REZULTAT NEUOBIČAJEN: SVE VEĆI KVALITET, A SVE NIŽA I PRISTUPAČNIJA CENA

Milan Živković

Do naše redakcije premijerno su stigli novi proizvodi kompanije "Jinbei", a među njima se izdvaja studijska glava SIII300 iz nove linije Digital Pioneer. Ovaj kineski proizvođač uspeo je da se održi i izbori s konkurencijom, prvo na kineskom, a potom i na svetskom tržištu, prvenstveno zbog toga što neprekidno unapređuje proizvodnju. Uređaji za priključivanje dodatne opreme koriste oproban sistem Bowens standarda (namenjen prvenstveno modifikatorima svetla), što predstavlja garanciju da s nabavkom nećete imati problema. Najvažnija osobina Digital Pioneer serije jeste mogućnost daljinske kontrole putem posebnog uređaja JB RC i to na frekvenciji 2,4 GHz.

Uređaj stiže upakovan s već montiranom fleš-lampom koju štiti plastični poklopac, što znači da već pri nabavci morate definisati da li ćete kupiti standardni difuzer ili neki drugi modifikator svetla. Sjedne strane, to je dobro jer u cenu nije uračunat ovaj deo koji mnogima nikada neće biti potreban. Nosač je montiran blizu prednjeg kraja kako bi težina uređaja parirala težini dodatne opreme. Treba napomenuti i to da se nosač može montirati i s gornje strane glave kako bi se iskoristili plafonski nosači, a da glava ne stoji okrenuta naopako, što je u ovom slučaju posebno važno zbog kontrolnog digitalnog panela. Kada ga već pominjemo, treba reći da su kontrole lako dostupne, ali da ova fleš-glava koristi nešto drugačije sisteme od onih na koje ste možda navikli. To u prvom trenutku može da vas zbuni, mada nakon nekog vremena one postaju logične. Prva stvar jeste da je sistem takav

da svaku od opcija treba odabrati kretanjem kroz meni i potom je podesiti na željenu vrednost, što bi samo naizgled moglo da smeta jer kada jednom podesite osnovne parametre, sve što vam preostaje jeste podešavanje snage. Kontrole fleš-lampe i pilot lampe su odvojene, ali ih je moguće nakon toga proporcionalno menjati. Postoji nekoliko zanimljivih rešenja kao što je, na primer, obaveštenje o spremnosti za sledeći blesak: ako isključite zvučni signal, tada se pilot lampe uključuju tek kada je uređaj spreman za okidanje. Fleševi iz serije DP SIII imaju automatizovano pražnjenje (dumping), što je odlično ako tokom snimanja smanjujete snagu, ali kondenzatore prazne aktivnim bleskanjem tako da u prvom trenutku ovo može da vas zbuni jer izgleda kao da se uređaj sâm aktivira. Sudeći prema karakteristikama, u pitanju je veoma zanimljiv i robustan uređaj koji u kombinaciji s daljinskim kontrolerom pruža mnogo mogućnosti za lak i pre svega udoban rad. Ostale fleš-glave serije DP SIII i njihove mogućnosti vidite u tabeli.

Kontrolni panel na zadnjoj strani fleš-glave. Pored velikog dugmeta za uključivanje nalaze se i dva dugmeta za kretanje kroz meni, dugme za izbor načina rada, test dugme i dva za podešavanje izabranih parametara.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	DP SIII-300
Cena (sa PDV)*	20.000 din. (180 evra)
Maksimalna snaga	300 Ws (vođeći broj 60)
Kontrolna snaga	1 - 1:32 u koracima od 6 vrednosti blende ili 1/10 snage
Kontrolno svetlo (pilot)	E27 250W
Aktiviranje	sinхро kabl ili daljinski okidač
Vreme punjenja	0,5 - 1,5 sekundi
Trajanje bljeska	1/3.000 sekundi
Temperatura svetla	5.500 K (+/- 200 K)
Težina	2,4 kg
Dimenzije (D-Š-V)	385 x 135 x 195 mm
Kontrole uređaja	daljinski digitalni sistem DP SIII-300 fleš glava, zaštitni poklopac, pilot lampa, sinхро kabl i kabl za napajanje
Sadržaj kutije	
Informacije	www.fotovideosvet.rs

*Cene su okvirne i podložne promenama

OCENA

Konstrukcija:	■■■■■
Rukovanje:	■■■■■
Mogućnosti:	■■■■■
Cena/Kvalitet:	■■■■■
UKUPNA OCENA	■■■■■

Model	DP SIII-400	DP SIII-500	DP SIII-600	DP SIII-800
Snaga	400 Ws	500 Ws	600 Ws	800 Ws
Vođeći broj	66	72	80	90
Vreme punjenja	0,5 - 1,7 s	0,5 - 1,9 s	0,5 - 2,1 s	0,5 - 2,2 s
Trajanje bljeska	1/2.600 s	1/2.200 s	1/2.000 s	1/1.800 s

JB-RC DALJINSKI KONTROLER I OKIDAČ

Sistem koji smo do sada viđali samo na najskupljim uređajima sada je postao dostupan svim fotoentuzijastima. Nema više spuštanja glava ili penjanja na merdevine kako biste promenili načinu bleska kada su fleševi visoki. Odlična pomoć jeste i ako koristite fotografisanje direktno s računara. Kada uključite JB-RC kontroler, prvo što vidite jeste da displej izgleda identično kao kontrolni ekran fleš-glava, tako da je veoma jednostavno koristiti ga. Uglavnom ova spravica obavlja svoj posao izuzetno dobro, ali bi sistem kontrole mogao biti bolje rešen, tj. kao i kod fleš-glava - sve je u navikama. Kontroler nema posebno dugme za test snimke,

već u meniju morate odabrati opciju test i pritisnuti dugme OK. Druga uslovna mana jeste nedostatak stopice ili nekog drugog sistema za montažu na fotoaparat, što stvara problem ako kontroler želite da koristite i kao okidač i to sa sinhronizacijom na 1/200 s. Sinhronizacija je moguća samo preko PC konektora, pa ako ga nema na fotoaparatu, moraćete da kupite klasične okidače. Bilo kako bilo, verovatno će sledeća generacija imati i ono što sada nedostaje, iako je sve to, kako sam već rekao, samo stvar navike jer je daljinski sistem kontrole budućnost rada u studiju.

Nov monitor kako ga odabrati

U OVOM BROJU PRIKAZAĆEMO VAM ČETIRI MONITORA RAZLIČITIH MOGUĆNOSTI I CENE, KAKO BISMO POMOGLI ČITAOCIMA KOJI SU ZVALI REDAKCIJU I RASPITIVALI SE O TOME KOJI MONITOR KUPITI, KAO I SVIMA OSTALIMA KOJI IMAJU TU DILEMU. U MOMENTU KADA JE NA TRŽIŠTU OGROMAN BROJ PROIZVOĐAČA I JOŠ VEĆI BROJ MODELA, TEŠKO JE PRONAĆI ONAJ KOJI MOŽE DA ZADOVOLJI FOTOGRAFSKE POTREBE, A DA NE NAPRAVI PREVELIKU RUPU U BUDŽETU NAMENJENOM FOTO-OPREMI

Milan Živković

HP ZR 2440 W XW477A4

UKUPNA OCENA

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	HP ZR244W
Cena	40.490 dinara (370 evra)
Tip panela i rezolucija	S-IPS, 1.920 x 1.200 pix
Veličina tačke	0,270 mm
Veličina dijagonale	24 inča (61 cm)
Ugao posmatranja	178° - 178°
Dinamički kontrast	2.000.000 : 1
Osvetljenje	350 cd/m ²
Naginjanje	-5° do +35°
Rotiranje	-45° do +45°
Potrošnja el. energije	25 W
Dimenzije s postoljem	56,2 x 42,9 x 23,5 cm
Informacije	www.comtrade.rs

* Cene su okvirne i podložne promenama

- +** Kvalitet izrade, dinamički kontrast, mogućnost podešavanja visine, rotiranje, priključci, USB hub (hub), potrošnja struje, cena.
- Nedostatak analognog i D-sub konektora. Neznatno manji kolorni gamut od starijeg modela bez LED osvetljenja.

LG IPS235V

UKUPNA OCENA

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	LG IPS235V
Cena	19.990 dinara (180 evra)
Tip panela i rezolucija	IPS, 1.920 x 1.080 pix
Veličina tačke	0,265 mm
Veličina dijagonale	23 inča (58,4 cm)
Ugao posmatranja	178° - 178°
Dinamički kontrast	5.000.000 : 1
Osvetljenje	250 cd/m ²
Naginjanje	-5° do +35°
Rotiranje	-45° do +45°
Potrošnja el. energije	33 W
Dimenzije s postoljem	54,7 x 41,7 x 19,1 cm
Informacije	www.gigatronshop.com

* Cene su okvirne i podložne promenama

- +** Najpristupačniji model na našem malom testu vredi svaku uloženu paru. Dobar kvalitet slike.
- Izduženi format u pojedinim slučajevima može biti nedostatak, a uslovna mana jeste nemogućnost rotiranja.

Jedan od monitora koji smo do sada predstavili (u broju 84) jeste LG Flatron IPS231p. U međuvremenu, proizvodnja i razvoj se nastavljaju, tako da smo ovoga puta dobili priliku da vidimo šta pruža jedan od novih modela pod imenom LG IPS235V. Prvo što se može primetiti jeste mnogo veća pažnja posvećena kvalitetu materijala i završnoj obradi nego na starijem modelu, tako da ostavlja mnogo ozbiljniji utisak. I postolje je redizajnirano, tako da sada sigurno stoji na stolu a na samom ekranu se nalazi i posebna 3H folija koja osetljivu površinu ekrana efikasno štiti od ogrebotina. Nakon kalibracije koju je moguće uraditi putem šest kolornih kanala (RGBCMY) monitor daje veoma dobar i kvalitetan prikaz fotografija.

SAMSUNG SYNCMASTER T23A350E

UKUPNA OCENA

Želite monitor na kome možete obrađivati fotografije ali istovremeno u svojoj sobi nemate TV? "Samsung" vam nudi rešenje u obliku uređaja koji može samostalno da radi kao TV prijemnik a istovremeno je i veoma kvalitetan LED računarski monitor. U prvom trenutku ovakvo rešenje može biti čudno jer obično su multifunkcijske stvari kompromis. "Samsung" je u kvalitetan monitor ubacio TV prijemnik, dodao daljinski kontroler i na taj način "jednim udarcem ubio dve muve". Jedina mana ovog uređaja jeste kruto postolje (nema rotiranja ekrana), ali je zato on jedini uređaj na ovom testu s modernim kontrolama koje su osjetljive na dodir.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	SYNCMASTER TA 350
Cena	28.490 dinara (260 evra)
Tip panela i rezolucija	IPS, 1.920 x 1.080 pix
Veličina tačke	0,265 mm
Veličina dijagonale	23 inča (58,4 cm)
Ugao posmatranja	170° - 160°
Dinamički kontrast	Mega Dynamic Contrast Ratio
Osvetljenje	250 cd/m ²
Naginjanje	0° do +20°
Rotiranje	-
Potrošnja el. energije	50 W
Dimenzije s postoljem	56 x 43 x 24 cm
Informacije	www.samsung.rs

* Cene su okvirne i podložne promenama

- +** Kvalitet izrade, priključci, mogućnost korišćenja redizajnirane PIP opcije, HDMI media hub (media hub), USB media plejer (media player), cena.
- Male mogućnosti podešavanja položaja (donekle ih koriguje tehnologija Magic Angle).

ASUS PA246Q

UKUPNA OCENA

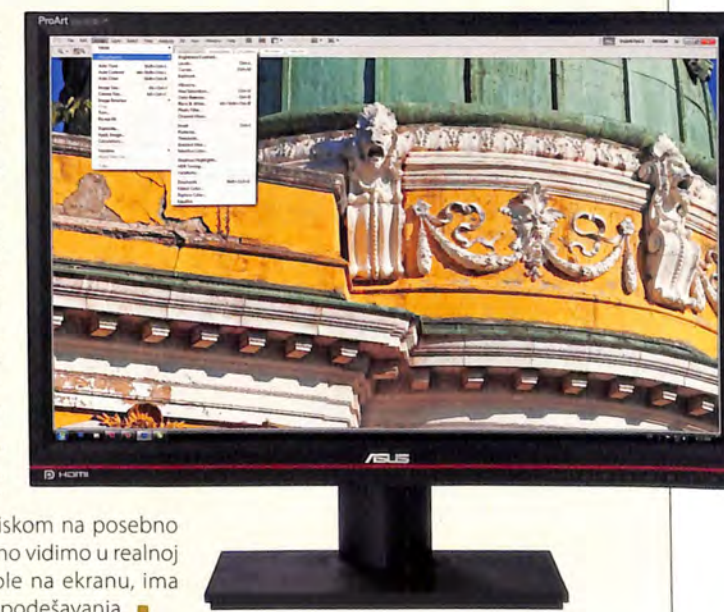
TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	ASUS PA246Q
Cena	50.000 dinara (480 evra)
Tip panela i rezolucija	P-IPS, 1.920 x 1.200 pix
Veličina tačke	0,27 mm
Veličina dijagonale	24,1 inča (61,1 cm)
Ugao posmatranja	178° - 178°
Dinamički kontrast	Asus Smart Contrast 50.000 : 1
Osvetljenje	400 cd/m ²
Naginjanje	-5° do +20°
Rotiranje	-45° do +45°
Potrošnja el. energije	75 W
Dimenzije s postoljem	68,3 x 45,7 x 29,8 cm
Informacije	www.dl.rs

* Cene su okvirne i podložne promenama

- +** Vrsta panela i kvalitet izrade, mogućnost podešavanja visine, rotiranje, priključci, čitač kartica, QuickFit funkcija.
- Nema automatizovanu rotaciju slike.

Korporacija Asus odavno je poznata u svetu IT industrije, kao poznat proizvođač izuzetno kvalitetnih delova računara. Pre nekoliko godina uključili su se i u segment proizvodnje monitora i ovo je njihov prvi monitor namenjen dizajnerima i naravno fotografima. Monitor karakteriše najširi prikaz game koji ga približava sledećoj cenovnoj kategoriji: 100% sRGB i 98% Adobe RGB kolornog prostora. Ima i mogućnost podešavanja boja u šest osa (R, G, B, C, M, Y) a ima i opciju PIP. Ugrađeni HDMI, D-Sub i DVI-D ulazi, USB hub sa 2 priključka, 7 u 1 čitač kartica (SD, MS, MS Pro, MS Duo, xD, MMC, SM). Monitor ima QuickFit funkciju kojom, pritiskom na posebno dugme, dokument na kojem radimo vidimo u realnoj veličini. Kada pominjemo kontrole na ekranu, ima sedam dugmića, što olakšava sva podešavanja.

FOTOVIDEO SVET
 Dobanovačka 56, 11080 Beograd-Zemun: Tel: +381 11 373 9434; +381 11 373 9449 Mob: +381 63 305 931; www.fotovideosvet.rs

Nikon Coolpix S1200PJ

Treća generacija

PRE NEKOLIKO GODINA POTENCIJAL MALENIH PROJEKTORA UVIDELI SU INŽENJERI IZ "NIKONA", A SADA VAM PREDSTAVLJAM TREĆI MODEL IZ "PJ" FAMILIJE

Srđan Abdjević Abdee

A OBJEKTIV
Objektiv korisnog raspona ali ograničene svetlosne moći.

B PROJEKTOR
Dijagonala projektovane slike može da bude i preko jednog metra.

1 Točkić za fokusiranje slike sa projektora.

2 Dugme za direktan pristup opciji snimanja video-materijala.

3 Umesto ekrana osetljivog na dodir, na ovom modelu su se odlučili za dobre stare dugmiće.

4 Displej sa 460.000 tačaka.

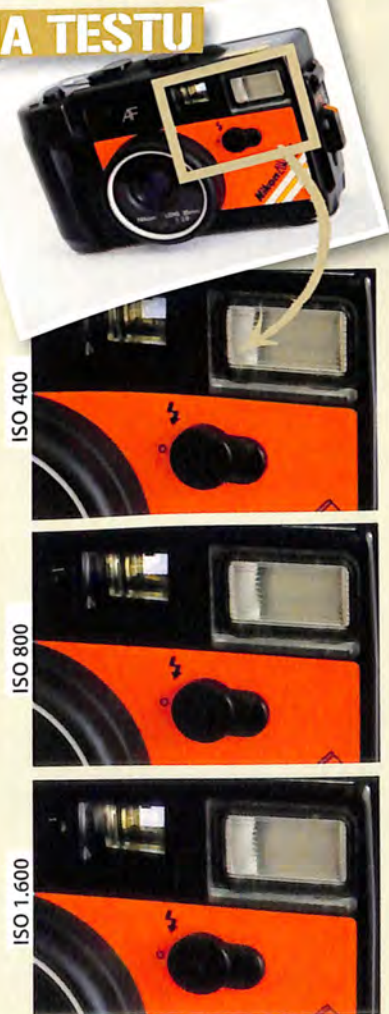
blagi pad oštine po uglovima kadra karakterističan za ovaj tip objektiva. Ako ne koristimo neki od "scenskih" režima rada fotografije mogu izgledati blago "isprano", pa je u tom slučaju potrebno pribeći postprodukciji u fotoaparatu ili naknadnoj obradi u

nekom od editora digitalnih fotografija. Za punu rezoluciju osetljivost može se birati u rasponu od ISO 80 do 1.600, a prilikom korišćenja većih osetljivosti, tj. 3.200 i 6.400, rezolucija se smanji na tri megapiksela. ■

UTISAK

Coolpix S1200pj je nešto na pola puta između "gedžeta" i dobrog kompaktnog fotoaparata. Nije veliki broj onih kojima je ovakva spravica neophodna, ali može biti zanimljiva, npr., slikarima kao moderna verzija kamere obskure ili japijima koji svoju prezentaciju mogu uvek imati uz sebe, u džepu sakoa.

NA TESTU

Ako je verovati stručnjacima za marketing i društvenim mrežama, budućnost je u deljenju. Da je deljenje multimedija-lnih sadržaja hit svedoče brojne reklame za sve moguće "pametne" uređaje koji omogućavaju "aploud" svega i svačega u roku od odmah. Ali šta se dešava kad fotografije i video-klipove treba podeliti s osobama u istoj prostoriji, a pritom u blizini nema računara, projektora ili velikog televizora? Tu na scenu stupaju tzv. pikoprojektori, koji mogu da budu zasebni uređaji ili ugrađeni u neku drugu spravicu. Pre nekoliko godina potencijal ovih malenih projekora uvideli su inženjeri iz "Nikona", a sada vam predstavljamo treći model iz "pj" familije, tj. Coolpix S1200pj.

SPOLJAŠNJOST

Na prvi pogled, ovaj fotoaparati izgleda slično mnogobrojnim kompaktnim modelima s "periskopskim" objektivom. Upakovan je u kvalitetno crno (ili roze) kućište, ne preterano malih dimenzija. Za razliku od sličnih "klasičnih" malenih fotoaparata, S1200pj na prednjoj strani poseduje klizna vratašca s natpisom "PROJECTOR". Njihovom aktivacijom prelazi se u režim reprodukcije. Svetlina projektovane slike je 20 lumena, što znači da je za kvalitetan prikaz neophodno obezbediti što mračnije uslove i što svetliju podlogu. Rezolucija projektora je i dalje VGA (640x480), a veličina projektovane slike može biti u rasponu od 13 do 150 cm. Projektor, nažalost, nema autofokus tako da se oština mora podesiti ručno, pomoću točkića s gornje strane. Vlasnici "aj" uređaja kompanije "Apple" mogu posle dokupljanja odgovarajućeg kablova povezati svoje telefone i

ostale uređaje na ovaj fotoaparati i tako dobiti neverovatno mali "kit" za veoma efektne poslovne prezentacije.

Ako bismo projektor ostavili po strani, S1200pj mogao bi se svrstati među fotoaparate s prosečnim specifikacijama i mogućnostima. Objektiv univerzalnog raspona sa 5 puta optičkim zumom (28-140 mm) zbog specifične konstrukcije ima maksimalne otvore blende od f/3,9 na širokom do f/5,8 na telefoto kraju, što predstavlja ograničavajući faktor kada su svetlosni uslovi u pitanju. Stvar pomalo vadi optička stabilizacija, ali generalno, ovo je fotoaparati za vedre dane. Minimalna blizina izoštavanja u makrorežimu je tri centimetra. Kontrolni sistem tipičan je za "uperi i škljocni" fotoaparate, pa su komande svedene na mogućnost kontrole ISO osetljivosti, balansa bele, kompenzacije ekspozicije i odabir načina merenja svetla i rada autofokusa. Pored "program" režima, može se birati između potpune automatike i velikog izbora scena. Kao što je sada uobičajeno, fotoaparati ne poseduje tražilo, ali je displej dobrog kvaliteta sa 460.000 tačaka i za razliku od prethodnika, nije osetljiv na dodir.

MOGUĆNOSTI

Sveukupni utisak o radu je pozitivan jer je brzina fotoaparata dobra – uključuje se za oko jedan sekund, a u dobrim svetlosnim uslovima i autofokus je dovoljno brz u većini situacija. Za snimanje je zadužen senzor rezolucije od 14,1 megapiksela, koji pored fotografija snima i video u HD (720p) rezoluciji sa stereo-zvukom. Kvalitet snimljenih fotografija generalno je dobar, uz

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	NIKON S1200 pj
Cena (sa PDV)*	39.990 din. (385 evra)
Efektivna rezolucija	14,1 megapiksel
Tip senzora	CCD, 1/2,3 inča
Objektiv	28-140 mm (ekv. 35 mm)
Maks. otvor blende	F3,9-5,8
Min. daljina izoštavanja	3 cm
Stabilizacija slike	da
Format u kojem snima	JPEG
Merni sistem	na čitavoj površini
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P
Brzina zatvarača	4 s do 1/1.500 s
Projektor	4 s do 1/1.500 s sistem sa tri svetla, jednom pločom i sekvencijalnim prikazivanjem boja. Svetlina: do 20 lumena, veličina slike: 5 do 60 in., projekcijska udaljenost: približno 0,26 do 3,1 m, izdržljivost (radni vek baterije): približno 1 sat sa baterijom EN-EL12, rezolucija (izlaz): VGA ekvivalent
Ekv. osetljivost (ISO)	80-6.400
Video zapis: format / maks. rezolucija	h264, 720p
Displej	3 inča (7,5 cm) sa 461.000 piksela
Tražilo	ne
Tip memorijske kartice	SD / SDHC / SDXC
Tip baterije	Li-jon, EN-EL12
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	oko 200 snimaka
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiva)	107 x 64 x 23 mm / 186 g
Sadržaj kutije	kaiš, baterija, AC adapter za punjenje, CD s programima, konektor i konvertor CD-ROM
Informacije	REFOT B, 011/64-56-151, www.refot.com, www.nikon.rs

*Cene su okvirne i podložne promenama

- Projektor, izrada, raspon objektiva.
- Cena, maksimalni otvori blende.

OCENA

Kvalitet izrade:

Rukovanje:

Mogućnosti:

Kvalitet fotografije:

Cena/Kvalitet:

UKUPNA OCENA

NOVO!
Hibridna baterija
sada od 2500mAh

Zahvaljujući svom niskom stepenu samopraznjenja, MaxE serija baterija zadržava 75% svog kapaciteta i do 3 godine skladištenja!

Za razliku od standardne Max E serije, Ansmann sada nudi unapređeni tip "maxE Plus" sa 20% većim kapacitetom: Mignon AA sa 2500mAh, 9V E-blok sa 250mAh, Baby C sa 4500mAh dok su Mono D sa 8500mAh. Rezultat ove tehnologije je utrostručeni broj snimaka na zahtevnim fotoaparata sa jakim blicevima, kao i sigurna energetska rezerva u dugom intervalu.

max e⁺

AEP
Alt Energetika Plus

Distribucija mobilne energije
Alt Energetika Plus d.o.o., Pazinska 17
11000 Beograd, Tel: 011/ 2492 537
office@altenergetika.com
www.altenergetika.com

Canon G1 X

Kompaktna revolucija

KAO ŠTO ZNATE, KOMPAKTNI FOTOAPARATI SU MOJA SLABA TAČKA I MNOGO IH VOLIM. I EVO, BAŠ OVIH DANA SHVATIO SAM DA IH VOLIM JOŠ VIŠE NEGO PRE. ZAŠTO? PA ZBOG NOVOG CANONA G-SERIJE. DA, U PITANJU JE G1 X

✪ Srđan Abdijević Abdee

Posle dužeg vremena, u rukama imam nešto što je super i samo po sebi i, što je još lepše, najava jednog novog trenda kada su u pitanju kompakti namenjeni iskusnijim korisnicima.

KONSTRUKCIJA

Ovaj model, prvi put kada je "Canon" u pitanju, donosi veliki senzor u malom pakovanju. Kada kažem veliki, mislim na pravi pravcati veliki CMOS senzor rezolucije 14,3 megapiksela i dimenzija 18,7 x 14 mm, koji je za nijansu manji od senzora APS-C formata, a daleko veći čak i od najvećih senzora koje su do sada koristili u kompaktnima. Zanimljiv podatak jeste to što je gustina piksela praktično ista kao na, do sada već dobro poznatom, APS-C senzoru sa 18 megapiksela, koji se koristi u modelu 600D. Veliki senzor rezultovao je i nešto većim telom, tj. G1 X nije baš "kompaktan kompakt". Zbog objektiv koji dosta viri iz tela, po dimenzijama približava se, na primer, žutomrljašima, ali i dalje je dovoljno mali da se može nositi u torbici uz svakodnevne potrepsine, poput novčanika, telefona i cigareta. Kvalitet izrade je, tradicionalno za G-seriju, odličan. Telo je od metala i na prvi pogled deluje robustno i "kadro" da izdrži višegodišnje nosanje. Na moju veliku

radost, inženjeri nisu bili u minimalističkom fazonu, pa G1 X obiluje eksternim kontrolama, što uključuje dva kontrolna točkica, kao i točkice za izbor režima i kompenzaciju ekspozicije. Kontrola zuma izvedena je u vidu polugice oko dugmeta okidača. Naravno, i ovde ću opet da gundam, jer su kontrole na zadnjoj strani pomerene previše udesno zbog velikog pokretnog displeja, što opet znači otežanu upotrebu fotoaparata jednom rukom. Tome posebno doprinosi potpuno pogrešno postavljeno dugme za zaključavanje ekspozicije. Realno, ono je trebalo biti na mestu na kome se nalazi ili dugme za brz pristup opciji snimanja video-materijala, ili, još bolje, dugme za ulazak u režim za prikaz snimljenih fotografija. Rukohvat je veoma dobar i generalno, G1 X je fotoaparati za koji se može reći da je udoban za držanje. Dijagonala displeja je 3 inča, a poseduje 920.000 tačaka, pa je prikaz veoma jasan i zaista je moguće videti da li ima grešaka u fokusu. Displej se može postaviti u gotovo sve položaje, a moguće ga je i "spakovati" okrenutog prema telu, što je super za transport ili za igru "analogne fotografije". Iako

DISPLEJ

Ako pokretni displej ima visoku rezoluciju, isto se ne može reći za korisnički interfejs, pa slova u menijima izgledaju veoma "retro" i vraćaju u vreme osmootnih računara.

A RUKOHVAT
Rukohvat je preko potreban jer Canon G1 X ne spada u kategoriju laganih fotoaparata.

B OBJEKTIV
Danak veličini senzora je platio objektiv koji čak i kad je uvučen viri toliko da onemogućava nošenje u bilo kom sem najvećem džepu. Iako liči, prsten nije za kontrolisanje nečega već samo zaštita za objektiv umesto koje se može navrnuti adapter za filtere i konvertere.

C TRAŽILO
Optičko tražilo više reda radi nego što je dobro. Malo i neprecizno.

je G1 X opremljen optičkim tražilom, to je deo oko koga se ni najmanje nisu potrudili, pa je i dalje reč o klasičnom, nepreciznom "tunelu" koji prati zum na objektivu, ali istovremeno ne daje bilo kakve informacije, te je nemoguće a ne steći utisak da je tu samo da bi ga bilo i da bi daleko bolje rešenje bilo neko elektronsko tražilo. Što se brzine rada tiče, G1 X se odmakao od svojih predaka i nalazi se tačno na pola puta između D-SLR-ova i "mališana". Kada je u pitanju pojedinačno fotografisanje i ako je kartica u fotoaparatu brza, praktično nikada nećete čekati na fotoaparati. Ako je u pitanju rafalno snimanje i ako se koristi kontinualni autofokus, situacija je malo drugačija i rezultati nisu baš na vrhunskom nivou jer je polje dubinske oštine plitko i ne može da pokrije greške koje autofokus napravi. "Setačima" daleko veći problem može da predstavlja baterija sa autonomijom, deklarisanom na svega 250 snimaka, jer u praksi to znači nošenje rezervne baterije ili veoma štedljivu upotrebu i ostajanje u dometu civilizacije i utičnice.

kvaliteta i ne razlikuje se od onoga što daju D-SLR ili CSC fotoaparati. ISO osetljivost može se podesiti u rasponu od 100 do 12.800, a kontrolu je u većini situacija moguće prepustiti fotoaparatu. U praksi se opušteno može koristiti čak i ISO 3.200, pogotovo kada se puca u RAW formatu i kada postoji mogućnost kontrole uklanjanja šuma u postprodukciji.

Canon G1 X poseduje mogućnost pravljenja HDR fotografija u samom fotoaparatu i postiže iznenađujuće dobre rezultate. Sistem za merenje svetla je dobar, uz napomenu da povremeno malo preeksponira, te je neophodno u nekim situacijama posegnuti za točkicom za kompenzaciju. Oštrina u centralnom delu kadra je dobra, ali je zbog konstrukcije objektivna primetno blago zamućenje po čoškovima. U situacijama kada je potrebna što duža ekspozicija, u pomoć priskače ugrađeni ND filter.

Kada je video-snimanje u pitanju, G1 X je dobar, ali u strogo amaterskim okvirima jer, iako je kvalitet materijala u 1080p rezoluciji, na relativno visokom nivou, ni autofokus, ni merenje svetla često ne obavljaju svoj posao baš najbolje. Iako prilikom snimanja radi zum, njegovo korišćenje baš i ne preporučujem, jer se prilikom zumiranja često dešavaju greške u fokusu, a do izražaja dolazi "mušičavost".

NA TESTU

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	CANON G1X
Cena (sa PDV)*	92.000 din. (828 evra)
Efektivna rezolucija	14,3 megapiksela
Tip senzora	CMOS, 18,7 x 14 mm
Objektiv	15,1 x 60,4 (28-112 mm ekv. 35 mm)
Maks. otvor blende	F2,8-5,8
Min. daljina izoštravanja	20 cm
Stabilizacija slike	da
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW+JPEG
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, S, A, M na čitavoj površini, centralno i spot
Merni sistem	
Brzina zatvarača	60 s do 1/4.000 s
Brzina kontinualnog fotografisanja u maksimalnoj rezoluciji	4,5 fotografije u sekundi
Ekv. osetljivost (ISO)	100 - 12.800
Video zapis: dužina / format / maks. rezolucija	MOV, H.264, 1080p
Displej	3 inča (7,5 cm) sa 920.000 piksela
Tražilo	da
Tip memorijske kartice	SD / SDHC / SDXC
Tip baterije	Li-jon (NB-10L)
Karakteristike baterije (prema CIPA standardu)	250 snimaka
Dimenzije / masa	116,7 x 80,5 x 64,7 mm / 534 g
Sadržaj kutije	kaiš za nošenje, baterija, AC adapter, USB i video-kablovi i CD s programom
Informacije	www.canon.rs

*Cene su okvirne i podložne promenama

OCENA

Konstrukcija:	■■■■■■■■■■
Rukovanje:	■■■■■■■■■■
Mogućnosti:	■■■■■■■■■■
Kvalitet fotografije:	■■■■■■■■■■
Cena/Kvalitet:	■■■■■■■■■■
UKUPNA OCENA	■■■■■■■■■■

- ➕ Veliki senzor, kvalitet snimljenih fotografija, kvalitet izrade, gabariti, kontrolni sistem, pokretni displej.
- ➖ Cena, maksimalni otvor blende u telefoto području, video-mogućnosti, otežano korišćenje jednom rukom.

UTISAK

Korak napred, pogotovo kada je u pravom smeru, uvek treba biti pohvaljen, ali nije na odmet reći i ono "biće bolje sledeći put". Da se G1 X cenom nije opasno približio najboljim CSC fotoaparatom, imao bi svoju bezrezervnu preporuku, ali za ovaj novac postoje ipak bolja rešenja na tržištu, uključujući i pojedine modele od samog "Canona". Naprimera, za manje para, kupovinom modela S100 može se napraviti kompromis po pitanju kvaliteta fotografije, a opet imati kvalitetan fotoaparati daleko manjih gabarita. Ako se odlučimo za kupovinu D-SLR-a, poput 600D, za slično ulaganje dobićemo daleko fleksibilniji fotoaparati uz kompromis po pitanju većih dimenzija. Uglavnom, ko ima para, a hoće odličan fotoaparati koji će svuda nositi, neka sebi priušti G1 X i neće se preći...

- 1 Dugme kome je moguće proizvoljno dodeliti neku od mnogobrojnih ponuđenih funkcija.
- 2 Dugme za ulazak u režim prikaza snimljenog materijala je na pogrešnom mestu. Pod prstom želim dugme za zaključavanje ekspozicije.
- 3 Za nijansu češće nego što bi trebalo, neophodan točkica za kompenzaciju ekspozicije.
- 4 Dugme okidača je moglo biti udubljeno ili sa teksturom. Olakšavajuća okolnost je dobro razdvojeno prvo koleno.
- 5 Kao i obično, kontrole sa zadnje strane postavljene su tako da je nemoguće fotoaparati koristiti jednom rukom.

Lexmark C540N Veliki-mali štampač

ZAJEDNO S "LEXMARKOVIM" UREĐAJEM GENESIS NIO (NOW IN ONE) PROSTOR NA MOM STOLU PROTEKLOG MESECA DELIO JE I JEDAN OD NOVIH KOLOR-LASER ŠTAMPAČA. POVOD ZA TEST OVOG UREĐAJA JESTE PRIČA O DIGITALNOM NEGATIVU I NAMERA DA IH ODŠTAMPAM NA MOJIM "STARIM" ŠTAMPAČIMA, NA ŠTA SU ZAPOSLENI U "LEXMARKU" PREDLOŽILI DA PROBAM NEKE NOVE UREĐAJE

✦ Milan Živković

Inisu pogrešili, jer su nova konstrukciona rešenja rezultirala smanjenjem veličine i mase, nižom cenom uređaja i drastično jeftinijim tonerom. Prvo što se može primetiti jeste da su dimenzije kućišta skoro za polovinu manje nego kod mojih štampača iz serije 530. Bilo je veoma zanimljivo gledati uređaj i razmišljati kako je konstruktorski tim uspeo sve da spakuje u tako malo kućište. Odgovor sam pronašao u trenutku kada sam, po navici, otvorio prednji deo gde obično stoje kartridži. Ali tamo gde bi trebalo da budu četiri kasete s tonerom, zupčanicima, valjcima i ostalom "skalamerijom" – nema poznatih stvari. Upravo tu sakrivena je tajna "slim linije" ovog uređaja jer se kasete s tonerom nalaze sa strane i uopšte ne izgledaju kao one na koje sam navikao. Osim po veličini, uopšte se ne razlikuju od, recimo, kartridža za inkdžet. I tako sve postaje jasno: sva ona mehanika namenjena samo jednom kartridžu, postala je sastavni deo samog uređaja, a jednostavna kasetna napunjena tonerom jeste deo koji se sada menja. Ova mogućnost sada najviše će značiti onima koji nemaju potrebu za nekom ekstremnom količinom štampiranja jer omogućava veoma ekonomičnu eksploataciju zbog znatne razlike u ceni.

Kvalitet štampe zaslužuje ocenu izuzetan jer je distribucija tonera ravnomerna, pa čak ni velike crne površine, nekadašnja noćna mora svih laserskih štampača, ne predstavljaju nikakav problem. Uostalom, mislim da je ovo prvi uređaj koji ću vratiti s testa s ozbiljno potrošenim tonerom, jer nema dana da ne odštampam neku fotografiju. A što se štampe tiče, u meniju za izbor vrste papira nalaze se "heavy" i "rough paper", što znači da je i jedna od najvećih zamerki nemogućnost štampanja na debljim materijalima – istorija. Da ne zaboravim da dodam da je kvalitet crno-belih fotografija vrlo dobar ako štampate iz svih boja, a odličan ako to radite koristeći samo crnu.

BRZINA ŠTAMPANJA

Nikada nisam bio siguran koji je bolji sistem štampanja: kada su podaci "riповani" (RIP – raster image processor) u računaru ili kada ih preuzme štampač koji se bavi time. U prvom slučaju računari su zauzet samim procesom (što modernim "aždajama" ne bi trebalo da predstavlja problem), a u drugom, kao što je kod štampača C540 slučaj, taj posao obavlja štampač. Tokom "običnih" poslova (štampe teksta i poneke fotografije s Interneta) štampač, zahvaljujući ugrađenom procesoru od 417 MHz i 128 MB operativne memorije (mogućnost proširenja do 640 MB), obavlja rasterizaciju i počinje štampanje veoma brzo. Ali kada se uhvati u koštac s fotografijom u rezoluciji 300 dpi, stvari stoje malo drugačije. Rasterizacija velike fotografije postaje proces koji traje, tako da je tada vreme od klika mišem do izlaska papira veoma blizu ili je čak i nešto duže od onog koje je potrebno inkdžet štampaču da odštampa isti format. Glavna prednost vidi se tek kada vam je neophodno nekoliko kopija, jer nakon prve kopije svaka sledeća izlazi za nekoliko sekundi. Kako god bilo, kada podesite maksimalan kvalitet štampe, veličinu A4 i rezoluciju od 300 dpi i malo sačekate, ono što na kraju dobijete jeste kvalitetan print koji je uz to i veoma otporan na mehanička oštećenja. Tehnologija laserskih štampača podrazumeva korišćenje posebnog tonera koji je, u stvari, specijalna plastična masa mikronske granulacije. Kada ga termovaljak, takozvani fuzer, "zapeče" i sjedini s papirom, površina se pretvara u solidnu plastiku kojoj ne smetaju ni voda ni otisci prstiju...

Izgled odštampane površine takođe je poboljšan tako da odgovara definiciji polumat, tj. površina skoro da nema sjaja na sebi, što je nekada (mada mi nikada nije bilo jasno zašto) navodeno kao mana laserskih štampača.

Kontrolna tabla s jednostavnim displejom i logičnim komandama.

Izgled moderno dizajniranih kaseti s tonerom.

CENA ŠTAMPANJA

Kako je obično prvo pitanje o nekom štampaču o ceni otiska, matematika može biti veoma zanimljiva. Lexmark C540N košta oko 250 evra, a stiže sa standardnim "starter toner" pakovanjem, koje je predviđeno za štampanje 700 strana, s onim čuvenim terminom pokrivenosti od 5%. U realnom (fotografskom) režimu eksploatacije taj broj se (po mojoj slobodnoj proceni zasnovanoj na "hiljadugodišnjem" iskustvu) kreće između 150 do 200 strana, što nam daje cenu od oko 1,5 evra po komadu.

Ovo je više nego dovoljno da vas ubedi da nabavite ovakav uređaj, posebno ako vam je neophodna štampa specifičnog materijala kakav je, na primer, katalog izložbe. Ako u tu matematiku ubacite i cenu novog kompleta tonera u takozvanom povećanom, High Yield pakovanju, gde crni toner može da izdrži 2.500, a kolorni po 2.000 strana, pa sada kompletnu brojku podelite "fotografskim" brojem strana, cena pada i iznosi malo više od pola evra po kopiji. Vi je sada uporedite s cenom u komercijalnim štamparijama, uzimajući u obzir i superioran kvalitet, ali i to što kompletan posao možete završiti kod kuće. ■

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	LEXMARK GENESIS S815
Cena (sa PDV)*	26.000 din. (250 evra)
Tip štampača	kolor laser
Rezolucija štampe	1.200 x 1.200, 4.800 CQ (1.200 x 600)
Površina štampe	215 x 297 mm (A4, Letter)
Maks. brzina štampanja	21 strana u minuti
Mesečni obim štampe	1.500 do 35.000 strana
Obostrana štampa	ne
Vreme od prve strane	12 s
Veličina kasete	100 listova 75 gr papira
Konekcija	Ethernet, USB 2.0
Dimenzije (V-S-D)	292 x 424 x 400 mm
Težina	21 kg
Garancija	3 godine
Informacije	Direct Link, 011/ 32-15-151 www.dl.co.rs, www.lexmark.com

*Cene su okvirne i podložne promenama

- Jednostavno korišćenje u brojnim poslovima gde kvalitet i brzina štampe više primeraka dolaze do izražaja.
- Nema mogućnost obostrane (dupleks) štampe. Relativno sporo štampanje fotografija u većoj rezoluciji.

UTISAK

Uvek se trudim da svaki test bude maksimalno nepristrasan, ali... Do sada sam isprobao više od dvadeset štampača koje proizvodi "Lexmark", a koristio sam desetak foto-inkdžeta (iz vremena dok su proizvodili foto-štampače), dva crno-bela i četiri kolorna lasera. Moram da kažem da se meni izuzetno sviđa kvalitet koji daju "Lexmarkovi" kolorni laserski štampači, što ih, uz robustnost i pouzdanost u radu, stavlja na vrh liste mog izbora.

OCENA

Kvalitet izrade:	■■■■■
Rukovanje:	■■■■■
Mogućnosti:	■■■■■
Brzina štampe fotografija:	■■■■■
Kvalitet štampe:	■■■■■
Cena/Kvalitet:	■■■■■
UKUPNA OCENA	■■■■■

U jednom trenutku setio sam se testa inkdžet papira i moje test kartice (njen umanjen prikaz prvi je u nizu), tj. "mučilišta" za inkdžet štampače. Jedino što sam promenio jeste tekst koji, umesto inkdžet, glasi laserdžet i "predao" ga štampaču u punoj rezoluciji od 1.200 dpi. Nakon nekoliko minuta, uređaj je uspeo da "savlada" toliku količinu informacija i da test uzorak odštampa. Namerno sam iskoristio najobičniji papir od 80 grama, bez ikakve posebne obradene površine, jer na takozvanim "Laser glossy" papirima štampa izgleda još bolje. Odštampana test kartica skenirana je u rezoluciji 1.200 dpi i prikazana u realnoj veličini. Sa skenirane slike izvučeni su detalji veličine 1x1 centimetar, koji su potom, bez promena dimenzija u pikselima (isključeno resemplovanje), prebačeni u 300 dpi, što je dalo uvećanje od 400%, tako da se oni veoma lepo mogu videti. Za razliku od inkdžet štampača, kolor-laseri tačku generišu na "štamparski" način – rasterizovanjem i postavljanjem bojenih tačaka pod određenim uglom jednu uz drugu, što daje potpuno drugačiji prikaz. I pored takve tehnologije štampe, kvalitet koji postiže ovaj štampač stvarno je dobar, što se prvo vidi na linijama koje debljinom konvergiraju prema centru, belom tekstu gde se jedino veličina teksta od 0,5 mm "utapa" u crnu podlogu, dok se tekst od 1, 1,5 i 2 mm više nego jasno vidi. Rasterizovani logotip i tekst izgledaju odlično, a pravo iznenađenje vidi se kod koncentričnih krugova debljine 0,1 milimetar s razmakom iste debljine, koji su reprodukovani precizno i jasno su vidljivi. Kolorni krug svih boja pokazuje blago pojačanu saturaciju, što je još jedna od karakteristika laserskih štampača i koju je lako kontrolisati blagom desaturacijom fotografije pre štampe. I, na kraju, vidite detalj na kojem su uočljivi veličina i raspored kolornih raster tačaka.

Nova memorijska kartica Šta je XQD?

SVAKI POČETAK JE TEŽAK, PA TAKO NEĆE BITI LAKO NI ZA POTPUNO NOV PROIZVOD, MEMORIJSKU KARTICU XQD KOJA SE PROBIJA NA TRŽIŠTU. POKUŠAO SAM DA ISTRAŽIM KAKVA JE NJENA BUDUĆNOST I DA LI JE ONA STVARNO ZAMENA ZA CF MEMORIJSKU KARTICU

✦ Boris Bjelica

CompactFlash asocijacija (CFA) najavila je, kao nasljednika jedne od najstarijih memorijskih kartica, novu Sony XQD karticu. Prema rečima proizvođača, kartica čita i zapisuje podatke brzinom od 1 GB/s ili, ako prevedemo, 125 MB/s. "Sony" ih proizvodi u kapacitetima od 16 GB i 32 GB, a koštaće 130, odnosno 230 evra. Jedini fotoaparati koji je trenutno koriste, Nikon D4, moći će da snima u kontinuitetu sto fotografija u RAW formatu na karticu. Po dimenzijama nova kartica je manja od CompactFlash (CF), ali veća od SD memorijskih kartica. Kontakti su zaštićeniji, a prenos podataka zasniva se na Serial ATA interfejsu (SATA) u odnosu na Parallel ATA interfejs (PATA) koji koriste CF memorijske kartice. To je sve preduslov da će u budućnosti biti moguća brzina prenosa podataka od 5 GB/s, i kapaciteti preko 2 TB. Iako za sada ovu memorijsku karticu koristi samo jedan profesionalni D-SLR fotoaparat, u bliskoj budućnosti sigurno se može očekivati da "Sony" napravi fotoaparat, video-kameru ili neki drugi uređaj koji će je koristiti.

S jedne strane, XQD se ne nudi kao nasljednik CF memorijske kartice. "Canon", kao vodeći proizvođač foto i video opreme, bar prema sadašnjim izjavama, nema u planu da je još koristi i njegova dva nova D-SLR fotoaparata – Canon EOS-1D X i EOS-5D Mark III – koriste dve CF, tj. CF i SD memorijske kartice. Dva glavna imena u proizvodnji memorijskih kartica – "SanDisk", koji je čak učestvovao u stvaranju ove kartice, i "Lexar" – daju neobavezujuće izjave kako nemaju nameru da je proizvode i da će pratiti kako je ova kartica prihvaćena. Umesto toga, pojavile su se nove CF memorijske kartice kao što je Lexar Professional UDMA 7 CF (170 evra za 16 GB, 300 evra za 32 GB, 540 evra za 64 GB i 900

evra za 128 GB), koje imaju brzinu prenosa do 150 MB/s i podržavaju VPG-20 specifikaciju (to znači da je testirana za kontinualni zapis video datoteka brzinom do 20 MB/s). S druge strane, XQD se nudi kao nasljednik formatu CompactFlash, dok se kod njih i dalje očekuje rast kapaciteta i povećanje brzine prenosa podataka. Malo je tu nešto čudno, u međuvremenu, najpopularnija SD memorijska kartica proizvodi se u kapacitetima od 128 GB, a SanDisk ExtremePro i s brzinom prenosa do 95 MB/s. SecureDigital asocijacija najavila je i nov standard za bežični prenos podataka s ovom karticom, što sigurno govori da će i ovaj standard još dugo godina ostati najpopularniji medij za memorisanje fotografija i video-zapisa. ■

Sony za novu XQD memorijsku karticu nudi USB 3.0 čitač i ExpressCard adapter.

XQD memorijska kartica u fotoaparatu Nikon D4

UTISAK

Potreba za bržim i većim memorijskim karticama je neminovna jer današnji fotoaparati imaju sve više miliona piksela, a one se više koriste i kod video-kamera. Rano je reći na samom početku kakva je budućnost XQD memorijske kartice koja je moderna, brza i kompaktna. "Sony" jeste jak elektronski gigant, ali za njen uspeh trebalo bi da je prihvate i ostali proizvođači uređaja i memorijskih kartica. Kako sada stvari stoje, još je daleko od toga da se XQD memorijska kartica može nazvati zamenom za CF.

TOMAABOV, tema "Hladno", 1. mesto

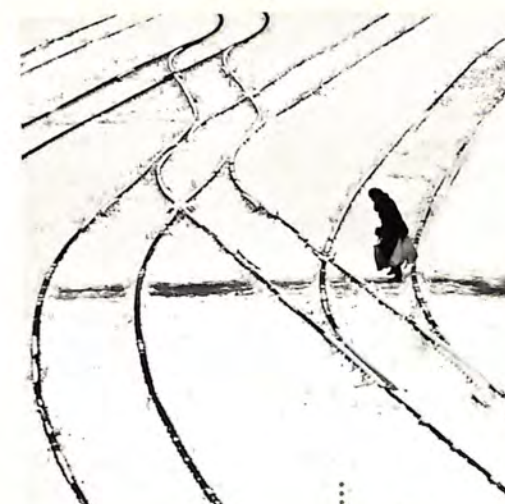

TOSHE, tema "Sneg", 11. mesto

Snežna rapsodija

KAO ŠTO SMO U I NAJAVILI, U OVOM BROJU SNEŽNA STRANICA FOTOFINIŠA

✦ Ivan Tošić

LAPCE, "Linije pruge"

Pored nagradnih tema "Sneg", "Tragovi" i "Hladno", bezbroj zimskih fotografija našlo se u galerijama autora. S foruma Fotofiniša ovoga puta izdvajamo teme koje govore o izboru objektivna, mogućnostima blica i programima za obradu fotografija.

Pored nagrada za najbolje fotografije, u narednom periodu posebno ćemo obratiti pažnju i nagraditi autore čije komentare ostali proglašavaju za najkorisnije (što je i jedan od osnovnih ciljeva, jer je sve više mladih fotografa kojima bi ovakvi saveti bili od velikog značaja).

Nagrade će biti prsluci Fotofiniša, ramovi i štampa fotografija velikog formata. ■

MACAN, "Bez reči"

WWW.FOTOFINIS.ORG

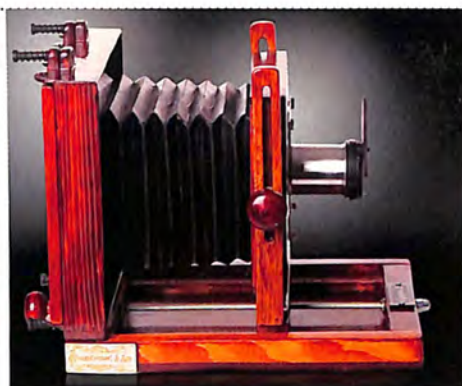
MOMČILO, tema "Tragovi", 3. mesto

GORAN, tema "Tragovi", 1. mesto

JAC, tema "Sneg", 1. mesto

Lični pogled u prošlost

DIGITALNA FOTOGRAFSKA TEHNOLOGIJA PRUŽA MNOGE POGODNOSTI, OD JEFTINIH FOTOAPARATA KOJE SVAKO SEBI MOŽE DA PRIUŠTI, DO FOTOGRAFIJA KOJE MOŽETE SNIMATI I BRISATI PO ŽELJI, LAGANO, JEFTINO I BEZ MUKE. I SVE JE TO U REDU, ALI IPAK NEMA NIČEG LEPŠEG OD TRENUTKA KADA EKSPONIRANI FOTO-PAPIR POTOPITE U RAZVIJAČ I POSMATRATE KAKO SE NA POVRŠINI PAPIRA POLAKO POJAVLJUJE FOTOGRAFIJA

✦ Marko Stamatović

Oduvek su me privlačile stare tehnologije jer lepota fotografija dobijenih starijim procesima ne može se ponoviti nijednim digitalnim fotoaparatom. Foto-hemija ima sopstveni život i fotografija se razvija sama, svaka ima jedinstveni šmek i ne liči ni na jednu drugu fotografiju. Sećam se da sam satima prevrtao fotografije po kragujevačkim muzejima i zagledao stare "pločaste" sve dok mi dobri ljudi koji rade tamo nisu učtivo rekli da postajem dosadan. Tada sam rešio da postanem ponosni vlasnik velikoformatnog fotoaparata i da se bavim kolodijumskim procesom. Nisam, nažalost, mogao da ga kupim jer se cene fotoaparata kreću i do nekoliko hiljada dolara, a komplet hemikalija za vlažne procese i do nekoliko stotina evra i, naravno, sve se nabavlja van naše zemlje. Ono što nisam mogao da kupim, rešio sam da napravim. Do sada sam napravio četiri fotoaparata, a ovde ću opisati šta sam koristio u njihovoj izradi.

KONSTRUKCIJA

Sarna konstrukcija je jednostavna, sastoji se od prednje kutije (nosaa optike) i zadnje kutije (nosaa fokus stakla i filmske ploče), koje su povezane mračnom komorom. To se može uraditi sistemom spojenih kutija kao kod Dagerovih fotoaparata, ili pomoću meha. Materijali su

takvi da se mogu nabaviti svuda i to po prihvatljivim cenama. Koristio sam razne vrste drveta i pločastih materijala, aluminijum, mesing i bronzu, papir, kožu i tkanine. U zavisnosti od zamišljenog modela birate materijale. Kod Camera obscura ili fotoaparata sa sistemom kutija najjeftinije je iskoristiti pločaste materijale, kao što su šper i medijapan, dok za fotoaparata s mehom treba koristiti puno drvo (najbolji su orah, bukva, hrast, divlja trešnja).

OBJEKTIVI

Objektivi se prave od obojenih metala – zbog postojanosti i izgleda. Najekonomičniji materijal za izradu metalnih delova jeste aluminijum, prvenstveno zbog male težine i niske cene. Aluminijum možete kupiti u bilo kojoj gvoždari, u obliku profila ili punog materijala, što je veoma važno prilikom izrade kućišta objektivna na strugu. Što se stakla za optiku tiče, možete iskoristiti sočiva iz starih pokvarenih objektivna, projektora ili grafoskopa, čiji se objektiv pokazao vrlo kvalitetnim. Važna stvar za optiku velikoformatnih fotoaparata jeste da sočivo mora imati jako uvećanje jer zbog veličine snimka samo takva optika daje odgovarajuću sliku (bilo je reči u pretprošlom broju, gde je objašnjeno zašto teleobjektiv na velikoformatnom fotoaparatu funkcioniše kao

Velikoformatni fotoaparata Ognjen 2
Maksimalan format snimka 20x20 cm.

Marija
Fotografija snimljena na fotopapiru Tetenal veličine 18x20 cm. Ekspozicija 8 sekundi.

Indijanka
Fotoaparata Mirka, 7,5x10 cm, ekspozicija 12 s.

normalac). Pri montaži sočiva unutar tela objektivna važno je da se centar sočiva poklapa s osom metalnog kućišta, jer ako se centri ne poklope, biće problema prilikom izostravanja, a samim tim biće teško dobiti oštru fotografiju.

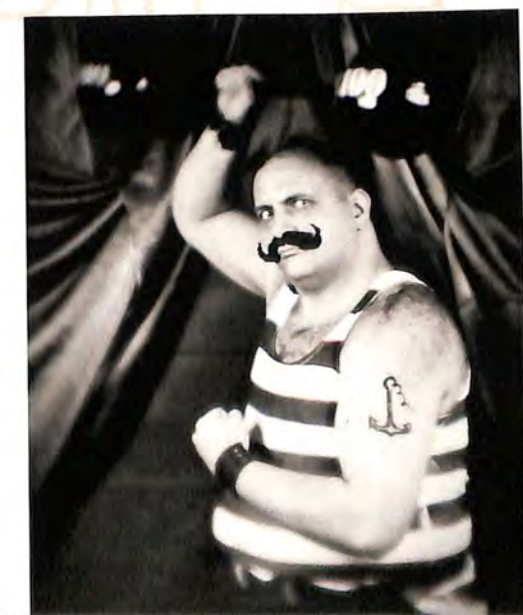
Na zadnjoj kutiji neophodna je fokusna ploča za čiju se izradu koristi takozvano "mlečno staklo", fino peskareno staklo debljine 3 mm, koje možete kupiti u bilo kojoj staklarskoj radnji. Mogućnost fokusiranja daju dva aluminijumska "U" profila od 10 mm i jedna drvena daščica – klizač na kome se nalazi prednja kutija s nosačem objektivna (Lensboard), dok na drugoj strani postolja stoji fiksirana zadnja kutija s fokusnim staklom. Pomeranjem klizača menjate fokusnu dužinu, sve dok ne dobijete oštar prikaz na "mlečnom staklu", tj. fokusnoj ploči. Meh se izrađuje od takozvanog "sendvič" platna. Sa spoljašnje strane ide nepromočivi deo materijala, dok se unutar meha stavlja tkanina mat crne boje, kako biste izbegli refleksije i greške na fotografiji. Između dva platna treba postaviti "rebra" napravljena od tankog kartona, čije dimenzije zavise od željenih dimenzija meha. Za lepljenje koristite univerzalni lepak i savijajte dok je

lepak svež, kako biste nakon sušenja dobili formiranu arhitekturu meha.

EKSPONIRANJE

Što se tiče ekspoziranja ploče, kao što sam napomenuo, hemikalije za tradicionalne procese veoma su skupe i teško ih je nabaviti, tako da je najobičniji foto-papir dobra zamena. Obično za fotografisanje koristim Tetenal foto-papir, koji je odličan i relativno jeftin. Papirni negativni dobrog su kvaliteta, a nakon razvijanja i sušenja jednostavno ih skenirajte i prebacite u kvalitetne digitalne pozitive. Rezultati su sjajni jer fotografije prosto "mirišu" na početak dvadesetog veka. Za fotografisanje vašim ručno napravljenim "pločastima" možete iskoristiti još nekoliko materijala, kao što su rendgen i plan filmovi, kao i ručno pravljene foto-papiri pomoću foto-emulzije i drugih foto-aktivnih supstanci.

I, na kraju, dragi moji svetloposci, potrebni su vam još veliki crni plašt – da vam pomogne da na fokusnom staklu bolje vidite kompoziciju i strpljiv model koji će hteti da sedi mirno (ne pomerajući ni jedan jedini mišić) i do 20 sekundi. ■

Čovek od čelika (Mirka, 7,5x10 cm, 6 s)
Čas anatomije (Mirka, 10x10 cm, 8 s)
Balerina (Ognjen, 18x20 cm, 15 s)

KADA BUDETE UGLEDALI REZULTAT VAŠEG TRUDA, ZALJUBIĆETE SE OZBILJNO I ISKRENO U UMETNOST FOTOGRAFIJE. DOK NE NAPRAVITE SVOJE FOTOGRAFIJE, VERUJTE MI NA REČ

Velikoformatni fotoaparata Mirka I
Maksimalan format snimka 10x10 cm.

Solunac
Snimak veličine 7,5x10 cm. Ekspozicija 14 s, Tetenal fotopapir.

EXAKTA

Sto godina od osnivanja fabrike "Ihagee"

EXAKTE SU PRVI PRAVI "LEVORUKI" FOTOAPARATI I PRVI SLR OD 35 MM (MNOGE SU DILEME DA LI JE PRVI BIO RUSKI SPORT ILI BAŠ EXAKTA), A I PRVI SLR SA TTL MERENJEM SVETLOSTI, ŠTO I NIJE SASVIM DOKAZANO. TRI PUTA PRVI U SVETU, E TO BAŠ ZASLUŽUJE PAŽNJU. POGLEDAJMO ŠTA SU BILE EGZAKTE. I DA LI SU U SVETSKIM RAZMERAMA VREDELE TOLIKO KOLIKO SU BILE POZNATE?

Miroslav Nikoljačić

Elbaflex snimljena odozgo tako da se vidi poluga za premotavanje i okidač na levoj strani.

FIRMA IHAGEE

Pre tačno sto godina (1912) Holanđanin Johan Stenbergen (Johan Steenbergen) osnovao je u Drezdenu firmu "Steenbergen&Co". Fabrika koja je proizvodila fotoaparate menjala je nazive, a zadržalo se ime "Ihagee", skraćena od nemačkog "Industrie und Handels Gesellschaft" (Industrijska i trgovačka kompanija). Za vreme Drugog svetskog rata Stenberger je (sa ženom Jevrejkom) uspeo da, uz pomoć Švajcaraca, stigne do Amerike. U savezničkom bombardovanju ceo Dresden, uključujući tu i fabriku "Ihagee", bio je razrušen. Posle rata fabrika je obnovljena i dalje je radila, ali sada u DDR. Poslednji fotoaparati pod brendom Exakta napravljeni su negde 1987. godine, a od 1973. pravilo ih je i nekoliko japanskih fabrika ("Cosina", "Petri", "Topcon"). Za ovo vreme napravljeno je oko 250 modela i tipova fotoaparata u formatima od 18x24 cm do 18x24 mm. Uz ovo "Ihagee" je u svom proizvodnom programu imao i dosta fotografskog pribora, pa i aparata za povećavanje, ali nikada nije napravio nijedan objektiv. U sve njegove fotoaparate ugrađivani su Zeiss, Schneider, Meyer ili neki drugi objektiv. Najpoznatiji Ihagee proizvod bile su Exakte. Napravljen je veliki broj tipova, a i produkcija je bila masovna. No, bez obzira na masovnost, kvalitet izrade ovih fotoaparata bio je na zavidnom nivou. Bili su pouzdani, nudili su veliku primenljivost, ali u isto vreme, rad njima pomalo je bio komplikovan. Pravi alat za stručnjaka kome se baš ne žuri, dok su početnici i amateri uvek zazirali od njih.

EXAKTA VAREX (1950)

Ovde će biti reči o SLR fotoaparatu predviđenim za snimanje filmovima tipa 135. Oni su nastali posle prvih, srednjeformatnih Exakti, ali budući da ih je najviše napravljeno, počnimo s njima. Prvi takav fotoaparat, pod imenom Kine Exakta, napravljen je 1936. godine. Imao je fiksno šaht tražilo s okruglom lupom na gornjem delu. Kako je to jedan od prvih SLR fotoaparata, prilično je redak, ujedno i značajan sa stanovišta fotografske istorije, a među kolekcionarima vredi barem hiljadu evra. Exakte su, u principu, godinama bile iste, s najmanjim mogućim izmenama kozmetičke prirode. Pogledajmo detalje. "Lajka film" Exakte vrlo su neobični fotoaparati SLR tipa. Pre svega, "levaci" su. A to znači da su poluga za premotavanje filma, brojač snimaka, regulator kratkih ekspozicija (1/25 – 1/100 s, B i T), okidač i relativno primitivna kočnica okidača smešteni na levoj strani fotoaparata. Na desnoj

gornjoj strani nalazi se veliki okrugli regulator dugih ekspozicija (1/15 – 12 s), kojim se ujedno podešava i rad autoknipsa. Ova procedura nije baš najjednostavnija, to je ujedno i razlog nepopularnosti ovog fotoaparata kod amatera. Ispod regulatora je podsetnik osetljivosti filma u fotoaparatu. Sinhro kontakti, ako ih ima, smešteni su na prednjem delu. A tu je i poluga kojom se oslobađa objektiv radi njegovog skidanja. Tražila na Exaktama od 35 mm su izmenljiva: šaht, pentaprizma ili pentaprizma sa TTL svetlomerom, dovoljni su za svačiji ukus. Mat staklo, koje je ujedno i lupa, u sklopu je tražila i lako se menja.

Na donjoj strani, krajnje levo, nalazi se vrlo tanak nazubljeni točkić (prečnika 4 mm) kojim se, posle oslobađanja i izvlačenja, omogućava skidanje kompletnih leđa fotoaparata. Odmah pored njega je relativno veliko dugme za vraćanje filma u kasetu. Uz to dugme je i drugo, nazubljeno, prečnika 8 mm, sa zanimljivom funkcijom. Kada se ono odvrne i izvuče iz fotoaparata, snimljeni deo filma je odrezan, u mraku se to parče može izvaditi i dalje obraditi prema potrebi. Na sredini donjeg dela fotoaparata je dugme s navojem za stativ, kao i slično dugme kojim se, radi otvaranja zadnjeg dela, oslobađaju leđa fotoaparata.

Sva tri dugmeta iste su visine i tako su iznivalisana da na njima fotoaparat vrlo stabilno stoji kada je u horizontalnom položaju. Vrlo je karakterističan trapezoidni oblik Exakti koji se ne ističe elegancijom, ali prihvatljivo leži u rukama ukoliko su obe angažovane. Fabrika je napravila petnaestak modela "Varexa", a njihova kolekcionarska vrednost kreće se između 60 i 250 evra.

EXA (1950)

Kakvo ime, takav i fotoaparat. Sve je ovde "skraćeno". I manji fotoaparat i manji raspon ekspozicija i fiksna (šaht ili prizma) tražila, kao i prostiji, "levi" objektiv. Napravljeno je tridesetak tipova ovih fotoaparata. Model iz 1950. godine, Exa Varex, urađen je u 1.200 primeraka, kolekcionarska vrednost je oko 400 evra. Još su zanimljive Exa 250 iz 1951. godine sa sličnom vrednošću, poluformatna Exa 18x24 (1952) izrađena u 500 komada, s vrednošću 350 evra; poluformatna Exa la (1964) pravljen za kanadsku policiju u 200 primeraka, vredi 250 evra; poštanska Exa lb ZFE-2 (1982) za format snimka 24x29 mm, proizvedena u 300 primeraka i policijska Exa ib (1977), za koju se može dobiti do 450 evra. Sve ostale Exe vrede između 30 i 100 evra.

SREDNJEFORMATNE EXAKTE

Exakta A

EXAKTA REAL (1967)

U pitanju je sasvim različit tip Exakte, a smislio ga je jedan od ranijih konstruktora ove fabrike, mada nije pravljen u DDR. Firma se selila prvo u Frankfurt, zatim u Minhen, i konačno je završila u Berlinu. Imao je sličan bajonet za izmenu objektivna, ali većeg prečnika i s internom vezom blenda/okidač i povratno ogledalo. Uz adapter, mogli su se koristiti klasični Exaktini objektiv. Zavesni zatvarač s ekspozicijama od 2 do 1/1.000 s. i izmenljiva tražila, ali bez svetlomera nisu, uz konkurenciju japanskih fotoaparata, mogli da opravdaju njenu relativno visoku cenu. Bila je u proizvodnji kraće od godine, a napravljeno je oko 2.500 komada. Kolekcionarska vrednost ovog modela kreće se preko 1.000 evra.

EXAKTA RTL 1000 (1970)

Potpuno redizajnirana Exakta s izmenljivim tražilima, mogućnošću TTL merenja svetlosti, s ekspozicijama između 8 i 1/1.000 s, sa dva okidača (jedan za desnu ruku, drugi za stare "leve" objektivne) pomalo je podsećala na Nikon F2 Photomic. I završilo se samo na podsećanju jer je bila komplikovana za rad, ujedno i loše napravljena, tako da se nigde nije zadržala. Kolekcionarska vrednost joj je do 80 evra, a primerak za endoskopska snimanja do 200.

EXAKTA VAREX 1000 (1967)

Najsavršenija Exakta dobila je povratno ogledalo i sklopjivu polugu u dugmetu za vraćanje filma u kasetu. Ima i novu podelu ekspozicija (1/30 umesto 1/25 s). Ostale promene predstavljaju šminku. To sve zajedno, s kozmetikom, vredi stotinak evra. Modeli namenjeni izvozu, uz staru oznaku VX1000, dobili su i novo ime – Elbaflex, dok je vrednost ostala približno ista.

EXAKTE S OZNAKAMA A, B, C I JR I NACHT

Sve su predviđene za snimanje 8 snimaka formata 4x6,5 na filmu 127. Exakta A (1933) ima ekspozicije između 1/25 i 1/1.000 s, kao i fiksni objektiv Exaktar 3,5, Tessar ili Xenar 2,8/7,5 cm, okidač i polugu za premotavanje filma koja se koristi u kombinaciji s crvenim prozorčtom i nalazi se na levoj strani. Fotoaparat ima fiksno šaht tražilo. Kolekcionarska vrednost je od 150 do 250 evra, hromirana verzija s izmenljivim objektivima košta 350 evra.

Model B (1934) dobio je duge ekspozicije (do 12 s) i mogućnost izmene objektivna. Kolekcionarska vrednost mu je oko 200, a hromirana verzija do 250 evra.

Model C (1937) imao je dodatno mat staklo i mogućnost snimanja na ploče, kolekcionarska vrednost mu je oko 200 evra.

Exakta JR – Junior (1934–37) ima raspon ekspozicija 25 – 500. Model s fiksnim objektivom je redak, vredi do 1.000 evra, a modeli s izmenljivim objektivima koštaju između 300 i 500 evra.

Modeli A i B pravljeni su i u Nacht verziji, predviđenoj za snimanje u lošim svetlosnim uslovima. Za to su bili neophodni svetlosno jači objektiv – Primoplan i Xenon 1,9, ili Biotar 2,0, svi od 80 mm žarišne daljine. Skuplji objektiv podrazumevaju i veću kolekcionarsku vrednost ovih "noćnih ptica", između 300 i 500 evra.

EXAKTA 66

Kao što i sami brojevi govore, u pitanju je format 6x6 na filmu 120. Horizontalna verzija u tradicionalnom Exakta obliku prvi put je napravljena 1938. godine. Zavesni zatvarač je bio s ekspozicijama između 1/1.000 i 12 sekundi. A samo 350 komada izašlo je iz fabrike 1952. godine s istim tehničkim karakteristikama. Cena "horizontalnih" Exakti, nazovimo ih tako, ide do 1.000 evra.

Nova, savremenija i daleko atraktivnija Exakta s istim rasponom ekspozicija i s Tessarom 2,8/80 mm napravljena je 1954. godine. Izmenljivi objektiv raznih žižnih daljina (56 – 400 mm), izmenljiva leđa, MX sinhronizacija i "vertikalna" linija učinili su ovaj fotoaparat privlačnim fotografima koji nisu mogli da stignu do nekog skupljeg fotoaparata. Napravljeno je oko 2.500 komada, njihova kolekcionarska vrednost je oko 1.300 evra.

A Nacht-Exakta iz 1939, s Biotarom 2,0 ili Primoplanom 1,9/80 mm još je skuplja, ide do 1.600 evra.

miniko@sezampro.rs

ZANIMLJIVI KOLEKCIONARSKI PRIMERC I FABRIKE IHAGEE

MODEL	GODINA	OBJEKTIV	KARAKTERISTIKE	VREDNOST (€)
Nuegold-Tropen 920	1923.	Tessar, Veraplan 5,6/130		1.250
Nachtkamera 4,5x6	1929.	Plasmat 1,5, 2,0/90	Pločaš	5.000
Nachtreflex 2500 4,5x6	1929.	Plasmat 1,5, 2,0/90	Pločaš	2.500
Nachtreflex 6,5x9	1930.	Plasmat 2,0/125	Pločaš	2.500

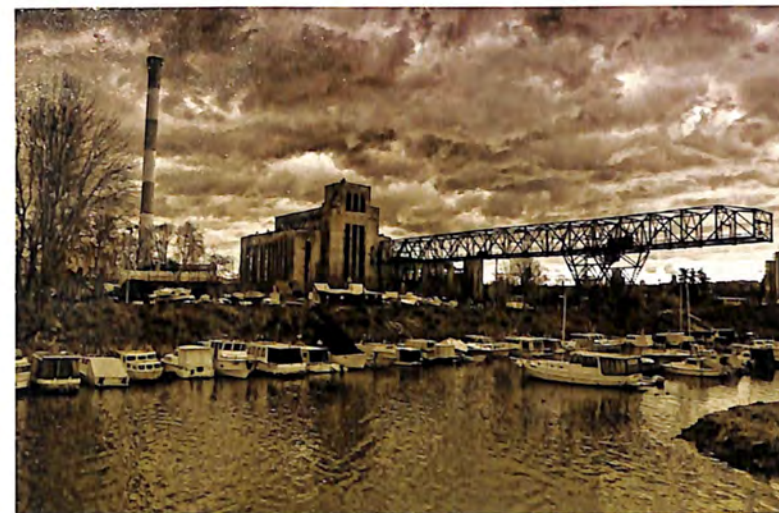

NENAD IVIĆ, Požarevac, "Ljubav"

MILOŠ GIZDOVSKI, Jagodina, "Silueta"

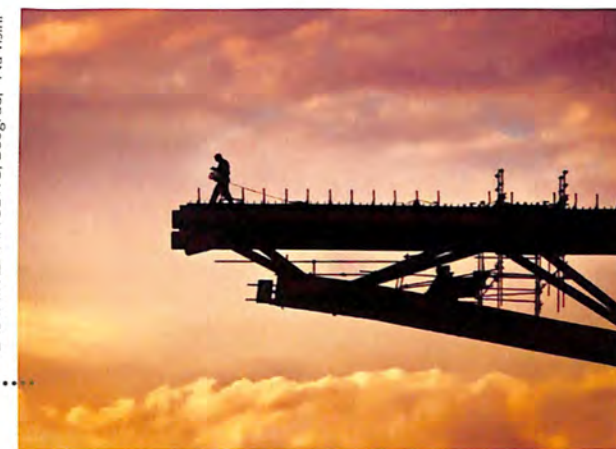
Moje mesto moji ljudi

SLAVOLJUB MACIĆ, Beograd, "Čovek iz magle"

MINA DELIĆ, Senta, "Dorćolska marina"

KONKURS

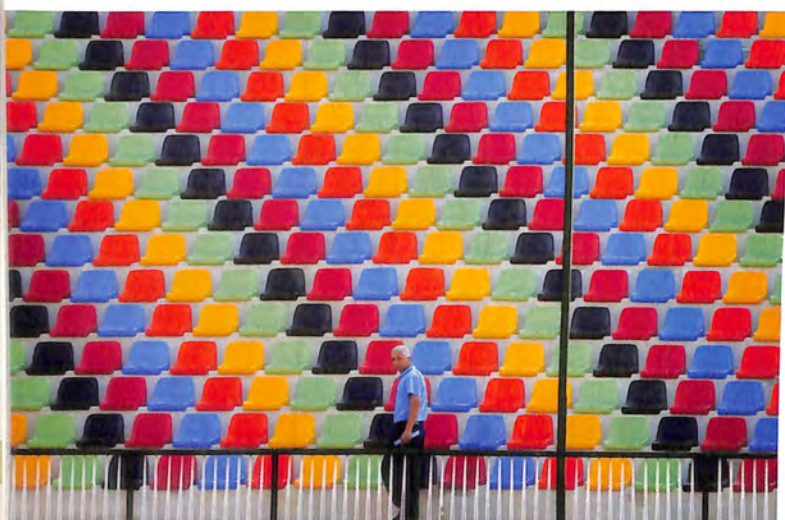
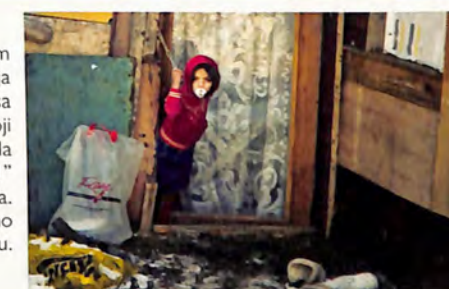

VLADIMIR ŽIVANČEVIĆ, Beograd, "Na visini"

REFOTO DIPLOMA

Najviše glasova putem našeg Facebook glasanja za najbolju fotografiju sa konkursa "Moje mesto, moji ljudi" iz Refoto 90, dobila je fotografija "Nevidljivi I" Marine Bugarčić iz Beograda. Autoru fotografije čestitamo i dajemo Refoto diplomu.

ZORAN BULETIĆ, Sarajevo, BiH, "Čuvar"

VELJKO STOJILJKOVIĆ, Beograd, "Kezele"

GORAN POPOVIĆ, Lazarevac, "Čovek iz peštanog sata"

FILIP POPOVSKI, Skopje, Makedonija, "Walking around"

SanDisk®

www.sandisk.com

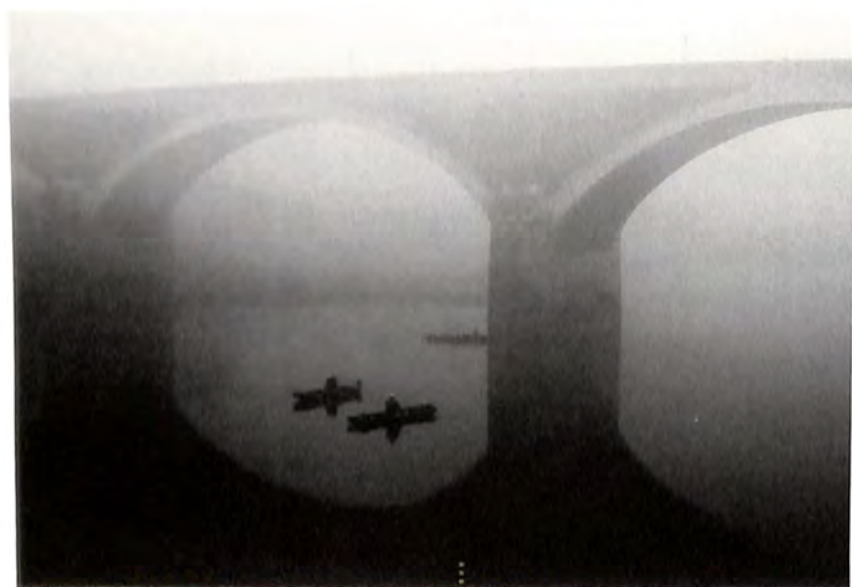
Da uvek imate slobodnog mesta...

Svetski lider u fleš memorijskim karticama

el gvojos, Beograd, "Portretisani portretista"

DARKO RIČKO, Sisak, Hrvatska, "Bistro u magli"

MAŠA CVIJANOVIĆ, Novi Sad, "Invalidi srca"

LORAN ŽUTIĆ, Beograd, "Pristanište"

DARKO SREČKOVIĆ, Zemun, "Pecanje na kraju sveta"

GORAN TEŠANOVIĆ, Bački Jarak, "Osećaji"

IVICA RAJČIĆ, Rijeka, Hrvatska, "Građanin"

ZLATKO VISKOVIĆ, Atrna, Grčka, "Trenutak"

MARKO, Split, Hrvatska, "Jedini prijatelj"

KONKURS

Pro Runner™ AW
Prijatelj putnika.
Anatomski oblikovan.
Šest veličina koje
odgovaraju svakom
vašem snimanju.

već od
7.990
dinara

Postavljen iznutra,
sa pregradama koje
se pomeraju.

Mesto za vaš stativ.

lowepro
The
Trusted
Original
since 1967

Za detalje posetite sajt: lowepro.com/prorunner

© 2010 DayMen Photo Marketing LP

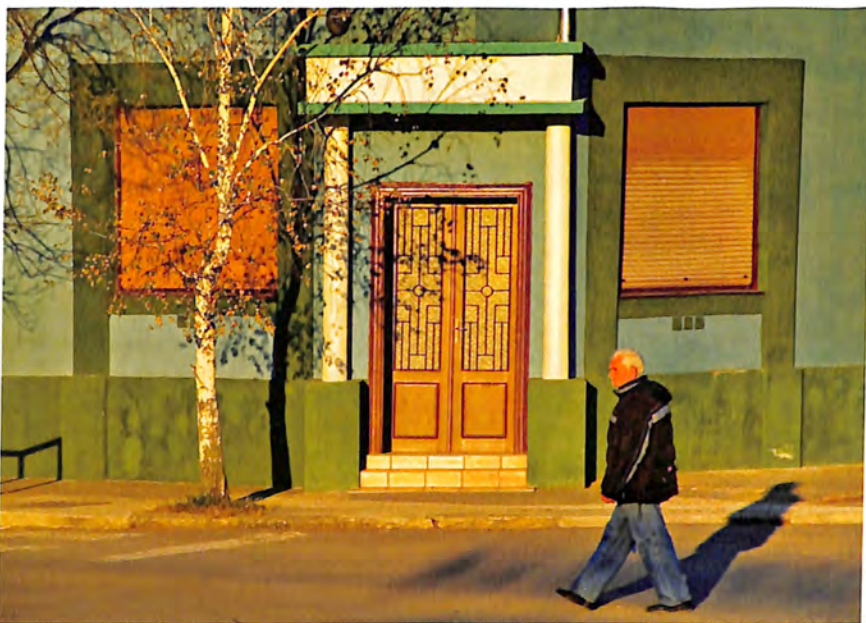
KONKURS

IGOR NIKOLČEVIĆ, Štrpce, "Na pragu starosti"

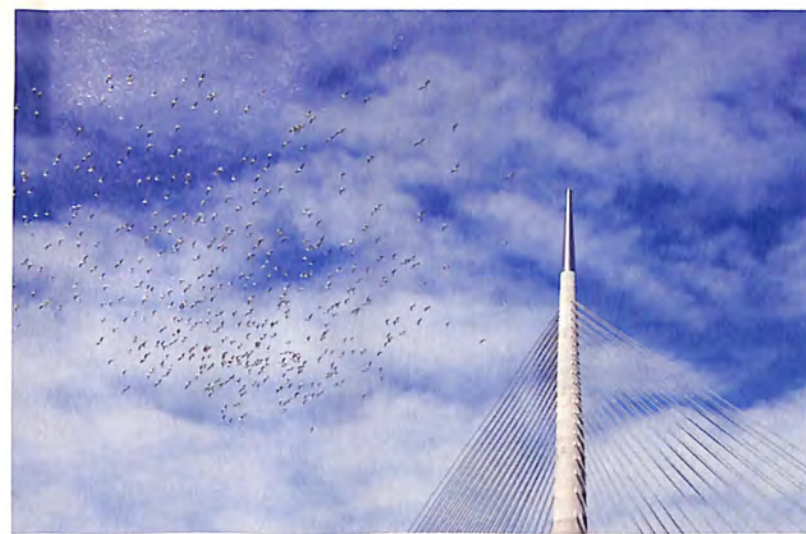
MARKO NAD, Sombor, "Old house"

TIJANA LUBURA, Beograd, "Slučajni prolaznik"

NEDA RAČKI, Zagreb, Hrvatska, "Gradske vertikale"

OGNJE GOLUBOVIĆ, Beograd, "Most na Adi"

DRAŽEN SHEJBAL, Daruvar, Hrvatska, "Raspuknute međuzemlje"

ALEKSANDAR TOPALOVIĆ, Beograd, "Prodavac ruža"

KREŠIMIR GOLEŠ, Šibenik, Hrvatska, "Proleće"

EMANUEL BLENISTA, Herceg Novi, "Radost"

JOBY®
Istraživanje, Kreacija,
Nadahnuće.

Ekskluzivni uvoznik i distributer:

REFOTB

Pčinjačka 17, 11000 Beograd
tel: +381 11 30 87 004
fax: +381 11 786 0234
e-mail: info@refot.com
www.refot.com

Joby - Gorilapod je najlakši i najsvestraniji mini stativ koji je danas dostupan. Sa fleksibilnim zglobnim nogama omogućuje Vam da svoj fotoaparar postavite na bilo koje mesto ili bilo koju površinu.

GorillaPod
Prilagodljivi stativi

GorillaPod Focus

GorillaPod SLR-Zoom

GorillaPod Hybrid

GorillaPod Video

GorillaPod Magnetic

GorillaPod Original

GorillaPod Micro 800

GorillaPod Micro 250

KONKURS

ANDELA IVANOVIĆ, Vrnjačka Banja, "Taste of a rainbow"

IVAN KELAVA, Mostar, BiH, "Snježne iluzije"

LUKA ŠČEPANOVIĆ, Bar, Crna Gora, "Idila"

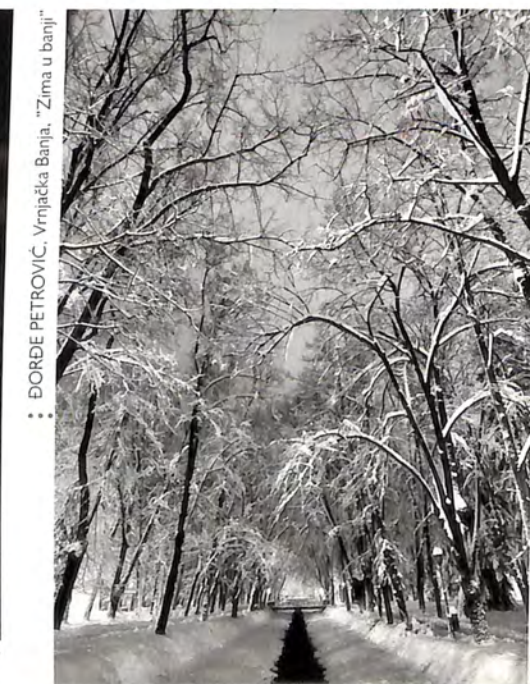
MOJE MESTO, MOJI LJUDI

PROPOZICIJE

- **Tema:** "Moje mesto, moji ljudi" – crno-bele i kolor fotografije. Kao što vidite, tema je istovremeno veoma široka i vrlo specifična jer od vas očekujemo fotografije "koje pričaju" o mestu gde živite, radite, družite se i susrećete brojne ljude. Istovremeno to mogu biti i fotografije dešavanja, pejzaža, arhitekture i svih ostalih, zanimljivih i neobičnih stvari koje se nalaze oko vas, a možete i želite da ih pokažete drugima.
- **Broj radova:** za svaki broj časopisa prima se do deset fotografija po autoru. Uz fotografije je obavezno poslati i izjavu o autorstvu, tj. rečenicu u kojoj garantujete da je to što šaljete vaše delo.
- **Trajanje:** tokom 2012. godine.
- **Veličina fotografija:** minimum 13 x 18 cm u 300 dpi, rgb, jpg.
- **Rok za slanje fotografija:** do 15. u mesecu.
- **Slanje fotografija:** poštom na adresu Refoto, Pčinjska 15a, 11000 Beograd ili putem Interneta <http://www.refoto.rs/prijava.html>
- **Nagrade:**
I nagrada – Epson foto-multifunkcijski uređaj; II nagrada – Epson foto-skener; III nagrada – Epson foto inkdžet štampač.
- **Sponzor konkursa:**

BORIS BAJČEVIĆ, Beograd, "Redov Davidović"

DORDE PETROVIĆ, Vrnjačka Banja, "Zima u banji"

Pixel Plus
Servis Centar

Mihizova 22, Beograd
tel: 011/3392-844
email: servis@pixelplus.rs

Popravka i održavanje:

- Foto aparata
- Video kamera
- Objektiva
- Bliceva
- Video projektora
- Foto štampača

Autorizovani **Canon** servis za video i foto program

<http://app.gedzetgodine.com>
GIMME THE APP™ 2012
TAKMIČENJE ZA NAJBOLJU ANDROID APLIKACIJU!
GLAVNA NAGRADA: \$1000

POWERED BY: GEDZET GODINE.COM

VIŠE INFORMACIJA I PRIJAVE NA:
<http://app.gedzetgodine.com>

photo: Mecuro B Cotto

25

www.blur-magazine.com

Ovlašćeni zastupnik
ANITA-FOTO D.O.O.
www.mitsubishi-foto.rs

Tel: 064 38 91 408

Jedan štampač sa dvostrukom snagom

DUPLI ŠTAMPAČ
CP-D707DW

POJEDINAČNI ŠTAMPAČ
CP-D70DW

ŠTAMPAČI - TERMINALI - KIOSK - SISTEMI - LABORATORIJE

fotoklinika

Smeh

Sonja LAZUKIĆ, Novi Sad

Portreti dece snimljeni iz takozvane "ptičje" perspektive često daju loše rezultate jer se dečje lice prikazuje na pogrešan način. Kada uz to autor iskoristi i širokougaoni objektiv, uništenje perspektive lica je kompletno i fotografija više nije fotografija, već postaje karikatura osobe. Postavka fotografije i izbor kadra, tj. onoga šta će na fotografiji biti prikazano, izvedeno je loše. Ideja autorke da iskoristi kombinaciju nežnih, pastelnih i skoro monohromatskih tonova poništena je položajem fotoaparata, izborom ugla i, pre svega, žižne daljine.

kreativnost realizacija ★★☆☆

Ako fotografirate dečje lice, tada bi glavni izazov bio "uloviti" ekspresiju i stalne promene koje prosto intrigiraju i teraju autora da takav trenutak snimi jer deca ne osećaju potrebu da se "nameštaju" ispred objektiv, to jest ona nemaju onaj osećaj da će tog trenutka biti ovekovečeni i ne pokušavaju da tada budu drugačiji no što

obično jesu. Prema tome, dovedite objektiv fotoaparata u ravan s licem i svu energiju usmerite na spontanu komunikaciju. Ovakvu fotografisanja obično su mnogo lakša ako je i distanca između fotografa i modela malo veća, što podrazumeva upotrebu objektivna veće žižne daljine.

SAVET

Orsay

Nina MUČIBABIĆ, Bugojno, BiH

Pretpostavljam da Nina ne zna za čuvenu seriju fotografija jednog od najznačajnijih fotografa u svetu – Amerikanca Alfreda Stieglitza, osnivača čuvene Galerije "291" u Njujorku i časopisa *Camera Work*, u kojima je promovisao radove fotografa piktorijalista okupljenih u grupu pod imenom "Foto-secesionisti". Dvadesetih i tridesetih godina prošlog veka kreirao je veliku seriju fotografija pod nazivom "Equivalents", na kojima su zabeleženi jedino nebo i oblaci. Ta serija smatra se prvim apstraktnim fotografijama. Autorova želja bila je da se oslobodi egzaktnog, prepoznatljivog motiva, želeo je da kreira fotografije

koje će po svojoj vokaciji biti najbliže muzici. Po mnogima, to je i uspeo. Sve ovo navela sam da bih naglasila koliko je ideja, tj. koncept, važna za sve što stvaramo. Jedna fotografija belih oblaka na plavom nebu predstavlja samo to i ništa više. Kada smo svesni da je neko pre skoro sto godina snimao oblake tokom desetak godina i tim radom napravio veliki uticaj na apstraktnu umetnost dvadesetog veka, u Americi i šire, jasno je da treba dobro da osmislimo zašto nešto snimamo. U današnje vreme fotografi skoro da ne moraju da se bave tehnološkim aspektom fotografije, jednostavno uperite fotoaparat i imate korektnu fotografiju. To znači da nam ostaje puno vremena za ideje.

kreativnost realizacija ★★☆☆

Skijaši

Loran ŽUTIĆ, Beograd

Kao prirodne vinjete, kojima se uokviruje osnovni motiv, često se koriste razni otvori u stinama, prozori ili prolazi. Efekat se obično pojačava tonskom razlikom, kao i razlikom u oštini, tj. vinjeta je obično tamnija i zamučena kako bi us-

kreativnost realizacija ★★☆☆

pešno obavila svoju osnovnu funkciju, a to je usmeravanje pogleda i isticanje glavnog motiva. Na ovoj fotografiji teze su malo zamjenjene, tako da je istaknuta vinjeta i to iz veoma jednostavnog razloga: glavnog motiva nema, tj. ono što se vidi jeste običan i prilično nezanimljiv pejzaž.

Pošaljite nam vaše fotografije za rubriku Foto-klinika. Broj fotografija za slanje nije ograničen, a ako imate bilo kakvu zanimljivu priču "iza fotografije", slobodno je priključite uz fotografiju i rado ćemo je objaviti. Refoto, za "Foto-kliniku", Pčinjska 15a, 11000 Beograd; citaoci@refoto.co.rs za foto-kliniku

U ovom broju gosti-komentatori: DARKO STANIMIROVIĆ, fotograf i ALEKSANDAR KELIĆ, predavač na beogradskoj Politehnici i Fakultetu za medije i komunikacije u Beogradu.

Radost muzike

Đorđe ČIZMOVIĆ, Beograd

Naslov svakako odgovara fotografiji, iako nije čest slučaj da vidimo devojkicu koja svira trubu. Pretpostavljam da je Đorđe želeo da prikaže ljubav i posvećenost ove devojkice prema instrumentu koji svira, ali napravio je nekoliko grešaka. Najveći problem su prsti ruke kojom devojkica drži trubu. Iz ove pozicije deluju pomalo zastrašujuće, kao neka raščerečena ruka s prstima od prstiju. Taj efekat dobijen je potpuno frontalnim prikazom ruke koji u ovom skraćenoj deluje anomalno.

Dopada mi se pokret i osmeh koji daje živost fotografiji, ali mi se ne dopada što je lik devojkice "zalepljen" za pozadinu, tj. zgrade u pozadini. Vidi se da stoji na maloj terasi i da je fotograf veoma blizu, o čemu svedoči širokougaoni objektiv.

Mnogo bolji efekat bio bi postignut da je fotografija snimljena na nekoj livadi, ili prosto u parku. Snimak iz donjeg rakursa doneo bi "lakoću", a to bi bila i dobra veza s muzikom. Devojkica bi mogla biti snimljena kako skače, trči ili se šeta dok joj kosa leti, a truba bi tada mogla biti upotrebljena kao metafora krila.

kreativnost realizacija ★★☆☆

SAVET

Vodite računa o anatomiji tela i perspektivnom skraćanju udova kako vaši modeli ne bi izgledali kao invalidi ili bića s neobičnim rukama i nogama.

Kriza identiteta

Irina MILOVANOVIĆ, Užice

Gledajući pristigle fotografije, a stigle su zaista razne, fotografija Irine Milovanović učinila mi se zanimljivom ne toliko zbog očigledno lepog izgleda fotografisane devojke, koliko zbog nečega što bih ovom prilikom nazvao "Fejsbuk estetikom". Fotografisanje u neobičnim, kontradiktornim ili prosto blesavim situacijama postala je svakodnevna pojava na fotografijama kojima se predstavljamo prijateljima i drugima. Iako bi studijski fotograf u meni poželeo da je model bolje osvetljen (što bi zahtevalo makar izmeštanje blica sa strane i biranje sumraka kako

pozadina ne bi bila potpuno crna), ipak ovakva kakva jeste, fotografija se savršeno uklapa u pomenuti "trend". Ako, međutim, namera nije bila takva, već je Irina htela da model predstavi na što lepši, glamurozniji način, onda bi svakako trebalo poraditi na tehnici osvetljenja, koristeći eksterne bliceve, sijalice, lampe i sl. Naziv fotografije "Kriza identiteta" deluje nasumično odabran, jer mi nije jasno o kakvoj je tačno krizi reč. S tim u vezi, zbunjuje i upotreba rekvizita poput knjige i naočara za sunce, ali ako prihvatimo da je namera bila napraviti blesavu fotografiju bez neke naročite poruke, to nam neće smetati.

kreativnost realizacija ☆☆☆ ☆☆☆

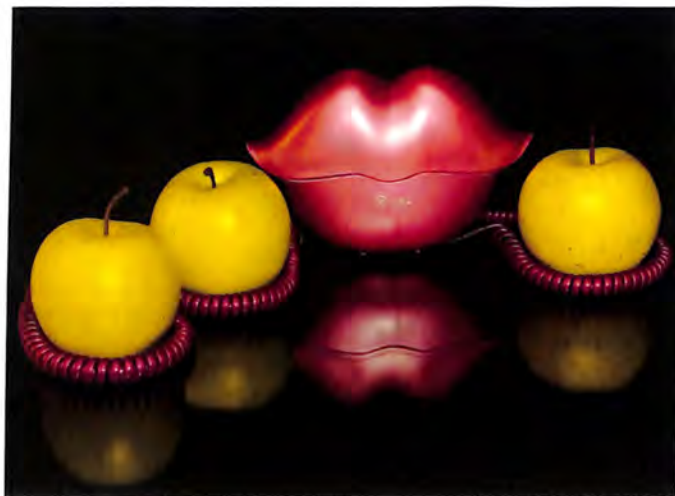
Bratz telefon i veštačke jabuke

Aleksandar OBRADINOVIĆ, selo Glasovnik kod Prokuplja

Kada pogledamo fotografiju, prvi utisak jeste da postoji određeni koncept koji nije nezanimljiv. Problem je u tome što se osnovna ideja uvodi kroz nefunkcionalnu stilizaciju, čime se suštinski negira osnovna zamisao. To se, pre svega, ogleda u lošim svetlosnim okolnostima i ideji autora da pozadina, ali i ostatak prostora budu crni. Odabir elemenata i njihov kolorni kontrast (jabuke bi mogle biti jačeg zelenog

tona) nisu loši, ali je pozicija osnovnih elemenata previše precizna, što na neki način ne prati osnovnu ideju koja mene podseća na mitološku rajsku priču. Položaj fotoaparata je takav da snimak deluje sugestivno ali realizacija ideju prevodi u pseudo table-top fotografiju koja balansira na granici groteskne stak fotografije. Malim korekcijama ili, kao što možete videti u tekstu Vlade Červenke, manipulisanjem objektima i svetlom, mogu se dobiti još zanimljivije fotografije.

kreativnost realizacija ☆☆☆☆ ☆☆☆☆

Arandelovac - nebo

Saša PAVLOVIĆ, Arandelovac

kreativnost realizacija ☆☆ ☆☆

Moja prva reakcija na Sašinu fotografiju bila je: "ništa". Tmurno nebo delovalo bi zanimljivo da ga nisam video bezbroj puta, a difuzno svetlo dovelo je do nepostojanja bilo kakve teksture na zemlji – trava deluje kao bleđa zelenkasta fleka s kojom se drveće voćnjaka skoro potpuno spojilo. Tako se dobijaju dve površine identičnog značaja: nebo na gornjoj polovini i zelena fleka na donjoj. Ne posebno zanimljivo, ako bismo posmatrali likovne kvalitete. Međutim, mene privlače takve fotografije, teraju me da u njima otkrivam razloge zbog kojih ih je autor napravio. Uvek postoji neki

estetski ili emocionalni, ili bilo kakav drugi doživljaj koji je autora isprovocirao da napravi snimak, i taj "sirovi" razlog je uglavnom vrlo zanimljiv. Razmišljajući, a malo više maštajući, došao sam do priče da ju je možda napravio ponosni vlasnik voćnjaka, koji iako nije najvešnji fotograf, strastveno fotografiše svoj posed. U tom smislu sam uživao gledajući je, ali je konačan prekid mašte usledio kada sam pročitao njen naziv: "Arandelovac – nebo." Shvatio sam da Saša nije ponosni voćar iz moje priče i da su glavna preokupacija bili oblaci, koji pritom i nisu posebno vešto fotografisani – kadar je u tom slučaju morao ostaviti više mesta za njih.

Po nekoj slobodnoj proceni, za posao preciznog selektovanja psa kuštrave dlake trebalo bi oko petnaest minuta. Nakon kopiranja u nov sloj, filter koji daje efekat stakla mogao bi biti primenjen na celu fotografiju (uz malo kloniranja, kako bi se uklonili delovi uz samu ivicu selekcije), a za to bi trebalo još nekoliko minuta. Uglavnom, prvih petnaestak minuta predstavljaju razliku između zaista uspešno realizovane ideje i fotografije za koju će svi koji vole da tragaju za obradom reći: ništa posebno, to je sve Photoshop...

SAVET

Lara Staklo

Aleksandar IDVORAC, Trogir, Hrvatska

Kao što je već bilo reči, bilo kakva manipulacija, montaža ili retuš, dobri su dok se ne vide. Kako se danas najveći deo "obrađenih" fotografija vidi na Internetu u maloj rezoluciji, tj. ne vidi se skoro ništa od detalja, onda i loša obrada može "da prođe". Moram priznati da je ideja veoma zanimljiva i prvi utisak jeste da je psetance snimljeno u ambijentu nekog zastakljenog kućnog alpinetuma. Kada se, međutim, fotografija gleda "preko celog ekrana", tada se vidi loša montaža, jer je selektovanje i efektno odvajanje dlake od pozadine jedan od najzahtevnijih postupaka izrade selekcija. Nekada davno pisali smo o programu Fluid Mask, a u broju 81 časopisa Refoto pisali smo o alatu Refine Edge, kojim se ovako komplikovane selekcije mogu uraditi brzo i, pre svega, precizno. Prema tome, ako je efekat u pitanju, onda je neophodno potruditi se kako bi rezultat bio zaista efektan. ■

kreativnost realizacija ☆☆☆☆ ☆☆☆☆

Svet KOMPJUTERA

Najdugovečniji i najtiražniji kompjuterski mesečnik u Srbiji

U aprilskom broju saznajte: Kako se pravi slika galaksije od 268 megapiksela

D4

GRANICE POSTOJE DA BI SE POMERALE.
A OVAJ D-SLR FOTOAPARAT JE UPRAVO
ZA TO I NAPRAVLJEN

NOVO!

Nikon D4 ima ugrađen CMOS senzor visoke osetljivosti od 16,2 MPix, brzinu od 11 snimaka u sekundi i mogućnost proširene osetljivosti od ISO 50 do 204.800. Ima najbolji autofokusni sistem sa 51 mernom tačkom. Snima D-movie kvaliteta 1080p sa 30, 25 ili 24 sličice u sekundi uz Ethernet konekciju.

▶ 619.990 din

D800

MOĆAN D-SLR
FOTOAPARAT

NOVO!

D800 – Novorazvijeni CMOS senzor FX formata sa 36,3 efektivnih MPix. Napredni sistem za merenje kao i brzi i osetljiviji autofokus. Širok raspon ISO osetljivosti od 100 do 6.400 proširiv na 50 do 25.600. Mogućnost snimanja 1920 x 1080/30p Full HD i HD filmova na bilo koji od dva formata FX ili DX u skladu sa vašom kreativnošću.

▶ 309.990 din

Nikon D700

TELO
209.990 din

D700 + MB-D10 233.990 din
D700 + PDK-01 255.990 din
D700 + 24-120mm f/4.0 309.990 din
D700 + 28-300mm f/3.5-5.6 289.990 din
D700 + 14-24mm f/2.8 359.990 din
D700 + 24-70mm f/2.8 349.990 din

Nikon D300s

TELO
131.990 din

D300s + 16-85mm VR 184.990 din
D300s + 18-200mm VR II 196.990 din

Nikon D3000

D3000 + 18-55mm VR + SanDisk SD 8GB POKLON 43.990 din

Nikon D7000

TELO
105.990 din

D7000 + 18-105mm VR 127.990 din
D7000 + 16-85mm VR 154.990 din
D7000 + 18-200mm VR II 169.990 din
D7000 + 18-105mm VR + 55-200mm VR 147.990 din
D7000 + 18-105mm VR + 55-300mm VR 154.990 din
D7000 + 18-105mm VR + 70-300mm VR 169.990 din

Nikon D90

TELO
67.990 din

D90 + 18-105mm VR 89.990 din
D90 + 16-85mm VR 119.990 din
D90 + 18-200mm VR II 135.990 din
D90 + 18-105mm + 50mm f/1.8D 99.990 din
D90 + 18-105mm VR + 55-200mm VR 109.990 din
D90 + 18-105mm VR + 70-300mm VR 129.990 din

Nikon D5100

TELO
59.990 din

D5100 + 18-55mm 64.990 din
D5100 + 18-55mm VR 68.990 din
D5100 + 18-105mm VR 84.990 din
D5100 + 18-55mm VR + 55-200mm VR 91.990 din
D5100 + 18-55mm VR + 55-300mm VR 99.990 din

Nikon D3100

TELO
45.990 din

D3100 + 18-55mm 49.990 din
D3100 + 18-55mm VR 52.990 din
D3100 + 18-55mm + 55-200mm VR 69.990 din
D3100 + 18-55mm VR + 55-200mm VR 73.990 din

Nikon 1

JA SAM 1 KLIK ISPRED

Izbor izmenljivih 1 NIKKOR objektiv i dodatne opreme pomažu vam da ostvarite najbolje rezultate prilikom snimanja ne opterećujući svoju torbu fotoaparata.

Nikon1 J1 | **Nikon1 V1**

• 10.1 MegaPiksela • displej TFT LCD 3 inča (7,5 cm) • (ISO 100-6.400) • film 1.080p full HD

J1 setovi

J1 + 10mm 55.990
J1 + 10-30mm 49.990
J1 + 10-30mm + 30-110mm 65.990
J1 + 10-30mm + 10mm 65.990

V1 setovi

V1 + 10mm 82.990
V1 + 10-30mm 76.990
V1 + 10-30mm + 30-110mm 91.990
V1 + 10-30mm + 10mm 91.990

1 NIKKOR VR 10-30mm | 1 NIKKOR VR 30-110mm | 1 NIKKOR VR 10-100mm | SB-N5 Speedlight blič

1 NIKKOR VR 10-30mm | Bajonet adapter FT1 | 1 NIKKOR 10mm

NIKKOR objektiv

AF 24 mm f/1.4G ED AF-S 201.990 din
AF-S 35mm f/1.4 G 175.990 din
AF-S 24-120 mm f/4 G ED VR 114.990 din

AF-S 28-300 mm f/3.5-5.6 G ED VR 92.990 din
AF-S DX 10-24 mm f/3.5-4.5 G ED 87.990 din
AF-S DX 16-85 mm f/3.5-5.6 G ED VR 63.990 din

NIKON Obj 12-24mm F4G AF-S DX IF-ED 116.990 din
NIKON Obj 16-35mm f/4G ED VR 116.990 din
NIKON Obj 17-55mm F2.8G DX AF-S IF-ED 159.990 din
NIKON Obj 18-35mm F3.5-4.5D AF IF-ED 61.990 din
NIKON Obj 18-55mm F3.5-5.6G AF-S DX VR 20.990 din
NIKON Obj 18-105mm F3.5-5.6G ED VR AF-S DX 28.990 din
NIKON Obj 18-200mm F3.5-5.6G AF-S DX VR II 76.990 din
NIKON Obj 24-85mm F3.5-4.5G AF-S 48.990 din
NIKON Obj 24-85mm F2.8-4.0 D AF 76.990 din
NIKON Obj 28-85mm 1/3.5-4.5 Manualni 85.990 din
NIKON Obj 24-120mm F3.5-5.6G AF-S VR IF-ED 69.990 din
NIKON Obj 14-24mm F2.8G AF-S ED 182.990 din
NIKON Obj 24-70mm F2.8G AF-S 171.990 din
NIKON Obj 70-200mm F2.8G AF-S ED VR II 236.990 din
NIKON Obj 14mm F2.8D AF IF-ED 186.990 din
NIKON Obj 16mm F2.8D AaF Fisheye 87.990 din
NIKON Obj 20mm F2.8D AF 62.990 din
NIKON Obj 28mm F1.4 D AF 214.990 din
NIKON Obj 50mm F1.4D AF 33.990 din
NIKON Obj 50mm F1.4G AF-S 40.990 din
NIKON Obj 50mm F1.8D 14.990 din
NIKON Obj 85mm F1.4D AF 131.990 din
NIKON Obj 60mm 1/2.8G ED AF-S Micro 56.990 din
NIKON Obj 105mm F2.8G AF-S IF-ED VR II Micro 87.990 din
NIKON Obj 135mm F2.0 AF-DC 142.990 din
NIKON Obj 24mm f/3.5 D ED PC 212.990 din
NIKON Obj 45mm 1/2.8D ED PC-E Micro 208.990 din
NIKON Obj 85mm F2.8D ED PC-E Micro 197.990 din
NIKON Obj 55-200mm f/4-5.6 AF-S DX VR IF-ED 31.990 din
NIKON Obj 70-300mm F4.5-5.6G IF-ED VR 56.990 din
NIKON Obj 80-400mm F4.5-5.6D AF VR 175.990 din
NIKON Obj 180mm F2.8D AF IF-ED 95.990 din
NIKON Obj 200mm F4.0 IF Micro 175.990 din
NIKON Obj 300mm F4.0 AF-S IF-ED 139.990 din

AF DX 10.5 mm f/2.6 G ED Fisheye 76.990 din
AF-S DX Micro 85 mm f/3.5 G ED VR 53.990 din
AF 85 mm f/1.8 D 45.990 din

AF-S DX 55-300 mm f/4.5-5.6 G ED VR 40.990 din
AF 35 mm f/2.0 D 30.990 din
AF-S DX 35 mm f/1.8 G 21.990 din

super cena

lowepro Preko 40 godina Lowepro proizvodi najkvalitetnije torbe i rančeve za foto i video opremu

www.lowepro.com

Pro Runner od 7.990 din
SlingShot od 6.990 din
Flipside od 8.990 din
Adventura od 2.190 din
Toploader Zoom od 2.490 din
Classified od 7.990 din

lowepro S&F Serija
Modular Carrying System
Sloboda pokreta. Brz pristup. Fleksibilnost. NOVO

NATIONAL GEOGRAPHIC
www.geographicbags.com
TORBE I RANČEVI

SanDisk www.sandisk.com

Extreme CompactFlash kartice
Extreme 32GB
SanDisk SD™ extreme HD video
Koristite SD extreme HD video karticu i dobićete savršen sklad brzine i pouzdanosti za snimanje video zapisa u punoj rezoluciji kao i najbolje performanse prilikom fotografisanja. Dostupne u kapacitetima od 4GB do 32GB.

brzine 60 mb/s, dostupne u kapacitetima od 4 GB - 32 GB, posebno su napravljene da pružaju vrhunske performanse za uređaje koji koriste CF format, sa početnom cenom već od 2.999 din

SanDisk® USB 3.0 čitač
Prenesite vaše fotografije i video zapise sa novim USB 3.0 čitačem brzinom do 500 mb/s. Podržava sve glavne formate kartica. Kompatibilan sa USB 2.0 uređajima.
4.999 din

Manfrotto www.manfrotto.com

Stativi/tripod
• 055XPROB 17.490 din
• 190XPROB 14.990 din
• 190MF3 Mag Fiber 32.990 din

Tripod super pro
• 058B Triaut Camera 37.590 din
• 161MK2 Mark 2 49.900 din

Tripod Compact
• MKC3-H01 NOVO 5.990 din
• MKC3-P01 NOVO 5.990 din
• MK394-H NOVO 8.990 din
• MK394-PQ NOVO 8.990 din

Monopodi
• 679B 4.990 din
• 680B 6.190 din
• 681B HD Pro 5.890 din
• 682B Self Standing 11.190 din

Glave
• 222 9.990 din
• 494RC2 5.990 din
• 496RC2 7.490 din
• 804RC2 7.490 din
• 808RC4 13.590 din
• 327RC2 17.490 din
• 501HDV 19.290 din
• 054M0-Q2 19.990 din

MH055M8-Q5 31.990 din
ML 240 9.490 din
ML 360H 15.490 din

sasvim novo

JOBY

Lak i prenosiv, GORILAPOD stativ je obavezan za fotografije u pokretu. Savijte ga oko drveta, postavite ga na kamen, postavite ga na stolicu - GORILAPOD će Vam pomoći u bilo kom okruženju.

JOBY Gorillapod SLR-Hybrid 4.490 din
SLR-Zoom 5.490 din
SLR-Zoom + Ballhead 7.990 din
Focus + Ballhead 14.990 din
Original 2.190 din

Magnetic Micro 2.490 din
1.990 din

GorillaTorch Touch Blue 2.990 din
Touch Blade 5.990 din

REACTIVE LIGHT

Pribor vrhunskog kvaliteta za vašu rasvetu po odličnim cenama.

SoftBox
Različite dimenzije oktaogonalnog, kvadratnog, pravougaonog i strip oblika. Cene od 9.690 din

Kišobrani
Različiti dimenzija i površina: beli, transparentni i srebrni. Cene od 2.590 din

Preplatite se!

dobićete časopis na vašu kućnu adresu

Specijalne ponude dvogodišnja pretplata

Za samo 5.950 dinara dobićete 22 broja vašeg omiljenog časopisa na kućnu adresu + poklon, knjigu "Fotografski priručnik" (grupa autora, izdavač Mono i Manjana, 2010, vrednost 3.780 dinara).

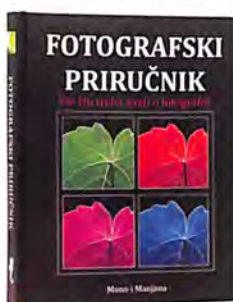
+ poklon knjigu

Godišnja pretplata

Za samo 2.950 dinara dobićete 11 brojeva časopisa na kućnu adresu + poklon, knjigu "Digitalna fotografija", priručnik koji nedostaje (David Pogue, izdavač aKompjuter biblioteka, 2011, vrednost 1.730 dinara).

Pretplata

- Za 2.750 dinara, koliko iznosi pretplata na 12 brojeva + 1 gratis dobićete ReFoto na kućnu adresu (bez poklona).
- Ukoliko želite, možete se pretplatiti na 6 brojeva + 1 gratis za samo 1.500 dinara (bez poklona).
- Za BiH pretplata na 11 + 1 brojeva iznosi 88 km (bez poklona). Poštarina je uključena u cenu.
- Za inostranstvo pretplata na 12 brojeva, s poštarinom, iznosi 80 evra.

Priručnik će vam pomoći pri izboru pravog fotoaparata i objektivu i naučite vas da manipulišete slikom i postignete najbolje efekte. Urednik knjige i autor većine fotografija je Stiv Bavister, jedan od najuspešnijih i najiskusnijih britanskih fotografa.

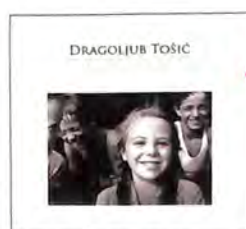
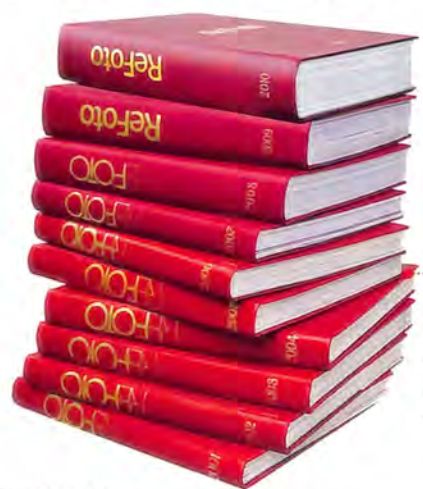
Knjiga je podeljena na dva dela, o kojima možete da razmišljate kao o „fotografskom“ i „digitalnom“ delu. Autor David Pogue je kolumnista NewYork Times-a i jedan od najboljih predavača na svetu.

- format: 165 x 235mm
- 294 strana • tvrd povez

NAPOMENA:
PONUDA S POKLONOM
VAŽI SAMO ZA
PODRUČJE SRBIJE
DOK TRAJU ZALIHE!
POKLON ŠALJEMO
ODVOJENO OD ČASOPISA!

Naručite povezane komplete ili naša druga izdanja

"DRAGOLJUB TOŠIĆ - FOTOGRAFIJE",
Foto-monografija, 1.500 din. + 180 din. PTT

POVEZAN KOMPLET REFOTO ČASOPISA
za 2002, 2003, 2004, 2006. i 2007.
godinu po 2.000 din.
2009, 2010. i 2011. godina - 3.490 din.
+ 160 din. PTT po kompletu

"DEDAIZAM"
Vladimir Bačlija,
Foto-monografija,
5.000 din. + 400 din.
PTT. Svaki kupac
uz knjigu na poklon
dobija 6 originalnih
crno-belih negatifa

"TOMISLAV PETERNEK
- ŽIVOT S
FOTOGRAFIJOM",
Foto-monografija,
5.000 din. + 400 din. PTT

Učestvujte i vi u stvaranju časopisa... Kako?

Pošaljite vaše fotografije za sledeće rubrike:

- ✓ **PUTOPIS** Do dvadeset fotografija, kratak tekst u kojem ćete opisati vaše utiske i iskustvo koje ste stekli na putovanju. Fotografije minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.
- ✓ **U FOKUSU** Pošaljite do tri fotografije (po jednom broju časopisa) minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.
- ✓ **FOTO-KLINIKA** Do pet fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.
- ✓ **FOTO-AMATER** Do dvadeset fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

INTERNET

Na našoj internet-prezentaciji odredili smo prostor za veb-galeriju za koju možete poslati do deset fotografija veličine 13 x 18 cm (1.535 x 2.126 pix u 300 dpi), JPEG, RGB a veličina 2MB. Na ovoj adresi možete poslati vaše fotografije za sve konkurse:
<http://www.refoto.rs/prijava.php>

O načinu uplate detaljnije na www.refoto.rs ili pišite na pretplata@refoto.co.rs

UPOTPUNITE SVOJU ARHIVU
ČASOPISA REFOTO
(brojevi od 1 do 8, 29, 43 i 45
su rasprodati)

od 125 dinara

Kupite stare brojeve

- od broja 9 do 54 cena po komadu je 125 din.
 - od broja 55 do 65 cena po komadu je 175 din.
 - od broja 66 iznosi 250 din.
- plus poštarina od 60 dinara po komadu

Učestvujte na godišnjem konkursu časopisa MOJE MESTO, MOJI LJUDI

KAKO DA POŠALJETE FOTOGRAFIJE E - POŠTOM?

- prikačite fotografije uz vaš mejl i u file info napišite ime i prezime, adresu i eventualno tehničke podatke o fotografiji;
 - ograničite veličinu jedne fotografije na 1,5 MB;
 - maksimalna težina poruke je 10 MB.
- U FOKUSU**, citaoci@refoto.co.rs, subject: U fokusu
FOTO-KLINIKA, citaoci@refoto.co.rs, subject: Foto-klinika
FOTO-AMATER, citaoci@refoto.co.rs, subject: Foto-amater
PUTOPIS, citaoci@refoto.co.rs, subject: Putopis

*Uz fotografije je obavezno poslati i izjavu o autorstvu, tj. rečenicu u kojoj garantujete da je to što šaljete vaše delo.

POŠTOM

Fotografije narezane na CD. Ako ih šaljete za više rubrika, nije potrebno da šaljete više kompaktdiskova, već ih samo rasporedite u posebne foldere i imenujte ih nazivom rubrike ili teme. Obavezno napišite podatke u fajl info (ime, prezime, adresa, kontakt, naziv rada, eventualno tehnika rada).
Adresa za slanje:
ZA REFOTO, Studio One,
Pčinjska 15a, 11 000 Beograd.

Čitajte naše najnovije izdanje na sajtu www.novinarica.net

Novinarnica sve
novine na
jednom mestu

Nova izdanja magazina ReFoto od sada će moći da se čitaju i putem internet portala www.novinarica.net. Ovim smo želeli da unapredimo odnos prema vama, našim vernim čitaocima i da vam omogućimo da čitate naše novine bilo kad i bilo gde, tako što ćete putem kratke procedure, otvaranja naloga, biti u mogućnosti, ne samo da čitate, već i da čuvate i pravite sopstvenu arhivu interesantnih tekstova na internet stranici Novinarnice.

Elektronsko izdanje časopisa Refoto ne gubi na originalnosti i zadržava

isti izgled, kao i sadržaj. Na ovaj način izašli smo u susret potrebama savremenog načina života koje nameće brz protok informacija, ali u isto vreme zadržao se kvalitet, koji štampani mediji nude čitaocima, u odnosu na kratke vesti i sadržaje koje nude razni internet portali informativnog karaktera.

Novinarnica nudi jednostavnu i brzu upotrebu sadržaja sajta, arhivu koja je konstantno na raspolaganju, ali i jeftinija izdanja u odnosu na štampane medije. Ako želite da budete informisani i da budete u toku koristite sajt Novinarnice.

NOVINARNICA.

Za sve dodatne informacije:
Iva Piper, iva@novinarnica.net, mob: +381 65 96 96 101
ETO SYSTEM D.O.O.: +381 11 31 21 064 (tel), +381 11 31 21 063 (fax)
Bulevar Mihajla Pupina 10v / 623, Novi Beograd

Postanite ReFoto reporter!

Dragi naši čitaoci,
pružamo vam mogućnost da postanete saradnici časopisa ReFoto.

Veliki broj vas daje nam predloge da predstavimo nove fotografe, objasnimo različite tehnike fotografisanja, obavestimo druge o foto-opremi koju ste sami napravili... Zato smo odlučili da napravimo i ovakav, zvaničan, poziv svima vama koji se još uvek premišljate a želeli bi da se oprobate kao foto-reporter, reporter, dopisnik ili izveštač. Pošaljite nam vaš članak (tema neka bude ona koja vas najviše interesuje) sa vašim ilustracijama za koji mislite da će biti i drugima od koristi.

Postani i ti ReFoto saradnik i pošalji svoj članak na: citaoci@refoto.co.rs

PISMO MESECA

Igor Sivjakov, Sarajevo, BiH
NEKA MOJA PROMIŠLJANJA

Nekad davno, u osnovnoj školi, radili smo junačku narodnu pjesmu iz koje se i danas sjetim stiha: "boj ne bježe svjetlo oružje, neg boj bježe srce u junačka...", koji sam ja u neka doba prepjevao kao: "... fotke ne pravi tip i brend fotoaparata, neg' fotku pravi oko u fotografa..."

A zašto sam to rekao? Razvoj foto-tehnike u poslednjih dvadesetak godina ima gotovo brzinu svjetlosti. Svjedoci smo naglog pada cijena fotoaparata. Kao nikad do sada, fotoaparati su postali dostupni gotovo svakom. Dok si nekad davno morao da moljakaš roditelje da ti daju da ponesesh jedini i skupi porodični fotoaparati na ekskurziju, sada neki kvazioblik dotične sprave postoji u gotovo svakom mobilnom telefonu. Luda jurnjava, megapikseli, megazumovi, full-frameovi, APSC-ovi, mikročetvorotročinci, D-SLR-ovi, megabajti, MEGA-ISO-i, ko će imati više, više, bolje, veći MEGA...

I tako se u toj ludoj trci tehnike, proizvođača opreme i marketinga zagubila fotografija. Negdje se izgubio njen duh, njen osnovni smisao. Ljudi bez promišljanja, nasumično, okidaju fotografije u hod, kao kakvi moderni Dok Holideji. Nije bitno da li je oštro, nije bitno kako je kadrirano, nije bitno šta je na fotografiji, fali li glava, noge,

koja je uopšte poenta fotografije. Društvene mreže; budi s njima i u njima – aplauduj po stotine istih/sličnih fotki. Terabajti i terabajti treša se svaki sekund fotkaju širom sveta. Najgora kletva na svijetu "Dabogda gledao nečiji porodični album!" Hiljade sličnih fotografija smislenih jedino onom koji ih je snimio, kod kojih prva priča istu priču i kao sto trideset prva, ista lica, isti kauč, druga odjeća i druga prigoda. Blicem na položaju "always on" ubijen svaki detalj koji se dao ubiti, kadrovi pod čudnim uglovima.

Ljudi koji vode računa o školstvu, vratimo u osnovne škole osnove fotografije! Nekada davno, iz predmeta koji se tada zvao Opštetehničko vaspitanje, učene su osnove fotografije. Pojam otvora blende i pojam ekspozicije, DOF-a. Ok, svijet se promijenio, ali nisu li u ovom digitalnom dobu osnovni likovni elementi fotografije jednako važni kao i osnove likovne umjetnosti? Nisu li fotografi poput Bresona, Adamsa zaslužili jednaka prava kao i Rembrant ili Pikaso? Nije li istorija fotografije jednako važna poput istorije likovne umjetnosti, te kao takva jednako važan dio osnovne ljudske kulture. Mislim da bi one albume iz prošlog pasusa u tom slučaju bilo barem 50% lakše gledati.

Ali ova tema/priča nije upućena samo znanim i neznanim vlasnicima "digitalnih ljubimaca",

oni ionako neće gledati u ovom pravcu, već da i mi, kao foto-amateri, promislamo malo o sebi. A koliko stvarno mi snimimo fotografija dnevno, mjesečno, godišnje? Koliko njih u "vječna lovišta" pošalje kombinacija tastera Shift+Delete. Koliko njih stvarno "zaslužuje" optiku i senzor kojim su zabilježeni. Fotografija bi trebala da predstavlja odmor poslije napornog dana, uživanje, razlog za putovanje, druženje, a ne da bit fotografije tražimo u najnovijem tehnomarifetluku.

Fotografija je ipak crtanje svjetlom, ali za razliku od običnog crtanja, ovo je crtanje jednog momenta koji se možda više nikad neće ponoviti! Inferiornom spravom ovjekovječen veličanstveni trenutak ili "makinom" snimljeno veliko ništa. Ili obrnuto – ko zna. Koliko samo bitnih i veličanstvenih momenata prođe nezabilježeno samo zato što nam se taj dan nije nosilo 5 kg željeza i stakla sa sobom, a maleni džepni "idiot" nije naš "nivo". Quo Vadis foto-amateri? Da li ste u dubini duše "tehnomanijaci" ili ste "umjetničke duše". Čitajmo malo stručne knjige, časopise, obrazujmo se – nije to sramota, ulažimo i u svoje znanje, a ne samo u elektroniku, mehaniku i staklo. Znanje i vještina će sigurno polučiti bolje amaterske fotografije bez PS-začina – vjerujte! U profitu proizvođača i distributera je bit, neko će lakonski reći, bezbeli. Pozdrav svim refotocima...

Dušan Jocić
ZAŠTITA FOTOGRAFIJA

Zbog čestog postavljanja raznih fotografija na Internet, svi želimo da ih zaštitimo od besplatne upotrebe raznih kompanija, ljudi. Koji program biste preporučili za stavljanje istog "watermarka" na grupu fotografija, nešto jednostavno?

Najbrži i najjednostavniji način da se fotografije obeleže "vodenim žigom" jeste izrada četke. Napravite svoj "watermark" u formatu i veličini koja vam odgovara, na primer 800x800 piksela (slobodno može biti i veći) i ne mora biti kvadratni. Odmah možete uraditi i sledeću stvar, a to je da napravite i negativ svog pečata jednostavnim dupliranjem iste slike. Iako klasičan crno na belom dizajn daje odlične rezultate,

možda će vam ponekad odgovarati i negativ verzija. Na pečat možete da primenite i neki od filtera (Blur, na primer), pa možete sačuvati celu seriju sličnih alatki s istim osnovnim dizajnom, koje će vam uvek biti pri ruci. Izrada se svodi na selektovanje slike (Ctrl+A), a potom iz padajućeg menija Edit odaberete opciju Define Brush Preset. Na taj način napravili ste svoju četku koju možete koristiti na sve uobičajene načine: možete joj menjati veličinu (uglastim zagradama), intenzitet nanosa (brojevima s tasterature) i, naravno, mesto gde ćete pečat postaviti. Ako je neophodno da automatizujete posao, tada se to radi snimanjem akcija. O izradi i primeni četki pisali smo u brojevima Refoto 28 i 80, a o snimanju akcija u brojevima 44 i 45.

Dragan Vitanov
MAKEDONIJA

Da li ovaj magazin izlazi u prodaji bilo gde u Makedoniji? Hteo bi da se pretplatim, ako se bude moglo. Pozdrav.

Poštovani, Refoto izlazi u Makedoniji. Zavisi iz kog grada se javljate, možemo vam dati tačne informacije, ali uopšteno, Refoto se prodaje u objektima gde se distribuiraju dnevne novine Dnevnik, Vest i Utrinski vesnik.

Naravno, uvek možete da se pretplatite. Za inostranstvo pretplata na 12 brojeva, s poštarinom, iznosi 80 evra.

IZVINJENJE

Vuk Adžić, Temein

Poštovana Redakcijo, prvo da vam se zahvalim na objavljenim fotografijama u odeljcima "U fokusu" i "Moje mesto, moji ljudi", a kao drugo, najljubaznije vas molim da kako znate i umete ispravite onu grešku koju ste napravili u rubrici "Foto klinika", pominjući moje ime iznad fotografije koja nije moja. U toku današnjeg dana mi je stiglo što SMS-om, što usmeno, što putem komentara na raznim forumima gde je fotografija predmet interesovanja, gomila poruka tipa "Šta ti bi da onako nešto pošalješ?" Učinili ste mi da

se osećam neprijatno, ni kriv ni dužan, pa vas još jednom molim da vidite da se to nekako ispravi. Ja kada snimam portrete to izgleda ovako (fotografije u prilogu), a nikako onako kako je prikazano u vašem časopisu. Hvala unapred.

Poštovani Vuče, Izvinjavamo vam se na grešci u potpisu fotografije na strani 89 u rubrici "Foto-klinika", časopisa Refoto broj 90. Naime, u pitanju jeste Vuk Adžić, ali ne Vi. Do ovakvih grešaka dolazi zbog toga što čitaoci ne potpisuju svoje fotografije, često ih ša-

lju i bez svog imena, elektronski ili na CD-u. Više puta upućivali smo apel čitaocima da potpišu svoje fotografije imenom i prezime-
nom kao i mestom odakle su, ali greške se dešavaju.

Još jednom se izvinjavamo, a zaista je neverovatna slučajnost da imamo dva čitaoca istog imena i prezimena. Budući da Vaših fotografija ima u dve rubrike u časopisu, to dosta govori o kvalitetu vašeg rada! Samo tako nastavite, a mi očekujemo još Vaših fotografija! Srdačan pozdrav od Redakcije časopisa Refoto.

handy

www.handy.rs

Nokia N8

Komunikacija: Gprs, Edge, 3G
Konekcija: Wi-fi, Bluetooth, GPS
Kamera: 12 megapiksela
Memorija: 16 GB + micro sd (do 32gb)
Software: Symbian^3 OS
Procesor: ARM 11 680 MHz
Baterija: Tip: Li - Ion 1200 mAh

43.999 din.

Nokia 701

Komunikacija: Gprs, Edge, 3G
Konekcija: Wi-fi, Bluetooth, Gps, NFC
Kamera: 8 megapiksela
Memorija: 8 GB + micro sd (do 32gb)
Software: Symbian Belle
Procesor: 1 GHz
Baterija: Tip: Li - Ion 1300 mAh

35.999 din.

HP 635 Windows® 7

Operativni sistem: Genuine Windows® 7 Home Premium 64
Procesor: AMD Dual-Core E-450 (1.6 GHz, 1 MB L2 cache)
Chipset: AMD RS880M
Memorija: 4 GB DDR3
HDD: 500 GB 5400 rpm SATA II
Optika: DVD+/-RW SuperMulti DL
Display: 39.6 cm (15.6") diagonal LED-backlit HD anti-glare
Grafika: AMD Radeon™ HD 6320 Discrete-Class Graphics
Mrežna: Realtek Ethernet (10/100 NIC)
Wireless: Atheros 802.11b/g/n Bluetooth 3.0 Combo
Baterija: 6-cell (47 Whr) Li-Ion / do 5 h
Garancija: 24 meseca

40.999 din.

HP Pavilion g6-i290sm

Operativni sistem: Free DOS
Procesor: Intel® Pentium® Processor B950 (2.1 GHz, 2MB L3 Cache Dual Core)
Chipset: Intel® HM65 Express Chipset
Memorija: 4GB DDR3
HDD: 500GB SATA 5400rpm
Monitor: 15.6" LED HD (1366 x 768)
Grafika: Intel Graphics Media Accelerator HD3000
CD/DVD: DVD RW Dual Layer
Zvučnici: Altec Lansing® stereo speakers
Mrežna karta: 10/100 Ethernet
Wireless: 802.11 b/g/n
Baterija: 6 cell Lithium Ion (Li-Ion)
Garancija: 24 meseca

39.999 din.

handy club

Postanite član Handy Club-a i ostvarite određene povoljnosti pri kupovini.

Svoju člansku kartu možete dobiti na svim Handy prodajnim mestima.

UČLANJENJE I ČLANARINA SU BESPLATNI.

Nikon Coolpix S3100

• 14.0 mpix • 5x optički zum • Širokougaoni objektiv 26-130mm
• 2.7 inča LCD ekran • Boje: pink, silver, crna, crvena, ljubičasta, plava, žuta • GARANCIJA 2 GODINE

8.999 din.

Nikon Coolpix S6100

• 16 mpix • 7x optički zum • 4x digitalni • 3 inča touch panel
• Boje: pink, crvena, ljubičasta, crna, silver
• GARANCIJA 2 GODINE

12.999 din.

E-SHOP

kupujte udobnije i povoljnije

www.e-handy.rs